

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér. (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Habemus...

Budapest, december 19.

(A. K.) Megvan az új hadügyminiszter. Valamennyi tip közt a Pitreich-féle volt a legkedveltebb; csakugyan ő jött be canterben elsőnek. Életrajzi adatainak közzétételéről majd gondoskodnak a félhivatalos sajtó szorgos kezei. De van egy dolog, amelyről már előre bizonyosak lehetünk, hogy nem szerepel a conduittisztájában. Abban a rovatban ugyanis, amely az ő nyelvismereit sorolja fel, hiába fogják keresni a magyar nyelvet. Lovag Pitreich sem tud magyarul, valamint nem tudott magyarul egyetlen elődje sem. Hogy elsősorban a katonai szempont lesz most is a döntő a közös hadügyminiszteri állás betöltésénél, előre tudtuk. De hogy még a legszigorubb alkalmazott katonai mérték is ab ovo kizárná azt a szempontot, hogy a választás olyan katonára essék, aki ne szoruljon tolmácsra a magyar delegációban: ez talán mégsem állítható. Nem is állíthatja senki; és bizonyára csak a véletlennek lehet betudni azt, hogy 1868. óta még egyetlenegy közös hadügyminiszter sem volt, aki magát magyarul is ki tudta volna fejezni. Valamint az sem lehetett pusztán véletlenül egyéb, hogy a magyar tábornokok rendszerint hamarabb léptek nyugdíjba, mintsem a közös hadügyminiszteri állás betöltésénél kombinációba jöhettek volna.

S ez annál fájdalmasabb véletlenség, mert ha az eddigi közös hadügyminiszterek során végigtekintünk, nem mindenikről mondhatjuk azt, hogy jobbat és alkalmasabbat az egész hadseregben nem lehetett volna találni. Sem azt, hogy mellettük azok a tábornokok, akik azon kívül, hogy a legszigorubb katonai mértéknek megfeleltek, még magyarul is tudtak, — szóba se jöhettek volna. Főként a most távozó közös hadügyminiszter elődjénél,

báró Bauernél volt ez a véletlenség szembe-lünő. Minthogy báró Bauer nemcsak magyarul, de még németül sem tudta magát kellőleg kifejezni.

Tudjuk, hogy a kérdés, melyet érintünk, teljesen akadémikus természetű. A közös hadügyminiszteri állás betöltése is kizárólagos felségjog. S a törvény sehohsem követeli, hogy a közös miniszterek magyarul is tudjanak. Csak annyit, hogy a magyar delegáció nyilvános tárgyalásai magyarul folyjanak, s a közös miniszterek akár közvetlenül, akár képviselőik által közvetítve, a kívánt felvilágosításokat magyar nyelven adják vagy adassák meg. De a felségjog és a törvény közt vannak célszerűségi tekintetek is, melyek nem a quid juris, hanem a quid consilii szempontjából fontosak. S ezeknél a célszerűségi szempontoknál nem is annyira a magyar álláspont, mint inkább magának a közös hadseregnek jól felfogott érdeke lehetne az irányadó. Főként ama nehéz viszonyok közt, melyek mostanság az új katonai terhek következtében kívánnak különös rigorozitást és tapintatot.

Ha a véletlenek kedveztek volna s ha a lefolyt harmincnégy év alatt csak egyszer lett volna olyan közös hadügyminiszterünk, aki magyarul is tudott, — sok minden más képet nyerhet vala, mint így. Mindenekelőtt nem kelhetett volna szárnyra az az alaptalan gyanúsítás, hogy a közös hadügyminiszteri állás betöltésénél nem előny, hanem hátrány az, ha valaki a magyar nyelvet is bírja. Az sem vált volna odúzussá, hogy a magyar delegáció albizottságaiban, különösen a hadügyiben már-már hivatalos nyelvvé vált a német; és semmiesetre sem történhetek volna meg azok a mult nyári jelenetek, melyeket tréfás humorral a függetlenségi párt „betörésének” nevezték el. De nemcsak ez irányban, hanem más tekintetben is változott volna a közhangulat s

veszített volna merevségéből az az ellentét, mely a közös hadsereg és a magyar közvélemény közt oly sokszor okozott felesleges feszültséget. Valaminthogy olyan engedményekre sem kellett volna évtizedekig várniuk, melyeknek törvényessége ellen semmiféle kifogást tenni nem lehetett. Egyszóval, a nyílt homlokot, mely a katonának legnagyobb dísz, sohasem csufította volna el a katonai copf.

Különösen alkalomszerűnek tartjuk e kérdést érinteni most, midőn a közös hadseregnek újabb fejlesztése előtt állunk s midőn előrelátható, hogy a delegációk nagyobb mértékben lesznek kénytelenek igénybe venni az ellenőrzés jogát, mint talán eddig tették. S mindenesetre jó benyomást tett volna, ha most nyílt volna az első alkalom arra, hogy a közös hadügyminiszter magyarul szólalhatna meg a magyar delegációban, — mint élő szimbóluma annak, hogy a közös hadsereg csakugyan „közös.”

Sajnáljuk, hogy ezuttal elkéstünk e célszerűségi szempontok fölvetésével, de mégis megteszszük. Mert az ilyenek, ha el is kéznek néha, — de sohasem jöhetnek elég korán. Mert minél több áldozatot követel a nemzetből a hadsereg fejlesztése, annál több tapintatot követel annak kormányzata.

Egy olyan hadsereg, mely nem nemzeti, hanem dinasztikus, kétszerte inkább szükségét érzi annak, hogy a dinasztikus jogok gyakorlása ne nélkülözze azt a fennkölt pszichológiát, mely gyakran csodákat tehet. S ami a jelen esetben annál könnyebb lett volna, mert semmiféle törvényes akadály nem állt útjában, is, kérdés mindössze is abból állván, hogy vajjon a Bauer és a Krieghammer kvalitásait meg lehet-e találni olyan tábornokokban is, akik ezenkívül magyarul is tudnak?

Csupán a történelmi statisztika szempontjából említhetjük fel, hogy 35 év alatt egy-

A hol a pénz nem isten

— REGÉNY —

irta: JÓKAI MÓR

(5)

Hosszu tengeri utjaimban unalomból a vadak nyelvét tanulmányozgattam. Olvastam Baer munkáját a pápuákról: több szólam megragadt az emlékemben. Egy néhány szót megköszöntöttem a negritóhoz. Az ijedten fordult felém s tiltakozó sziszegést hallottam.

— Ssss! Ez a matrók nyelve.

— Kik azok a matrók?

— Akik elől az apáink elmenekültek a szigetjükről egész idáig, mikor már nagyon kevesen voltak.

— Hát a többi hová lett?

— Azokat megették a matrók.

— Miért?

— Mert más nyelven beszéltek, mint ők.

Ime, milyen praktikus megoldása a vitás nyelvkérdésnek. Megenni azt, aki más nyelven beszél. Azt hiszem, hogy nem messze vagyunk már ettől a megoldástól.

Valami tételődésem volt.

Nem titkolom, hogy vallásos érzelmeim vannak: abban neveltettem az apám házában s a tengerészi akadémiában. Tisztelem Szent Kristófot, aki a bambino Jézust átvitte a tengeren és Szent Flóriánt, aki a tüzet eloltja; amuletet viselek, s szentelt barka van tűzve a függő ágyam

főle. A negrito mondásából azt értettem meg, hogy a donna a bibliából olvas fel a családjának, cselédeinek és hogy sertéshussal élnek, tehát keresztények. Azt kérdezem a negritótól:

— Meg vagytok ti keresztelve? Te meg a cava és a capitano, meg a padrone gyermekei?

— Hogyne volnánk? Mindennap megkeresztel bennünket a gejzir kétszer: mikor kijövünk a hajóból, meg mikor bemegyünk.

Ez hát nem érti azt, hogy miről van szó.

Akik ezen a szigeten születtek, azokat nem keresztelték meg: azért nincsen nevük.

Egy ötletem támadt.

Annak az anyának, aki a hozzátartozói előtt a szentírást olvassa, bizonyosan örülne a lelke, ha kedvesei részesülnének a szent szakramentomban.

A mi hajónkon van egy szerzetes, mint minden délamerikai hajón. A matrózoknak gyónatás kell.

„Mi adunk titektek, ami nekünk van, s ti elfogadjátok, mert nektek kell.”

Elhozom nekik a szerzetesünket a hajóról. Ezt fogom felajánlani. Tudom, hogy örülni fognak neki. (Tiltakozom a guny ellen.)

Még egyéb is jutott eszembe.

A negrito azt mondta, hogy a kadét vadászik.

Mi lehet ez ismeretlen szigeten egy vadászra nézve becsebb, mint a lópor?

Az bizonyosan volt elég a vashajón, mikor idekerült; de most már fogytán lehet. Lőport fo-

gok ajánlani a gazdának viszonzásul. „Mi adunk, mert nekünk van, ti elveszitek, mert nektek kell.”

Előveszem tarsolyomból a revolveremet:

— Tudod, mi ez? — kérdezem a negritőtől.

— Nem én.

— Ez egy olyan fegyver, aminek a billentyűjét ha megrántom, tüzet lövell ki, nagyot durran s egy embert megöl.

— De hát minek ölnél te meg egy embert? Meg akarod enni?

— Hát te nem tudod, hogy mi a lőfegyver?

— Soha sem láttam.

— Hát a kadét mivel vadászik?

— Nyíllal, kelevézzel, bumaranggal.

— Ágyu, mozsár sincs a hajón?

— Mi az?

— Nagy gömbölyű rézhenger, nagy lyukkal a közepén.

— Ó, ó, ó! Olyan van. A konyhában. Abban töri a manóla vassúlyokkal a sárga magot. (Talán kukoricát?)

Tehát ezek a mozsarat kölyűnek használnák!

Mentül közelebb jutottunk a vashajóhoz, annál érthetlenebb lett előttem ez a mesés valóság. Ez a hajó legalább nyolcszáz tonnás. És csak két férfi lakik rajta: egy kapitány, meg egy kormányos. Hisz ezen kellett lenni egy fűtőnek, egy gépésznek, egy segédkormányosnak és nyole matróznak. Hát azok hová lettek? Ezt már nem kérdezhettem meg a negritőtől.

Kilátás nem kínálkozott a lépcsőzetről. Két-

szert volt olyan közös külügyminiszterünk, aki alatt a magyar delegáció külügyi albizottságában is minden magyarul folyt. Ennek a közös külügyminiszternek nevéhez fűződik az az egyetlen nagy külügyi akció, mely tartományokat szerzett a kettős monarchiának, s amely nagy külügyi akciónak morzsáiból élünk ma is. S ennek a közös külügyminiszternek köszönhetjük a kettős monarchia, hogy vezető szerepet vitt a berlini kongresszuson.

Közös pénzügyminiszterünk többiben volt olyan, aki magyarul is tudott. A jelenlegi is ezek közé tartozik. S neki köszönheti a kettős monarchia, hogy azokat a tartományokat, melyeket az egyetlen nagy külügyi akció szerzett számára, nem veszítette el. Tehát ennek a magyarul tudó közös pénzügyminiszternek nevéhez is nagy eredmények fűződnek.

Ellemben harmincöt év lefolyása alatt még egyetlenegy közös hadügyminiszterünk sem volt aki magyarul is tudott volna. Pedig már a hadügyek terén is régóta szeretnénk nagy eredményeket látni. S epekedve sóvárgunk ilyenek után.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, december 19.

A t. Házban a közelgő ünnepek hangulata uralkodik. A levegő csendes, csupa békeesség. Szatmári Mórt, ezt a legmegviseltebb honatyát, akinek két választást és két kérvényezést kellett elszerveznie, ma pártkülönbség nélkül sokan üdvözölték. Szegénynek karácsonyra jut végre egy kis piherő. Bizony megérdemli, hogy üdvözöljék. Papp Zoltán is szeretne békeeséget minden képviselőnek, akit a mentelmi jog címén most bátran meghurcolhatnak. Ma meg is okolta indítványát, hogy a mentelmi jog sérelme s az igazságszolgáltatás akadályozása nélkül meg lehetne kímélni a bepusztult képviselők reputációját. De az indítvány még a szélsőbalnak se igen tetszett s mikor Széll Kálmán miniszterelnök egyébként is kimutatta, hogy effajta indítvány privilegiumot eséllyelhatna a mentelmi jogból, Papp Zoltán egyet gondolt és visszavonta indítványát. Maradjon minden a régiiben.

Aztán napirend szerint harmadik olvasásban is elfogadták a kivándorlásról szóló javaslatot. A kérvények sorjegyéből nagyobb ér-

deklődés csak a pozsonyi petíció iránt mutatkozott. A petíció a választási törvény reformját sürgeti s az ellenzék szónokai természetesen megragadták az alkalmat, hogy az általános választói jog népszerű témáját feszegeték. Széll Kálmán miniszterelnök ma sem került a mérközé, szívesen állt szót és ha a legradikálisabb kívánásoknak nem is volt hajlandó engedni, annyi bizonyos, hogy a demokratikus választási reform hivatást kiélgejtette nyilatkozatával. Mert a választói jog kiterjesztését kormányzati programjában foglalt kérdésnek hirdette és megmondotta, hogy a választási eljárást reformálni, a községenként való szavazást esetleg behozni, a cenzust igazságosabb alapokra fektetni komolyan akarja. Ez a nyilatkozat pedig a kormányelnök részéről döntő súlyjal bír, ha más-különbön egyeseknek fáj is, hogy a miniszterelnök semmiféle hajszolással sem hagyja magát elhamarkodott reformokba sodorni. A Ház túlnyomó többsége meg is nyugodott Széll Kálmán nyilatkozataiban és lelkes tapsokkal fogadta a miniszterelnök nagy horderejű kijelentéseit.

Az ülés végén a miniszterelnök Rátkay László kérdésére kijelentette, hogy a karácsonyi szünet előtt holnap lesz az utolsó ülés.

A képviselőház ülése december 19-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallian Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Láng Lajos, Ploss Sándor.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter: Van szerencsém bemutatni néhány jelentést a vasárnapi munkaszünet tárgyában kiadott rendeleteimre vonatkozólag. Bemutatók először is egy jelentést a vasárnapi munkaszünet felügyeléséről a valgyártással kapcsolatos munkálatokról, a sűrű és elő baromfi szállításról, feladásáról és leadásáról. Másik jelentésem szól az ipari munka vasárnapi szünetéről szóló 1891. XIII. t. cikk 3. §-ának alapján kiadott rendeletről, amelyben az iparszerűleg üzemeltetett és szobabeberesztés vasárnapon és Szent-István napján reggeli 10 óráig engedélyeztetik. Van szerencsém továbbá betérjesztési elentésem az ipari munkának vasárnapi szünetéről szóló 1891. XIII. t. cikk alapján kiadott rendeletről, melyről az 1892. évi kereskedelemügyi miniszteri rendelet harmadik részének 4-dik pontjához elrendelték, hogy a tengeren járó hajók kázanáján, gépein és egyéb alkatrészein halaszthatatlanul teljesítendő munka vasárnap és Szent István napján át is egész napon teljesíthető; végül jelentésem, melyben a lényekérszerveket, cinkográfának és ezekhez hasonló iparágaknak az ipartörvény alá tartozásával biztosítatik a munkaszünet alól való felmentés. Van szerencsém továbbá beadni jelentésem a hódmezővásárhely-makó-nagyszentmiklósi helyi-érdekű gőzmozdonyu vasút engedélyezésének megtörténtéről, jelentésem a tarcsa-jelső-éori helyi-

érdekű vasút engedélyezése tárgyában. Végül egy törvényjavaslatot van szerencsém előterjesztani a tengeri szabad hajózást hű magyar kereskedelmi hajóknak, valamint a tengeri hajók építésének állami segélyben és kedvezményben való részesítéséről.

Lukács László pénzügyminiszter: Betérjeszt egy törvényjavaslatot a mérsékelt áru marhasoról szóló 1897. I. t. o. módosításáról. (Helyeslés.)

Rosenberg Gyula előad: Betérjeszt a közigazgatási bizottság megbízásából a cukorra vonatkozó törvényhozás tárgyában Brüsszelen 1902. évi március 5-dikén kötött nemzetközi egyezmény beickekélyezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentést.

(Papp Zoltán indítványa.)

Papp Zoltán megokolja indítványát, amely annak megállítását célozza, hogy a képviselők nyilvános meghurcolása a mentelmi bizottság jelentéseiben megváltoztassék.

Justh Gyula: Ne féljen a képviselő a nyilvánosságától!

Papp Zoltán: Engem is meghurcolt ártatlanul a mentelmi bizottság jelentése; sok ártatlan éjszakám volt e miatt. A mentelmi bizottság jelentéseinek legutóbbi tárgyalása alkalmával a szó-szoros értelemben becsületmészárlás történt a képviselőházban. Nem lehet tudni, kinek a becsületén gázolnak át legközelebb.

Gabányi Miklós: Legyen korrekt, akkor nem bántja senkisémet.

Papp Zoltán: Magyarországon már senki sem ment a meggyanúsítástól. (Mozgás.) A mentelmi jognak alaki kezelése nem felel meg az egyenlőség elvének. A btk. 136. §-a is úgy intézkedik, hogy valamely büntetelt terhel a nyilvánosság előtt meg ne hurcoltassék. Legelőszörűbbnek talánna, ha a mentelmi bizottság jelentései csak akkor tárgyalhatnának részletesen, ha azt különvélemény vagy valaki külön kívánna. Éri indítványának napirendre tűzését.

Széll Kálmán miniszterelnök: A mentelmi jog olyan fontos és eminens joga a törvényhozás mindkét házának, hogy ahhoz bármily alakban, vagy bármily vonatkozásban nyulni nagyon aggályos dolognak látszik előttem. (Általános helyeslés.) A mentelmi jogot meg kell alapítani minden egyes esetben, ez volt egyik szabálya és joggyakorlata a Háznak. A mentelmi bizottságot előre, bármilyen alakban megkötött akarni, neki utasításokat adni, hogy miképpen járjon el, vagy ne járjon el. (Általános helyeslés.) A magam részéről éppen a mentelem tényszerűsége nagy jogának érdekében nem tartanám helyesnek. (Általános helyeslés.) Nem is szokás egyetlen egy bizottságnak sem utasításokat adni. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon és a jobboldalon.) De hová is vezetne az, hogyha a Ház akár a kérvényi bizottságnak, akár az összehívhatatlansági, vagy más bizottságnak holmi utasításokat adna, hogy miképpen járjanak el. Mert sok esetben az eljárás és jelentés megszerkesztésében lényeg is van; lehetetlen volna tehát azt úgy körülírni vagy körülírni, hogy a két szféra egymást ne érintse, vagy egymással összeütközésbe ne jöjjen. Azt gondolom, hogy miután a képviselőkre nézve amugyis egészen más eljárást követnek a bíróságok; hogy a mentelmi bizottság abban a helyzetben legyen, hogy időhessen a kérdés előtt, a mentelmi bizottságot arra szorítani, hogy meg sem jelölhesse azt az inkriminált tényt, vétséget, vagy büntényt, amelynek alapján az illető mentelmi jogának felügyeléséről, vagy jel nem függesztéséről van szó. Négyszem szert nem lehet. (Általános élenk helyeslés.) Vigyázzon minden képviselő hogy a büntetőtörvénykönyvvel összeütközésbe

Balzsamos emberek.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Goda Géza.

Diligens Márton valahol Erdélyben élt s bübajos itatok készítésével foglalkozott. Meg van róla írva, hogy korának ő volt a legügyesebb vegyész, aki százezerket gyűjtött, pompás nagy házban lakott, a legszebb erdélyi uriaszonyok jártak hozzá éjszakánként idején, hogy ragyogó szépségüket Diligens Márton kenőcsével és illatszereivel hervadhatlanná tegyék. Voltak kenőcsői, melyekkel a fehér galamb szelidségét varázsolta az arcokra s volt olyan bájolata, hogy attól a legverszegényebb asszony szemében is csodás fekete lánggal gyult ki a szenvedély.

Diligens Márton azonban nem szabad a közönséges kuruzslok mértékével mérni. Önála művészet volt ez a mesterség, melynek ismeretét német és olasz egyetemekenről hozta. Erdélyben meg is értették az ő jelentőségét s ha valaki isteni nagy művészlől akart hasonlatot mondani, Diligens Mártonról vette a hasonlatát.

Mikor már Diligens híret elvitték a Királyhágon innenre is, sőt a román asszonyok is az ő csodátevő bájolatairól ábrándoztak, a mester tisztelőire pedig ünnepeket rendeztek, akkor Diligens tudós könyvet is szerkesztett a tudományáról. Ebben a könyvben azt magyarázta meg a mester, hogy miképpen hajtotta ő a vegyészetet a szerelem szolgálatába.

A könyv nem volt éppen nagyon komoly s nem nagyon becsültes, de az asszonyoknak, gavaléroknak tetszett s Diligens Márton ettől fogva még ünnepelebb emberré lett.

Abban a városban, ahol Diligens Márton ilyen módon vont hályogot az emberek szemére, élt egy másik vegyész is, akit Atrakura Jánosnak neveztek. Becsületes tudós volt, aki mindössze

anyira vitte csak, hogy jóféle balzsamot tudott keverni. A balzsam se jóvá, se tüzessé nem tette az embert, legföljebb csak annyit ért el az, aki bekente vele a fagyos tagját, hogy nem sajgott olyan nagyon. Hát ez a balzsam semmi csodát nem tudott, de ami jót tudott, azt igazán tudta. Olyan nagyon tudta, hogy a fagyos testrésze ma sem tudnak jobb orvosságot írni az orvosok, mint az Atrakura János balzsamát.

Mikor Diligens Márton följutott a dicsősége legmagasabb pontjára, Atrakura Jánost pedig csak egypár szegény ember tanulta meg sajnálni, a két mester találkozt egymással az utcán. Együtt jártak a német egyetemekre s ismerték egymást. Diligens Mártonon szép fekete bársonytalár volt, selyem hajtókával, Atrakura Jánoson pedig rongyos volt a zeke. Elkézdtek beszélgetni.

— Olvastam a könyvét, Diligens uram — mondta János.

— Sok ráérő ideje lehet — mosolygott a mester.

— Van. Hozzám csak azok járnak, akiknek elfogyott a lábuk. Mivel pedig csak a szegény ember használja a lábát, nem fagyhat el a nagyszágos uraké. Ilyenformán hozzám csak szegény ember jár.

— Kár volt ezért olyan hosszú studerózás.

— Nem volt kár. En, uram, keresztény ember vagyok.

— En sem vagyok pogány.

— En csak magamról beszélhetek, máséért jót nem állhatok. Magam pedig szép tudományunkat sohasem bocsátanám a szerelem szolgálatába.

— A szerelem az egyetlen bölcsesség a földön. Az egyetlen, amit arannyal mérnek. Fialat asszony azért jár hozzám, hogy meg ne öregdjék; az öreg azért, hogy fiatalnak lássék; a jó asszony, hogy az ura szeresse, a rossz, hogy a kedvese szeresse; a jámbor, hogy egy kicsit bátrabb legyen, a vakmerő, hogy egy kicsit szeli-

oldalt a tátongó sziklahasadék, melyen a láva keresztültört s melynek vápája közé a vashajó oda volt szorulva, feneké élével mélyen belefurdóva a látatalajba. A hajó csaknem fekkentesen állt, kevéssé előre dülve hosszában, úgy hogy végig lehetett a földézetén látni. A hajó orra ketté volt hasadva, a nevét viselő szobornú hiányzott róla, azt bizonyosan akkor vesztette el, mikor a lávába belefurdótt. Ott egy tág nyílás maradt. Alig száz méternyi közelben volt a vízhiányó krátère, mely őt ágra szakadó vízoszlopot magára lövelte; a középső, tonna vastagságú vizsugár egyenesen fel az égbe, ahol felhőkoronát képezett, melyből folyton zuhogott alá a zápor köröskörül. — Egy hatodik vizsugár azonban csaknem egyenes vonalban süvöltött a hajó felé s beleömlött annak a széthasadat elejébe, amelyen át végigömlött a hajó belsején, hátul a szivattyúnyíláson kitódulva, ahonnan egy természetalkotta árkon át lezuhogott a tengerbe. Ez a százfoku meleg vizsugár folyton melegen tartotta az egész hajót.

A hajó oldalán vaslépő vezetett föl a földézetre. Azon lehetett felkapaszkodni, a vasrudba fogózva.

Azt már a távesővemmel is kivettem, most közelből láttam, hogy a hajó hátulján levő kormányos-bódé vastag, hajlított üvegbl van, gömbölyű tetővel; a bejáró ajtaja is tükröruveg.

A lépő feljárójától a kajüt gáboráig egy kátrányos ponyva volt vasrudakra baldaehinul kifeszítve. Ez arra szolgált, hogy a gejzír felhőiből szüntelen zuhogó záport felfogja.

A kajüt bejáratánál várt reám a padrone.

(Folytatása következik.)

ne jöjön. (Általános éleik helyeslés.) Külön quasi priviligiumot csinálni a mentelmi jogból e tekintetben is más állampolgárokkal szemben azt én megengedhetetlennek, igazolhatatlannak tartom, ezt én a mentelmi joggal való visszaélésként tartanám. (Általános helyeslés.) Azért kérem, méltóztassék az eddigi gyakorlatot fenntartani és ennek az indítványnak tárgyalását mellőzni. (Általános éleik helyeslés.)

Papp Zoltán visszavonja indítványát.
A ház ezután harmadszori olvasásban elfogadta a kivándorásról szóló törvényjavaslatot.

(Kérvények.)

Daróczy Aladár előadó: Szilgyvármege kérényt nyújt be a hazai ipar fejlesztése céljából. A kereskedelemügyi kormányknak volna kiadandó a kérény.

Molnár János kifogásolja, hogy a hatóságok nem csupán hazai papirt használnak, hanem külföldit is. Ily indítványt nyújt be s kéri, hogy a kérénynt adják ki a belügyminiszternek is.

Major Ferenc rendkívüli sürgősnek tartja az ipartörvény revizióját. Fejleszteni kell a magyar ipart is s előmozdítani, hogy a közönség hozzáérhessen ahhoz.

Papp Elek: A magyar állam járjon elől a magyar ipar fejlesztésében s szereze be magyar földön iparierkeket. Ily értelmű indítványt nyújt be.

Kossuth Ferenc szerint a kormány még a közönsé vámtérletben is fejleszthető a magyar ipart különböző iparágak teremtésével.

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter: Molnár János azt az ideát vetette fel, hogy a törvényhatóságok az ő közszükségleteiket magyar iparcikkkel fedezék. Bátorodom őt ebben a tekintetben megnyugtani, hogy éppen tokozott figyelmet fordított arra, hogy ne csak az állam, hanem a törvényhatóságok is a közszükségleteket lehetőleg magyar iparcikkekkel fedezék. Alantas közegemet nevezetesen a kereskedelmi muzeumot, melynek hatáskörébe tartozik az ipari felügyelet, egyenesen utasítottam arra, hogy fokozott figyelemmel legyenek a törvényhatóságok szükségleteire. (Helyeslés.) Ami Major Ferenc kívánságát illeti, amelylyel a társadalomnak minél megeőbb érdeklődését és tevékenységét irányítja e feladatra, azt részemről csak köszönettel veszem és bátorodom éppen Papp Elek t. képviselőtársammal szemben megjegyezni, hogy az állam ebben a tekintetben mindig jó példával jár elől. (Ugy van! Ugy van!)

A legnagyobb szigorúságot vagyunk azon, hogy az államvasutak szükségleteit magyar cikkekkal fedezék. (Éleik helyeslés.) Évről-évre szólnak a kimutatások arról, hogy most már 90 százalékot a közszükségletek magyar forrásból szeretetik be. (Tetszés.) Csak mellékesen legyen szabad megjegyezni, — amennyiben Major Ferenc t. képviselőtársam az ipartörvényre vonatkozólag nyilatkozott — hogy az ipartörvény módosítása (Halljuk! Halljuk!) mindeneset rövid idő múlva kell, hogy napirendre kerüljön. Többször nyilatkoztam már arra nézve, hogy mily sorrendben kívánok törvényhozási feladatokkal a ház elé járulni. Első sorba helyeztem a vicinális vasuti törvényt, aztután a betegsegélyző-pénztárakat ügyét, majd a balesetek ellen való biztosítást. Ha az ipartörvényről készen leszek, nem akarok vele közvetlenül a ház elé jönni, hanem a közvélemény elé akarom bocsátani, mert ilyen nagy horderejű kérdésnél nem volna helyes elhírtlenkedve határozni. (Helyeslés.) Ami még Kossuth Ferencnek a kívánságát illeti, hogy a vasipar most már az állam kezébe a magánosok

kezébe adassék át, ez egy gondolat, melylyel már hosszabb idő óta foglalkozunk, de azt hiszem, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyok nem volnának alkalmasak arra, hogy e tekintetben változást lehetne létesíteni, mert ahhoz nagy tökéreök szükségességek; de mint eszmét, melylyel foglalkozni kell, közönségettel vettem.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Az ellen kifogásom nincs, hogy a kérény a belügyminiszternek is kiadassék. A törvényhatóságokkal szemben én is hasonlóképp járok el. (Helyeslés.)

A kérénynt kiadták a kereskedelemügyi és belügyminiszternek.

(Uj választási törvény.)

Daróczy Aladár előadó betérjeszi Pozsony város kérelmét az új választási törvény iránt. A kérény általános, titkos, közönségenküli szavazást sürget. Kiadandó volna a belügyminiszternek.

Holló Lajos felszólal a kérény mellett. Szóla már többször felhozta ezt a képviselőházban, de megnyugtató ígéreteit sohasem kapott. Foglalkozik az aggodalmakkal, amelyek miatt a parlamenti reformot eddig meg nem csinálták s azt tartja, hogy ezek nem komoly okok. Legalább három millióra kellene felemelni a választók számát. Megnyugtató nyilatkozatokat kér.

Ernst Sándor: A kérénynt a pozsonyi radikális párt küldötte let ugvan, de szóla mégis pártolja azt. A Széll-éra alatt is sok ellenzéki választót fosztottak meg választói jogától.

Visontal Soma szintén szükségesnek tartja a parlamenti reformot, mert a mai parlament osztályparlament. Intő jele az időknak, hogy városok mozdulnak meg a választói jog kiterjesztése érdekében. A szabadelvűség is ezt kívánja.

Báró Fellitzsch Arthur: A szabadelvűségnek semmi köze az általános választói joghoz. (Zaj az ellenzéken.)

Visontal Soma: Nincs ám annak a szabadelvűségnek, amelyet a tudólat kis kátéja nevez szabadelvűségnek. Szintén megnyugtató nyilatkozatot kér.

Molnár János azt tartja, hogy a politikai üldözések most is tartanak. A titkos szavazás akadályozhatja ezt csak meg. Pártólólag javasolja kiadni a kérénynt.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Molnár János t. képviselő urnak csak az utolsó konstrukciója tőtte meg a tillemet, hogy ugyanis határozati javaslatot sziveskedett most bejelenteni és másikat is sziveskedett jelezni a jövőre. Nem gondolnám, t. képviselő, hogy bármily sürgősnek mondatik is a t. tulajdóalról és bármily sürgősnek ismerem magam is — de csak részben, bizonyos irányban — a reformot, amelyről szó van, mondom, nem gondolnám, hogy e reformnak előnyére válnék az, ha minduntalan és incidentális eszmecserére és vitakozás tárgyává tesszük. Ily nagy kérdések nem nyerne soha sem, sőt itt-ott megkopnak és elapadókosznak, ha minduntalan határozatok tárgyává tesszük őket.

Kasszay Ferenc: Éppen ebből éleik, ebből rekrutálódnak a nagy kérdések! (Igaz! Ugy van a szélsőbaloldalon.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Eleveven tartani a kérdéseket a közvélemény előtt helyes, de állítom, hogy azzal nem használunk sem a kérdéseknek, sem azok megoldásának nem siettetjük, ha minduntalan, indemintási vitában, budgetvitában, kérények tárgyalása alkalmával idehozuk őket. Én általában azt a nézetet vallom, hogy ennél kényesebb kérdése a magyar közéletnek nincs (Mozgás a szélsőbaloldalon.) és

ezért óvatosan és nagyon is meggondolva kell hozzányulni. (Zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! Jobbról. Éleik cseget.) Önök egyszer már úgy tárgyávték tettek, mikor azt mondtam egy alkalommal egy indítvánnyal szemben, (Mozgás a szélsőbaloldalon, felkiáltások: Ugrás a sötétbe!) igenis, ezt mondtam, ugrás a sötétbe. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.) Oly ugrás, amelyet visszasinálni nem lehet! (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) s amelyet nézetem szerint igen meg kell gondolni, mielőtt valaki megcselekszi.

A mostani felszólalásokból csak azt konstátalom és ezt elégtétellel teszem, hogy szólt hallottunk a parlamenti reformról, a választói jog kiterjesztéséről, a választói jog kimélyítéséről, amint Holló Lajos t. képviselőtársam magát szépen és ékesen kifejezte, de most az általános szavazati jognak behozataláról nem hallottam. Ezt már haladásnak tartom abból a szempontból, hogy talán találkoztunk valahol. Mert igenis, ezt tartom a helyes megoldási módzatnak, hogy az eszméknek egymással való csatázásából és érleléséből, az összes érvelések és tekintetek barobaviteléből származzék aztán valami, ami a középúton jár, mert itt is az lesz az aranyút, amely a középúton találja el az igazságot. (Zaj. Halljuk! Halljuk! balról.) De nem akarok hallani. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Dehogy nem! Nagyon is!) Erről a dolgról — csak a közbeszólások miatt mondom — könnyebb ám arról az oldalról beszélni, mint erről (Egy hang a néppárt: Hat eszerjünk! Nagy derültség.) Még könnyebb ilyen egyéni közbeszólásokkal és próbb vagy nagyobb eszméknek vagy szavaknak odaköszésével végezni a kérdéssel. Hát a magyar nemzetnek összes nagy és nemzeti érkei vannak itt szóba hozva. (Igaz! Ugy van jobbról.) Zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Hogyha azt a rideg álláspontot foglalnam el, melyet a tisztelt képviselő urak magatartásából talán lehetne következtetni, hogyha azt mondanám, mióta itt vagyok, hogy én erről a parlamenti reformról hallani nem akarok, akkor azt a túrelménséget még érteném. De én nem mondanm soha sem, sőt nem is cselekedtem ebben az irányban, sőt az ellenkező irányban cselekedtem. Es ha a t. képviselő urak azt mondták nekem, — és helyesen teszik az önk álláspontjából — hogy ne kezeljem ezt a kérdést a hatalom szempontjából, erre csak azt vagyok bátor választolni, hogy nem szolgált rá e vásra az a miniszterelnök, aki tényleg a választói jogot kiterjeszti törvényben...

Kasszay Ferenc: Mintha hallottam volna!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Azt is hallottam már nem egyszer, amit t. barátim közbeszólnak (Helyeslés jobbról), hát halak még egyszer. Aki másodszor nemcsak a törvényben, hanem a törvény mellett a választói jog alkalmazásánál igenis bebizonyította, hogy a jogterjesztések és a jogkiterjesztések elvét követi, mert nemcsak az adóhátrékosok vételeit be törvény által, hanem valahányasor általános rendelkezésben vagy egyes esetek érintésénél magyarázólag vagy rendelkezésem jártam el, mindig a jogkiterjesztés álláspontján álltam, amit bizonyít hogy ma Magyarországon 27—28 százalékkal több a választó, mint azelőtt. (Helyeslés jobbról.) Es ha azt mondja t. barátom Holló Lajos, hogy ez még nem nagy százaék a népesség szaporodásához képest, mert azt mondja, hogy azelőtt volt 5 százalék, most pedig 6 százalék...

Molnár János: Fordítva!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Ez még jobban beleillik az én argumentációmba és csak köszönettel tartozom Molnár képviselő urnak. Ha nem így jártam volna el, mivel a népesség szaporodása igen nagy volt, még kisebb százaék volna a választók száma; de mivel a jogkiterjesztés alapján állam és azon intézkedtem, nem lett az arány rosszabb, mint volt azelőtt. Es ha azt mondják a képviselő urak, hogy én ne a hatalom szempontjából kezeljem ezt a kérdést, erre először is azt kell megjegyezni, hogy ha úgy érik, hogy a rideg személyi hatalom megtartása szempontjából nem szabad kezelni, igazuk van; csakogy bizonyos mértékig parlamentaritás szempontból nem szabad elválasztani a hatalom megtartását és bírlását a politikai meggyőződéses érvényesítésének szempontjából. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A többség dolga is ez, a kisebbség dolga is. Önöknek is ezen az alapon kell küzdeniök, hogy a hatalmat elveik alapján megszerezék. (Igaz! Ugy van!) Mert ha ezen az alapon nem küzdenek, akkor ennek a küzdelemnek erkölcsi jogosultsága nagyon is szóba jöhet. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Egyenlő! Egyenlő! Egyenlő!) Ezért ne vegye rossz néven Holló Lajos t. képviselőtársam, — ezt a nagyon érdekes, kényes és fontos témát még egy kicsit folytatom. (Helyeslés.) — ne vegye rossz néven, ha azt mondja ő, hogy a hatalom szempontjából nem szabad kezelni ezt a reformot s igazá is van: én viszont azt mondom, hogy abból a szempontból sem szabad ám kezelni, hogy mindenáron önk jöjjenek hatalomra. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Holló Lajos: Csak ezen a módon lehet!

Szóll Kálmán miniszterelnök: Az ország mélyreható érkei, nemzeti, alkotmányos, politikai és társadalmi érkei jönek össze itt a maguk összességében. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Zaj a szélsőbaloldalon.) Ha nehéz volt ez a kérdés mindentűn, ha évtizedes küzdelmekbe került a orm-bil keresztülvite Angolországban, még nehezebb az a mi viszonyaink közt, oly országban, amely nemzetiségi szempontból nem teljesen egységes. (Éleik helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.) Ezt nem lehet ám tagadni, ezt nem lehet eldisputálni. (Nagy zaj a bal- és a szélsőbaloldalon.) Én mondom ezt, ki egyenlő mértékkel és igazsággal akarok ojjárni nemzetiségi szempontból is mindenki irányában, de mindenekelőtt és első sorban az egységes magyar nemzeti állam magyar karaktere szempontjából. (Éleik helyeslés a jobboldalon.) Legyek bár ebben a tekintetben a teoria és a

debbnek lássék. Ez a keresztény ember tudománossága, ami az enyém.

— Téved, Diligens uram. A keresztény kémiának, mint minden más disziplinának más nem lehet a célja, mint az emberek segítése. Nyomórékok átápolása, saját sebek bekötözése, fagnak, szárazságnak elmulasztása, fájós testrészek gyógyítása.

— A kend balzsamával?

— Avval.

Diligens Márton mosolygott, végignézte rongyos kollégáját s mély meggyőződéssel mondta:

— Az a balzsam kotyvalék. Attól éhen lehet halni.

— Biz' az megeshetik. De tudom ám én azt is, hogy a kigyelmed főztéről valamikor kiderül, hogy nem ért többet a szentelt viznél.

— Hát az utókornak dolgozik kend?

— Hát kigyelmed nem annak dolgozik?

— Nem én. Én magamnak dolgozom.

— Hisz azt mondják, hogy művész.

— Hát éppen azért mondják.

Igy beszélgettek egymással Diligens Márton, a híres és Atrakura János. A nagy mester lehajtotta a fejét s nem gondolkodott azon, amit Atrakura János mondott, míg Atrakura János egyenesen állt s keresztény szívét sötét gondok tépedték. Komolyan vette az életet, a tudományt és az emberszeretet s most fájdalmasan tapasztalta, hogy ez a bohóc nemcsak hogy pompásan él, hanem még művészeknek is nevezik s parádét rendeznek a tiszteletére.

A mester megszánta barátját s barátságosabban beszélt.

— Seba, — mondta most, miközben végignézett rongyos barátján. — Te legalább erényes voltál. Te legalább meg lehetsz elégedve magaddal! Nyugodt a lelkiismereted.

Atrakura János gondolkodott s aztán így szólt:

— Hogy őszinte legyek, még ezt sem értem

el. Ha rád nézek, magam is azt hiszem, hogy elvitettem a dolgot. Elhibáztam a pályámat s egy elhibázott életpályá kinjait nehéz elviselni. Különben pedig jó ember voltam. Tudod, hogy tanultam is eleget. Legalább annyit, mint te.

— Magad vagy az oka. Te nem is vagy keresztény. Mert a vallás nem követeli, hogy többet tegyünk másokért, mint önmagunkért. Te azt hitted, hogy arra való a végzetés, hogy a szegény embereken segítsünk vele, én meg azt, hogy csak azon segítsék, akinek pénze van. Ez a különbség köztünk. Te apró emberekkel töltöttél el az idődet, becületben. Te balzsam-ember voltál s azt hitted, hogy mindenkinek a fagyos lába neked fáj.

— Ostoba voltam.

Diligens Márton bólintott, aztán nevetve nyújtotta a kezét barátjának. Atrakura János pedig bánatosan ment haza alacsony, sötét kis szobájába. Nagyokat sóhajtott, mikor az ágyra fektűt. Behunyta a szemét s sokáig gondolkodott a fölött, amit barátjával beszélt. Belátta, hogy egész életét elhibázta s e miatt sötét gondok emésztették szívét. Sokáig fektűt így az ágyában s már hajnal felé járt az idő, mikor hirtelen az jutott eszébe, hogy ő mégis hasznos ember. Láttá azt a sok nyomorult, rongyos, fagyott alakot, akin az ő balzsama segített. Aztán látott még egymillió vagy másfélmillió szerencsétlen embert. Mindegyiknek le volt fagyva a lába, a füle, a keze és mindegyik jajgatott, sirt, ordított kinjában. Az egész világ megingt le volt szerencsétlen, nyomorult emberrel, akik kívánták, sovárogták az enyhülést és a balzsamot. Es Atrakura János most meg a világ nyomorán szomorkodott. Szívét most meg e miatt epesztették a sötét gondok, nagyon sötét gondok, olyan sötétek, hogy Atrakura János végre is a fal felé fordult és — meghalt.

doktrina szerint kevésbé szabadulni, de legyen olyan, aki biztosítja ennek az államnak magyar karakterét minden időben: nos, hát én e mellett fogok állani! (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon, nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Akkor sohasem lesz meg!)

Holló Lajos: Olcsó lapok!

Visontai Soma: Nemzeti állam jog nélkül!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ébből nem az következik, hogy nem kell az a reform s hogy a magyar nemzeti állammal össze nem tér. Én is azt állok, hogy kell, meg is fogjuk csinálni, de mértékkel kell tartani és nagyon okosan meg kell választani a határvonalakat, melyek közt mozogni kell. (Helyeslés a jobboldalon.)

Molnár János: Csak kezdjük, az a jó!

Széll Kálmán miniszterelnök: Most egységes alapon állunk e részben, én és Holló Lajos t. képviselőtársam, mert ő sem indul ki más alaplól. (Közbeszólások a baloldalon.) Én nem konverzálatok minden képviselővel, most Holló képviselő ural be-szélék. Holló képviselő ural egy alapon állok, a felelőstől, az applikáció mértékétől függ az, hogy összejövünk-e a megoldás terén is, az eszközökben, vagy pedig eltérünk-e és mennyiben egymástól. Például azt nem merném mondani, hogy helyes mértéke a reformnak a választók számának megállapítására, hogy legyen egyszer háromszorannyi, mint amennyi van. Mert azt vallo, hogy ha még nem ismert és ki nem próbált tömegnek ily nagymérvű mobilizálásával a közélet vezetése azok kezéből, kik itt bent és odakint a közélet élén állnak és vezető elemei az országnak, kivesik, nagy kérdés, hogy azoknak a tömegeknek bevitale pótolja-e őket az ország ügyére és javára? Ez még nagy kérdés. (Zajos helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) Én azért, amit itt cselekszem, nemcsak a mandátum tartamát vagyok lejelöl, nemcsak egy beszédért, amelynek aztán nyoma elvesznek a homokban és amely halványan eltűnik akár a papírról, akár arról a stenografikus jegyzetről. Nálam, kinek nemcsak nyilatkozatai, hanem különösen ténykedései lőhetnek az országot jó vagy rossz irányba, a felelősség mértéke egészen más. Más azoknak felelőssége, akik intézkednek és intézkedések minden lépéséért a következők szempontjából hordják a felelősséget, mint azoké, kik — elismerem, önkönek joguk van, sőt kötele-ségük is — csak sürgetnek, buzdítanak és türelmetlenkednek is, mert a reformot szükségesnek tartják. Meg fogjuk talán egymást érteni, ha nem is teljesen, de közelebb hozzuk felfogásainkat egymáshoz, mikor kijelentem, hogy (Halljuk! Halljuk!) igenis elsősorban reformálandónak tartom a választási eljá-rást. Az kell, hogy az első lépés legyen. (Helyeslés a baloldalon.) A mai választási eljárási törvény, amely — megvalom — egyelőrl régi keletli, másfelől a kuriai bíráskodási törvény meghozatala alkalmából, hogy úgy mondjam, ületesen lett megváltoztatva és nem egészen rendszeresen. (Egy hang a baloldalon: Nem hegyesen) az én nézetem szerint elsősorban igényli a revíziót és a reformot. Másik kérdés azután, hogy ennek a reformnak keretében meg lehet-e gondolni azt is, hogy a községszervezeti szavazás nem jobb-e a mostaninál. (Helyeslés a baloldalon.) Ezt meg lehet gondolni, de hogy lehet-e ennél tovább menni, az egészen más.

Hentaller Lajos: A cenzust le kell szállítani!

Széll Kálmán miniszterelnök: Ami aztán az anyagi reform kérdését illeti, beismerem, hogy a cenzus aránytalan volta annak a törvénynek indefiniált tétele, amelyen alapszik a cenzus, a negyed ur-bíri telek, amelyet, hogy liberálisan alkalmazzassak, nekem is mesterségesen kell, de a jóhiszeműség és a jogkiterjesztés szempontjából alkalmaznom, a különböz kategóriák felállítását, bizonyos kategóriák teljes eluladását — amiről szótlan már egyszer — mert a munkásoktatlyt is olyan tényezőnek tekintem, amelyet egy választási törvényről is figyelembe kell venni. (Általános helyeslés.) habár nem olyan mértékben, hogy az az általános szavazati joggal legyen bátoros, de mindenesetre nagy mértékben: ezek mind olyan szempontok, amelyeket az általam említett nagy ér-dekek és elvi szempontokkal összhangban, alapos megfontolás tárgyává kell tenni. (Élénk helyeslés jobbról.)

De hát higgyék meg nekem — aki a múlt választásokat szerencsés voltam vezetni és talán úgy vezettem, hogy el merem mondani ebben a Házban és az ország színe előtt, jó lelkiismerettel, hogy vezettem törvény szerint és igazság szerint (Élénk helyeslés a jobboldalon.) és nem a hatalom szempontjából vezettem — hogy azok a tünetek, amelyeket ezek a választások mégis nem egy helyen az országnak mutattak, ezek a tünetek a határoknak olyan szerle-nen kiterjesztését, mint amint mellett Holló Lajos képviselő ur foglalt állást, nézetem szerint sem nem igazolják, sem nem tanácsolják. (Zajos helyeslés jobbról.)

Nagyon kell vigyáznunk, mert azok a tapasztalások, amelyeket az utolsó választások, amelyek nem a hatalom szempontjából, hanem az igazság szerint és a törvény alapján vezettünk, mégis itt-ott olyan tüneteket mutattak és olyan tapasztalatokat vetettek felszínre, amelyek nagyon megdöndítendők és arányban történjenek. Előttöm kérdés, amit Holló Lajos képviselő ur, mint apodiktikus igazságot mon-dott, hogy t. i., ha Szolnokon. (Fékiáltások a baloldalon: Csongrádon!) Csongrádon. — vagy amint ő mondta, szimpatikusan és jóhánzással és amit én is szeretek, — Csongrádon 400 választó helyett 2—3000 választó választott volna, nem lettek-e volna ott ugyanezen tünetek vagy még rosszabbak? Ez nagy kérdés. Aztán tessék megmondani, hogy az egy igen...

Visontai Soma: Ezek azok a bizonyos privilegiált kortések és választók. (Zaj.)

Széll Kálmán miniszterelnök: ... az egy igen könnyen adavettet jelszó...

Visontai Soma: Kis részvénytársaságok! (Nagy zaj és felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!)

Széll Kálmán miniszterelnök: Majd ha Visontai Soma ur abbahagyja. Hát az nagyon megdöndítendő dolog, hogy ez a határ milyen irányban, milyen messze, milyen távolban, vagy milyen közelben állapítassék meg. Én általában azt hiszem, hogy egy ilyen kérdésben nem határoz és nem mervádó a rövidebb, vagy hosszabb időnek kérdése. (Ellentmondások balfelől.)

Azt mondja t. képviselőtársam, hogy könnyű ezt a kérdést egy nyugalmas hét alatt tisztába hozni.

Holló Lajos: Az elveket!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hát először, ami azt a nyugalmas hetet illeti, én valóban azt a nyugalmas hetet nem ismerem. (Tetszés és derűtlenség jobbfelől.) De én azt hiszem, hogy több nyugalmas hét sem elégséges arra, hogy ennek a kérdésnek a maga nagy horderejét minden következtetéssel átgondolni és megállapítani lehessen...

Krauszay Ferenc: Csak akarni kell!

Széll Kálmán miniszterelnök: ... különösen akkor, mikor arra ilyen imminens sürgős szükség ninos is. Most az ötves mandátumnak még első fázisában vagyunk.

Molnár Jenő: Most kell megcsinálni!

Széll Kálmán miniszterelnök: Hiszen majd elkerül ennek is az ideje.

En ezekkel, amiket csak így általánosságban mondtam, gondolom, bizonyítékát adtam, hogy a reformot akarom, a reformra töreksem és a jogkiterjesztés és arányosítás irányában töreksem a reformra. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) hanem hogy azt sem elsielni, sem olyan messze viinni, mint amit én nem tudnék megengedni az országot nagy érdekeivel és felelősségemmel, nem fogom. (Hosszantartó élénk helyeslés a jobboldalon.)

A Ház a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el. **Élnök** az ülés tíz percére felfüggeszette.

Szünet után:

(A végrehajtási törvény.)

Daróczy Aladár előadó előterjeszti Szilágyvármegye kérvényét a végrehajtási törvény módosítása iránt.

Molnár János: Ez a törvény már is módosítva van, de azt nem veszik figyelembe. Kéri páriológus kiadni a kérvényt az igazságügyminiszternek, azzal, hogy a miniszter utasítsa közegeit az 1881. évi LX. törvények megváltoztatására.

Visontai Soma hozzájárul Molnár János határozati javaslatához.

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Már más alkalommal volt szerencsém kijelenteni, hogy a végrehajtási törvény revíziójával foglalkozom. (Helyeslés.) Kénytelen vagyok vele foglalkozni, mert hiszen a polgári perrendtartás nem léphet életbe anélkül, hogy a végrehajtási törvény ne módosulna; ha pedig már hozzányulunk egyszer, azt hiszem, nem szenved kétséget, hogy a törvénynek nemcsak ama teteit kell, hogy módosítsuk, amelyek a perrendtartással vannak összefüggésben, de más teteit is, amelyek kirívó hiányt képeznek, orvosolnunk kell. Annak idején lesz tehát módunk arról beszélni, megvitálni azt, hogy mennyire terjeszkedjünk ki különösen abban az irányban, amelyet ezek a kérvények hangoztatnak. Mindenesetre kívánatosnak tartom hogy a végrehajtási törvényben megengedett beneficium kompetentiae kiterjesztessék, hogy annyira-e, amennyire e kérvények ókajtik, vagy nem arra nézve nem nyilatkozom, és felelő veszedelmeknek tartom, hogy ma, ilyen rövid felszólalások keretében állást foglaljunk egy ilyen kérdésben. (Zaj balfelől.) mikor ez nincs napirendre tűzve, nincs kellőképp előkészítve. Hiszen méltóztatassan arra figyelemmel lenni, hogy az igazságügyi bizottságban egy hosszam előkészített tervezetnek, javaslatnak egyes tetei felett milyen vita keletkezik, mennyire meg kell fontolni annak minden ágát minden irányban. (Zaj.) Nem lehet tehát a telet most dönteni, hogy állást foglaljunk ezen irányban. Méltóztatassék abban megnyugodni, hogy én ezekkel a kérdésekkel foglalkozom és mentől előbb akarok törvényjavaslatot beterjeszteni a végrehajtási törvény módosítására. Amint időm engedi, ez egyike lesz az elsőnek, amit elkészítem szándékozom.

Zboray Miklós: De be kell tartani a mostani törvényt!

Flósz Sándor igazságügyminiszter: Ez a kérdés, hogy úgy mondjam, ninos is napirenden. (Ellentmondások balfelől.) Méltóztatassan kibeszélni hagyni. A kérvények ezt a kérdést nem is vetették fel, ezt Molnár János képviselő ur vette fel, de ilyen általánosságban, azt hiszem, nem helyes ezeket a kérdéseket felvetni. Méltóztatassék egyes konkrét eseteket felhozni és azután azokra fogok ieelni; valószínűleg kénytelen lesznek akként ieelni, hogy a fennálló törvény keretében én ebbe be nem avatkozhatom. (Egy hang balfelől: A pénzügyminiszterre tartozik!) Ami a pénzügyminiszter urat illeti, róla itt ninos szó, itt az 1881. LX. törvények módosításáról van szó, nem pedig az idő-végrehajtásról. A végrehajtási törvény módosítása alkalmaivál szándékozom éppen ezen enyhítések tekintetében a pénzügyminiszter ural is egyetértőleg eljá-rni és vele ezen kérdéseket tárgyalni. Eppen ezért nem tartom szükségesnek azt, hogy ezen kérvények pártolójak adassanak ki másodsor, hogy a pénzügyminiszter urnak adassanak ki, hanem kérem a kérvényi bizottság javaslatát előlagadni. (Helyeslés jobbfelől.)

A Ház kiadja a kérvényt az igazságügyminiszternek.

(Állami gazdasági iskola.)

Daróczy Aladár előterjeszti több királyhágtuntuli

vármegye kérelmét, amelyben Kolozsvárra gazdasági iskolát kérnek.

Major Solyomssy Ödön nem pártolja a kérelmet, Major Ferenc helyesli a kérelmet.

A kérvényt kiadták a földmivélsügyi miniszternek.

(A jövő ülés napirendje.)

Élnök indítványozza, hogy a legközelebbi ülés holnap tartassék s annak napirendje a kérvények tárgyalásának folytatása, az isegmunkáról, a bevándorlasi, valamint a Haas-töröl szóló törvényjavaslatok tüzesenek ki.

Bátkay László nem tartja helyesnek, hogy a miniszterelnök most egyszerre akar hanyatt-homlok mindent letérnyaltatni. Nem járja, hogy egy hónapig szüneteljen a Ház, máskor pedig agyondolgoztassák a Házat.

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőtársam (Halljuk! Halljuk!) A négyhónapi szünet szemrehányását egyszer már elhárítottam magamtól és most is állok, hogy nem helyes még annyi ideig is együtt ülni a Háznak, hogy csak négyhónapi szünet legyen. (Helyeslés a jobboldalon. Zaj a szélsőbaloldalon.) Kérem, így utólag szemrehányásként felhagyatgatni könnyű, de valahányszor a nyarun át még ülések tartását óhajtotta a kormány, egyes sürgős dolgok elvégzésére és bejelöltünk junison túl a melegségbe, a panasz mindig az volt, hogy agyonkiszózzák a képviselőházat, el kell eresztetni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) De én nem ebből indulok ki, hanem abból, hogy igenis azt tartom, hogy különösen oly országban, mint a miénk, de más országban is, normális időben nem lehet az országgyűlést nyolc hónapig együtt tartani, mert akkor a képviselőknék a szükséges pihenőre, a kormány tagjainak pedig a szükséges munkára idő egyáltalában nem exisztál. Rövidebbre kell tenát szabni a munkaidőt és négy hónapnál is hosszabbra a szünetet. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Egyszer már mondtam uti, hogy a törvényhozásnak sehol sem az a feladata, hogy egy állandó iroda legyen. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) hogy januártól kezdve az év végéig mindig ülések legyenek, (Helyeslés a jobboldalon.) mert ez a törvényhozási munkálatok rovására megy. Ime, ennek a legnagyobb példája most az, hogy mikor az elmék csakugyan nagyon kipihentek lehetnek a nyolcheti indemmitási vita alatt (Ugy van! Tetszés a jobboldalon.) és most kipihent elmével tárgyalunk egy hete, már ezt is nagyon kergelt munkának méltóztatik elnevezni. Ilyen körülmények közt az ember nagyon nehezen tud eligazodni. Egyszer a képviselő urak azzal állanak elő, az indemmitási vita alatt hallottam nem egytől, hogy hiszen azért beszélnek, mert a kormány nem ad munkát. Pedig én akkor is megmondottam, hogy 16—18 törvényjavaslat van a Ház asztalán. Es — amint méltóztatnak látni — azért is jönnek naponta javaslatok a Ház elé. Azért mondom, hogy nem igazságos az a vád. (Helyeslés jobbfelől.) Es ime most, hogy egy hete dolgozunk, azt is sokallja t. barátom.

Bátkay László: Nem sokalltam!

Széll Kálmán miniszterelnök: Én kapacitáinl akarom mert abban sinosen t. barátomnak igaz, hogy a balasról törvényjavaslatot nem is lehet tárgyalni, mert a házszabályokban előirt három nap még le sem telelt. A házszabályok nem azt mondják, hogy a kiosztás után kell három napnak elteltelni, hanem hogy a bizottsági jelentés beadásától kell három nap. Az kedden történt és én gondoskodtam arról, me a vasutról irtam, hogy vasárnap hivassék össze az igazságügyi bizottság, hogy referensét megválasztassa és hétfőn meg is tartotta ülést.

Visontai Soma: De mi nem kaptunk rendes meghívót!

Széll Kálmán miniszterelnök: Arról már nem én tehetek és sem áll sehol megírva, hogy nyolcnap meghívó kell előre. Én sajnádom legjobban, hogy t. barátom, Visontai távolléteben történt a tárgyalás, de erről én nem tehetek. Én magam figyelmeztettem t. barátomat, hogy ha a javaslatot beadom, azonnal kérem azt tárgyaltatni. Különben nem kell azt bővebben motiválnom, hogy annak az elintézésre sürgős és hogy az nem is érdemleges dolog, hanem csak be-alkelyezeséről van szó.

Bátkay László: Mert Magyarország a vesztes, azért sürgős! (Mozgás a jobboldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Most kérem nem területi kérdésről van szó. Akkor tetszett volna ezt megmondani, mikor meghozták a törvényt, amelynek alapján választott bíróság lett kiiktívve. (Igaz! Ugy van a jobboldalon.) Akkor egyhangulag lett ez a Ház által elfogadva és egyetnenny felszólalás sem történt elene. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) A bíróság meghozta a maga ítéletét, én a legmesszebbem alkotmányos érzelkek beikkelyeztetem az ítélet minden részét, az osztrákoknak azt a nyilatkozatát is, hogy többöz joguk ninos; és még én kapom a szemrehányást. Erre méltóztatassék azt mondani, hogy ninos kellően megvédte az ország területét. Tessék megvalogatni a kifogásokat és a vádakat, mert ha válogatás nélkül zudítják az ember fejéhez az ilyen vádakat, tessék meghinni, engem ugyan nem fog letörni, hanem le fog törni más, el fogja koplatni az őszinte és jó cselekvés iranti szándékot, mert azt fogja mondani, hogy akármint osekészik, az tökéletesen mindegy. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.) Ezért nem halgathattam ezt el, mert egy vádat is vettem észre t. barátom felszólalásában. Kijelentem, hogy e javaslatok tárgyalását sürgőnek tartom és nem kell talán nagyon indokolnom, hogy nagyon óhajtottam noha, hogy ezek tárgyalása befejezessék. (Helyeslés jobbfelől.) Hiszen azért tűztük őket napirendre hétfőtől fogva és én magam sem kifogásoltam, hogy a kérvények sorjegyzekei felvetsenek és közbeszurassanak javaslataim közé, De valóban nem remélem, hogy a kérvények

tárgyalása ily soká tartson. Miután azonban a kérvény ily soká tartottak, még talán az sem volna méltánytalan, ha azt kérném, hogy a Ház hétón is tartson ülést, hiszen még 28-dikán háza lehetne menni és a karácsonyestét mindenki otthon tölthetné. De miután vasárnap esik közbe, hogy megmutattam, hogy mindegyikben irányban igyekszem a Ház tagjainak méltányos körülmény iránt ügyfelemmel lenni, kijelentem hogy a holnapi napon túl nem óhajtok érdemleges ülést tartani. (Helyeslés.) Csak arra kérem a t. képviselő urakat, holnap amit elvégezni lehet, el is végezzük. (Általános helyeslés.)

Előlk: E szerint a napirendet megállapítottnak jelentem ki, egyszersmind jelentem, hogy a miniszter-előlk holnap fog válaszolni Szederkényi interpellációjára az olasz borvám ügyében.

(A szegény egyetemi ifjak tandíja.)

Szülő Géza a következő interpellációt terjeszt be:

Interpelláció a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak: Van-e tudomása a miniszter úrnak, hogy melyik év december hó 20-án 400 egyetemi polgár ifjakok az egyetemi haligatók sorából, mert tandíjuk fejlesztésére képtelenek? Van-e tudomása a miniszter úrnak, hogy az a dráki rendelet, amely 400 ifjut dob oda a proletáriáznak, a vallás- és közoktatásügyi minisztérium intézkedése alapján a rektor által adatott ki? Ha van tudomása, megegyeztetetőknek találja ezt az egyetemen hivatásával s a humanizmussal? Szándékozik-e a miniszter ur emez intézkedést hatálytalanítani s módot nyújtani arra, hogy a tandíjleveggyel s a szerencsétlenek tanulmányait folytathassák? Mit szándékozik a miniszter ur tenni, hogy jövőre ilyen állapotok elő ne fordulhassanak?

Az interpellációt kiadták a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

Előlk bezárta az ülést.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyen a kabinetnek a fővárosban időző valamennyi tagja részt vett.

Magyar miniszterek Bécsben. A képviselőház érdemleges üléseinek befejezése után, vagyis holnap este *Szűllő Kálmán* miniszterelnök Bécsbe utazik, hogy a kiegyezési tárgyalásokat folytassák. Széllel együtt Bécsbe mennek azok a szakminiszterek is, akik a *Kiegyezési tárgyalásokban* érdekeltve vannak. Ertesülésünk szerint *Lukács László* pénzügyminiszter ez alkalommal magával viszi a koronának való előterjesztés végéig a *tiszteletbeli fizetések rendezéséről* szóló kész törvényjavaslatot is.

Koerber lemondásának híre. Bécsből jelentik: Ma délbén az a hír volt elterjedve, hogy *Koerber* miniszterelnök ma délelőtt a királynak *átadta lemondását*. A börzén erre a hírre nagy árhanyatlás állott be.

A bán Budapesten. *Khuen-Héderváry* Károly horvát bán Budapestre érkezett. Ma hosszabb ideig tartózkodott a képviselőházban, ahol a miniszterelnökkel is értekezett.

Krieghammer utóda. Báró *Krieghammer* lovassági tábornok, *bécsi* jelentés szerint, ma kapta meg a királyi kéziratot, melyben ő felsége felmentte a hadügyminiszteri állástól. A király a volt hadügyminiszternek, aki már a legnagyobb rendjélek birtokában van, elismerése jeléül arcképet adományozta. A hadügyminiszter utódjának, hír szerint, *lovag Pitreich* altábornagyot nevezik ki, báró *Schönaich* osztályfőnök pedig a *Josephstadt* 9. hadtest parancsnoka lesz.

lovag Pitreich Henrik, az új hadügyminiszter, 1841-ben született Laibachban. 1859-ben hadnagy, 1866-ban főhadnagy, 1871-ben a hadiiskola elvégzése után, másodosztályú, majd 1873-ban elsőosztályú százados lett. 1876-ban a vezérkarba osztották be a következő évben a különleges vezérkar munkálatok hivatalába került. 1878-ban őrnagy, 1882-ben alezredes lett. 1883-ban megkapta a III. osztályú vaskorona-rendet és a hadügyminisztérium ötödik osztályának főnökövé nevezték ki. 1885-ben ezredes, 1888-ban a Lipót-rend lovagkeresztése lett. 1889-ben a 72-ik számú gyalogezred parancsnoka, 1891-ben vezérőrnagy, 1895-ben altábornagy lett, 1896-ban pedig a vezérkari főnök helyettesének nevezték ki. Több külföldi rendjel birtokosa.

A felhivatalos *Budapesti Tudósító* írja: Mint értesülünk, a hivatalos lap holnapi száma közli azokat a legfelsőbb kéziratokat, amelyekben ő felsége báró *Krieghammer* Ödön lovassági tábornokot saját kérelmére a közös hadügyminiszteri állás alól felmentti és utódává *lovag Pitreich* Henrik altábornagyot,

a vezérkar főnökének helyettesét nevezi ki. *lovag Pitreich*nek hadügyminiszterrel való kinevezését különösen katonai körökben, amelyekben az új miniszter mint kiváló theoretikus és jeles csapatparancsnok egyaránt kitűnő hírnévként örvend, bizonyára különös meglepéssel fogadják. Tudvalevő, hogy *lovag Pitreich*, a Nyugat-Magyarországon lefolyt legutóbbi hadgyakorlatok alkalmával, mint az V. hadtest parancsnoka, *Frigyes főherceg*-hadsegélyparancsnok alatt működött és ebben a minőségében is kiérdemelte a legfelsőbb elismerést.

Köng. Ung. Leibgarde. Hogy ez miféle szerzet? Hát semmi más, mint a magyar királyi testőrség. Hogy miért nevezik ezt a magyar királyi intézményt német néven? Hát ezért:

Egy nyugalmazott m. kir. testőrségi szolga özvegye folyamodott az ura halála után öt megillető özvegyi ellátásért. Törzsköcs magyar aszszony létre persze magyarul írt a magyar testőrséghez. Magyar folyamodványára kapott aztán egy hosszú német írást, amelynek a felső balsarkában ez a cím ékeskedett:

KÖNG. UNG. LEIBGARDE.
HAUSCOMMANDO.

E. No. 139.

R. K.

A hosszú német írás alá egy jó magyar nevű urnak a neve volt írva a következőképpen:

Der Garde-Haus-Commandant
Balás Gm.

Meglepődve és kinos megütözéssel olvastuk ezt a kegyetlenül csufondáros írást. Mert kegyetlen csufolódás az, hogy a magyar király magyar testőrsége így megtagadja a maga nemzeti bélyegét; megcsufolása a magyar nemzetnek és saját magának is. A közös hadsereg, amely *császári* és királyi s amely *osztrák* és magyar, de mindenesetre inkább *osztrák*, mint magyar; amelynek német a szolgálati nyelve: még ez a nekünk szellemben annyira idegen intézmény is magyarul köteles válaszolni a magyar hatóságok magyar megkereséseire. És a m. kir. testőrség, amely *királyi* és magyar, amelynek legfőbb kvalifikációja éppen az, hogy magyar, amelynek nem is lehet tagja más, csak magyar ember; amelynek nincs is más élethivatása, mint az, hogy a magyarságot reprezentálja a magyar király környezetében: nem restelli így elgermanizálni magát; nem tartja lealázónak magára nézve, hogy nemétül levelez magyar honosokkal. A magyar testőrség tehát, ha nem *osztrák* talán, de van mindenesetre olyan *osztrák*, mint a közös hadsereg. Mi restelljük magunkat azok helyett a magyar nemes urak helyett, akik *osztrákul* teljesítik a maguk magyar nemzeti hivatásukat. Restelkedésünket megvalljuk, ime, nyilvánosan. Talán elpudéulják magukat a *Köng. Ung. Leibgarde* tiszturai. Föltesztjük ugyanis róluk, hogyha nemétül leveleztek is idáig, azért magyarul éreznek a fényes magyar atilla alatt.

A parlament szünete. A képviselőház holnap, szombaton tartja utolsó érdemleges ülését a karácsonyi szünet előtt. A holnapi ülés napirendjére ki vannak tűzve a kérvények 4-ik sorjegyére, a gazdasági bizottság jelentése a Ház költségkötéséről, az inségmunkákról, a vitás tengeresem ügyében hozott választott bírósági határozat beokkelyezéséről, a bevándorlásról, az utlevél-ügyről, három új csendőrkörület felállításáról és a határrendéségről szóló törvényjavaslatok. Akár végez ezekkel az ügyekkel holnap a Ház, akár nem, ez lesz az utolsó érdemleges ülés a szünet előtt. Kedden, e hó 28-ikán tart a Ház még egy formális ülést a főrendiház üzeneteinek átvétele végett.

A kereskedelmi miniszter jelentése. *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter a képviselőház mai ülésén benyújtotta a vasárnap munkaszüneti felügyeletére vonatkozó rendeleteiről szóló jelentését. A miniszter első rendelete a vajgyártásnál a tejszín megsavanyodása miatt károk nélkül félbe nem szakítható munkákra, sőr, és élő baromfi, romkőny termeszeti élelmiszerek és élő állatok szállítására, a második rendelete az iparszerűleg üztő abaktizálás és szobabevezetésre délelőtt kilenc óráig, a harmadik rendelete a tengeren járó hajók kazánjain, gépein és egyéb alkatrészein halászhatalanul teljesítendő sürgős ipari munkákra, negyedik rendelete pedig a fényképezésre, fénynyomatra (heliotypos) és a részfényképezésre (heliogravure) függesztette fel a vasárnapi munkaszünetet.

Az olcsóbb marhasó. *Lukács* László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a marhasó árának leszállításáról. A javaslat a marhasó árát 10 koronáról 6 koronára szálítja le.

Pártértekezlet. Az országos függetlenségi és 48-as párt ma este *Kossuth* Ferenc elnökléte alatt értekezletet tartott, amelyen tárgyalásra kerültek a külföldieknek Magyarországon való lakhatásáról, az utlevélkről, a határrendésről és a három új csendőrkörület felállításáról szóló törvényjavaslatok. *Visontai* Soma referálása alapján, *Kossuth* Ferenc, *Bedőhazy* János, *Ráthay* László, *Pichler* Győző, *Fapp* Elek, *Horváth* Gyula, *Ráth* Endre hozzászólása után a párt a törvényjavaslatokat elfogadhatónak tartja általánosságban, fenntartja azonban magának azt, hogy a részleteknél módosításokat nyújtson be. A külföldieknek Magyarországon való lakhatásáról szóló törvényjavaslatnál a párt álláspontját *Visontai* Soma fogja kifejteni, az utlevél-ügynél pedig *Ráthay* László fog fel-szólalni. A párt felkérésére *Kossuth* Ferenc napirend előtt kérdést fog intézni a kormányelnökhöz a gazdasági kiegyezés tárgyában.

Az udvarhelymegyei szabadelvűpárt tegnap tartott közgyűlésében báró *Kemény* Béla halálával megüresedett elnöki székbe egyhangulag *Daniel* Gábor képviselőházi alelnököt választották meg. *Daniel* *Ugron* János képviselő vezetése mellett küldöttség kísérette a közgyűlési terembe. *Daniel* lelkes ovációk közepette jelezte az irányt, amelyen a pártnak haladnia kell. *Hollaky* főispán *Daniel* tiszteletére este vacsorát adott.

A faszeti mandátum. A báró *Harkányi* János faszeti mandátuma ellen beadott petíció ügyében a Kuria II. választótanácsa ma délbén hirdette ki ítéletét s a *Popescu* Sándor és társai faszeti lakosok által beadott petíciót elutasította. A Kuria a vizsgálóból nem látta beigazoltnak, hogy báró *Harkányi* János képviselő választása alkalmából etetett-ítatott és megvesztegetett volna. Az ügyvédek részére a Kuria 2500—2600 korona költséget állapított meg a kérvényezőkhöz.

A tengeri szabadhajózás.

Budapest, december 19.

A képviselőház mult ülészakában *Hegedűs* Sándor volt kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot nyújtott be a tengeri szabadhajózást üző magyar kereskedelmi hajóknak, valamint a tengeri hajók építésének állami támogatásban való részesítéséről. A képviselőház meg is kezdte a törvényjavaslat tárgyalását, de nem fejezhette be. A mostani ülészak elején a kormány a javaslatot visszavonta módosítás végéig. A módosított törvényjavaslatot a képviselőház mai ülésén terjesztette be *Láng* Lajos kereskedelmi miniszter. Főbb intézkedései a következők:

A tengeri szabadhajózást üző hosszujárú és nagy parthajózás magyar hajók után a törvény szerint kéttele alamségely engedélyeztetik; hajóbeszerzési és járatsegély. Ez a segélyt igénybe vehetik hazai vállalkozók, valamint az állammal szerződéses viszonyban álló hazai tengerhajózási vállalatok; az utóbbiak azonban csak azon hajóik után, amelyeket a szerződés szerinti hajóállományon felül azért szereztek be, hogy azokkal szabadhajózást üzzenek.

A segély a hajók tiszta tonnantartalmához arányitva, a belajstromozás iránti kérvény benyújtásának időpontjától kezdve, a hajó vízrebocsátását követő tizenötödik év végéig engedélyeztetik. A segély a vízrebocsátástól számított első év végéig évi 20 korona arányában állapítják meg, mely összeg évről-évre 20 százalékkal csökken, a nyolcadik évtől pedig minden lajstromozott tiszta tonna után 5 korona segély jár évenként. A segély nemcsak új, hanem már forgalomban volt hajók után is igényelhető. A hajók után, amelyek hazai vállalat magyar gyárban, illetve magyar anyagból készített, kizárólag szabadhajózás céljából, a segély telemeltek.

A járatsegély y a nagy parthajózás határain belül fekvő és a Gibráltáron túl levő kikötőkből és kikötőbe az utazás száz tengeri mértőldje és a hajó minden tiszta tonnája után 5 fillért, a nagy parthajózás határain túl 10 fillért, 5200 tengeri mértőldnél távolabba 20 fillért tesz ki.

A járatsegély csak olyan utasítások után engedélyeztetik, amelyeknek egész tartama alatt a hajó tiszta tonnantartalmának legalább 1/4-és részében a magyar korona országainak kikötőjéből, vagy kikötőbe hazai kereskedelmi érdeket képező forgalom közvetített.

A járatsegély nem biztosítottik olyan utazások után, amelyekre valamely államlag engedélyezett vállalat szerződészerűleg kötelezve van.

A járatsegély megszerhezhető olyan hajókra, melyeknek vízrebocsátása óta nem mult el 15 év.

Hazai gyárban, hazai anyagból épített 1000 tonnás, 12 órán át 12 tengeri mértőldnyi sebességgel kifejthető hajók járatsegélyre 10 százalékkal telemelhető.

A kereskedelmi miniszter felhatalmaztatik, hogy

a szabadhajózás címén rendelkezésére álló összegből egy vitorlás iskola-hajó beszerzését és üzemeltetését biztosíthatja.

1000 bruttótonnás hajók előállítására alkalmas telepeket létesítve a magyar korona országaiban fekvő vállalatok állami segítségével készíthetők.

A hosszujáratú és nagy parthajózású hajók tulajdonosai a segélyen kívül még állami kedvezményekben, adó, pótdadó s egyéb illetékek leírásában, adómentességben is részesíthetnek. A csoporthajózást üző vállalatok mindennemű adó, vagy illeték alól felmenthetők.

Az állami kedvezményt igénybe vevő hajózási vállalatok kötelezettséget tartoznak vállalni az iránt, hogy kedvezményben részesült hajóikat a kereskedelmi miniszter engedélye nélkül el nem adják, összes hajóikat háború vagy mozgósítás esetén díj, vagy kártérítés mellett a kormány felszólítására az állam rendelkezésére bocsátják, elsőbbséget biztosítanak a magyar királyi tengerészeti akadémiából kikerült tiszteknek.

A segélyezésben részesülő vállalatok működését a kereskedelmi miniszter ellenőrizni jogosult.

KÜLFÖLD

Az orosz külügyminiszter a Balkánon.

Gróf *Lambdorff* orosz külügyminiszter Bécsből lerándul Szerbiába és Bulgáriába is s ez akkora feltűnést és hatást kelt a balkáni államokban, hogy a politikusok nem tudnak magukhoz jönni meglepetésükben. Goresakov herceg 1878-ban az orosz sereggel keresztülvonult ugyan Bulgárián, de azóta a Balkán nem látott eleven orosz külügyminisztert. Jól sejtik, hogy gróf *Lambdorff* utazásának rendkívül fontos oka lehet s töle gyökeres orvoslást várják oly dolgoknak, melyeket ha az európai diplomácia elhanyagol, könnyen lángba borulhat az egész Balkán. Ugy Szófiában, mint Belgrádban azt hiszik, hogy a gróf utazás legelső sorban a macedóniai reformációval függ össze, s hogy Oroszországnak eltökélt szándéka valamit tenni a macedónok érdekében. Sándor király már a Vuics-minisztérium idején kijelentette, hogy nem hiúság okáért kívánt Livídiába menni, hanem azért, hogy a fenyegető macedóniai helyzetre való tekintettel az orosz államférfiakkal táncsokozzék.

Bécs, december 19.

Pétervárról jelentik: Gróf *Lambdorff* 20-án szándékozik Livídiából Belgrádba és Szófiába utazni. Szófiából a miniszter Bécsbe megy, ahová 23-án vagy 29-én érkezik többnapos tartózkodásra.

Pétervár, december 19.

Gróf *Lambdorff* külügyminiszter közben lévő bécsi látogatásáról a *Birzevija Vjedomosztii* azt írja, hogy ennek a látogatásnak olyan nemzetközi jelentősége van, amely a többi politikai eseményeket háttérbe szorítja. Máris mutatkoznak a hivatalos lapban megjelent kommuniké jétékonny következmenyei két nagyhatalmasság egy esülésében, amelyek 1897. év óta a Balkán-élsziget békéjének és rendjének fenntartására törekednek. A török reformtervezet, amely senkit sem elégít ki, csak a konstantinápolyi nagykövetei komoly felszólalását vonta maga után. A közvélemény halva született gyermekek minősítette a tervezetet és nem látott benne más, mint Törökország ügyességének termékét, amelynek egyetlen célja, hogy Törökország időt nyerjen. Még kevésbé elégítette ki a tervezet Macedónia keresztény lakosságát, ahol a még egészen el nem nyomott lázadás a tavaszon újra kitörni készült. A szófiái diplomáciai képviselő nem lesz képes a bolgár népet visszatartani és kétségtelen, hogy akkor a lángok átcsapnak a többi Balkánországra is. Az Ausztria-Magyarország és Oroszország között való egyetértés, amely öt év óta őrzi a Balkán békéjét s amelyet most megújítottak, olyan rendszályaiban kell hogy kifejezésre jusson, amelyek elejét veszik a bonyodalomnak, mielőtt késő lesz. Az Oroszország és Ausztria-Magyarország politikájának intézői között folytatandó személyes eszmecserre nemzetközi konferenciánál biztosabban fogja megállapíthatni, hogy a mostani igazán válságos pillanatban mire van szükség. Ez a látogatás, úgy véli a nevezett lap, alkalmas fog adni kereskedelmi szerződési tárgyalásokra is. A cikk azzal végződik, hogy orosz miniszter bécsi látogatása még soha sem adott annyi anyagot politikai gondolatokra, még soha sem jogosított oly nagy békereményekre.

Mommsen a pangermánizmusról és a sovinizmusról. A késő vénségében is esodálatozott úde eszű *Mommsen* abból az alkalomból, hogy a Nobel-díjjal kitüntették, egy svéd újságíróval hosszabban elbeszélgetett a napikérdésekről, többi közt a pangermánizmusról, melyről egészen másként vélekedik, mint Björnson. Öngyilkosságnak tartja, hogy a svédok és norvégok a közös köteleket lazítani akarják. Németországban a pangermánizmusnak annál kevesebb kilá-

tásai vannak, mennél jobban kiabálnak a Nagy-Németországról álmódzó fanatikuskok. Ezek, Mommsen szerint, döröszégek, mert az ember jó nemzeti érzésű lehet a nélkül, hogy sovinita lenne. Az a mi korunknak a legnagyobb hibája — mondja Mommsen — hogy a politika a legönzöb, legzsemélyibb természetű érdekarot teremtette meg s az ilyennek kedvez. Ez a harc megölte a közmorált s a magas ideális szempontokat tönkretesz. Ezért oly szomorú most a német közelet képe. Ily korszakokban szokott a sovinizmus virágozni. Nagyon hasznos lenne, ha a népek jobban keverednének egymással, mert az fölfrissitené a vért s megakadályozná a degenerációt.

A szultán és Oroszország. A *Daily Chronicle* kopenhágai levelezője Londonban beszélgetést folytatott *Ali Nuri* beyvel, a szultán volt londoni politikai ügynökével. *Ali Nuri* azt mondta a levelezőnek, hogy *Abdul Hamid* szultán teljesen eladta magát Oroszországnak. Ha Oroszország időnkint föl is szólal a szultánnal valami ügyben, nem-félhivatalosan tudtára adja a szultánnak, hogy a föl szólalást nem kell ám tekintetbe vennie. Csak az a baj, hogy *Ali Nuri* bey már régóta kegyvesztett, a mult évben Konstantinápolyban több évi börtönre el is ítélték, de ő a büntetés elől külföldre menekült. Ezek a körülmények nagyon csökkentik az ő nyilatkozatainak súlyát.

Akció Venezuela ellen.

Budapest, december 19.

Ha a jelek nem csalnak, a venezuelai ügyet nemsokára békésen elintézik. Anglia már megunt a kalandot s az egész angol közvélemény sürgeti a kormányt, hogy ennek az akciónak lehető hamar vessen véget, békés megoldással. Hay észak-amerikai külügyi államtitkár szintén fölkeré az angol és német kormányt, hogy lehető gyorsan nyilatkozzanak a választott bíróság el-velemefogadása iránt. Az Unio vezérő körei meg vannak arról győződve, hogy csakis a választott bíróság az egyedül lehetséges megoldás s Anglia hajlandó ezt is elfogadni, ha viszont Venezuela kötelezi magát, hogy a bíróság ítéletének föltétlenül alá is veti magát.

Ejjel érkezett távirataink szerint *Castro* elnök már meg is hatalmazta *Boven* amerikai követet, hogy Venezuela képviselőtében tárgyaljon s a szövetségesekkel minden differenciát elintézzon. De hogy *Castro* fogantatásait-e a választott bíróság határozatát, az nagyon kétséges, mert *Castro* ellenfeleinek száma folyton növekszik, a caracasi lakosság az elnök letételét követeli, fölkelő bandák nyomulnak a főváros felé, s mire a választott bíróság kimondja döntését, akkorra más elnöke lehet Venezuelának, akit esetleg nem kötné *Castro* kötelezettségei. Az oly indiai-vakar-csokból álló országban, mint Venezuela, minden lehetséges.

Erdekes, hogy az összes északamerikai sajtó Németország ellen foglal állást, s az ember e lapokból azt a benyomást meríti, hogy Németországnak ezidőszert egyetlen barátja sinos az Unioiban. Az események teljesen lerontották *Henrik* porosz herceg látogatásának a hatását.

Berlin, december 19.

A Wolff-ügynökség jelenti Caracasból: La Guayrában és Puerto-Cabellóban, a legmegbizhatóbb jelentések szerint, teljes nyugalom van.

Caracas, december 19.

Boven, az Egyesült-Államok követe ma délután *Castro* elnököt felhatalmazást kapott arra, hogy Venezuela képviselőtében tárgyaljon és Németországgal, Angliával és Oroszországgal az összes differenciákat elintézzon. Berlinből, Londonból és Rómából minden pillanatban várják a választott Venezuela ajánlatára. Ha az ajánlatokat elfogadják, *Boven* azonnal Washingtonba megy, ahol előszöről óhajtanak vele konferálni. A venezuelai partvidéki blokádja szombaton effektív lesz. A partvidéki kereskedelmi forgalom már szünetel. Az idegeneket nem bántják, noha a helyzet válságos. A boltok újra megnyitkák és a vasúti forgalom is újra megkezdődött.

La Guayra, december 19.

Falke német cirkálóhajó ma elfogta a *Viktória* s tette, levágta fő árbóckát, ezzel hasznavehetlenné tette és aztán magára hagyta.

Washington, december 19.

Franciászág utasította caracasi ügyvivőjét, hogy a venezuelai kormányt meggyeztet adjon át, amely szerint a *Castro* elnöksége alatt keletkezett igények éppoly kedvezően bírálandók el, mint más igények. Azok az igények, amelyek az 1898. előtti időkből származnak, a legtöbb kedvezményre vonatkozó záradék értelmében a vámbevételékből elégítendőek ki. A jegyzék hangja udvarias, de erélyes.

Washington, december 19.

Noha ma reggel híre járt, hogy a hatalmasságok elismerték Franciaország követelésének elsőbbségét, most mégis úgy látszik, hogy ezeket a követeléseket pontosabban akarják megvizsgálni. Oroszország határozottan tiltakozni szándékozik az ellen, hogy a hitelezők között bármilyen különbséget tegyenek, mert nézete szerint az esetben, ha elsőbbségnek helye van, erre nézve a követelések keletkezésének ideje irányadó, a legrégebb követelések pedig Oroszország követései.

Páris, december 19.

A *Matin* jelenti Caracasból tegnapi kelettel: *Castro* elnök megcáfolja azt a híresztelést, hogy a venezuelai kormány elfogadta Anglia és Németország feltételeit.

Washington, december 19.

Hay államtitkár Angliától, Németországtól és Oroszországtól részleges választ kapott a javasolt választott bírósági döntés tárgyában. Anglia válasza a megfelelő garanciák melletti választott bírósági elintézésre kedvez. Németország elvben elfogadja a választott bírói döntést, de azt tartja, hogy számos kisebb rendezésnek kell megtörténnie, mielőtt megállapodás jöhet létre. Oroszország hajlandóan nyilatkozik a javaslat elfogadására, de valószínűleg kötvé lesz Németország és Anglia eljárása által.

HIREK

Budapest, december 19.

— BUDAPESTI NAPLO. December 15-én új

előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejkorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Ebéd a királlyal. Bécsből jelentik, hogy az orosz cár nevenapja alkalmából ma ő felségénél *Schönbrunban* ebéd volt, amelyen *Ferenc Ferdinánd* főherceg, gróf *Kapnist* orosz nagykövet a nagykövetség személyzetével, gróf *Goluchowski*, báró *Krieghammer*, *Koerber* miniszterelnök, a vezérkarai főnök, a hadtestparancsnok és az udvari méltóságok vettek részt. Ő felsége felköszöntőt mondott az orosz cárra.

— A trónörökös elismerése. Dr. *Vrabély* Armand honvédelmi miniszteri titkár *Kacaglató történetek* címmel könyvet írt, melynek egy diszpendányát teliajánlotta *Ferenc Ferdinánd* trónörökösnek. A főherceg udvarmestere most értesítette a szerzőt hogy a trónörökös magánkönyvtára számára elfogadta a könyvet, amelyért elismerését és köszönetét fejezi ki.

— Egy német altábornagy emlékiratából. Egy *Hermann Chappius* nevű porosz altábornagy, *Albrecht* herceg adujtása és az udvari ünnepek rendezője I. Vilmos alatt kiadta emlékiratát ez alatt a cím alatt: „Az udvarnál és a csatáterén.” Egyik berlini lap érdekesnek tartja fölemlíteni, miképpen nyilatkozik az altábornagy memoírjaiban egy helyen a zsidók játékonyságáról. Így ír: „El kell ismerni, hogy izraelita polgártársaink módjukkal és tevékenységükkel a játékonyságot és a tudományt szolgáló minden intézményben kiválóan részt vesznek. Báró *Rothschild* és *Speyer* sok milliót fordítottak játékonyságra; *Charles Hallgarten*, *Merton* és mások ugyanígy tesznek és minden erejükkel szolgálják a jó ügyet.”

— Újabb merénylet Lipót király ellen.

Egy párisi telegramm jelenti, hogy a *Matin* feltűnően megbízható brüsszeli forrásból, minden cáfolat ellenére, fenntartja a belga király ellen intézett újabb merénylet híreit. E szerint, amikor Lipót király elhagyta a laokeni pályaudvart, egy bokorból kétszer rálőttek. Gárdadrágonyosok azonnal üldözőbe vették a merénylőt, de ez az új sötétjében elmenekült.

— A szegény egyetemi hallgatók tandíjának ügye. Négyszáz szegény egyetemi hallgató leste agodalommal és elkeseredéssel a holnapot. Annak lehet volna kitéve, hogy az *Aima Mater* kidobja őket kebeléből, egyszerűen azért, mert — szegények s nyomoruságukban nem képesek az egyetemen tandíjukat fizetni. Indítottak ugyan érdeklődőben társadalmi gyűlést is. Az ifjúsági segítő-egyesületek is erejük megfeszítésével siettek segítségükre, de midez már az idő rövidsége miatt se kezesgethető a súlyos helyzet eszanalásának eredményével. Végre is is maga *Wlassics* miniszter segített rajtuk nemes szívről, tizenöt ezer koronát utalványozott tandíjukra. Ma reggel aztán, a tizenkettedik órában váriálan öröm érte a sok szegény kétségbeesett ifjút: *Kéty* Károly rektor tudomására adta az ifjúságnak, hogy mindazoknak a hallgatóknak, kik a rektori felülőlyamodásnál ítéltandimentességben részesültek, elengedték az egész tandíjukat. Végtelen örömmel fogadta az

érdokolt ifjúság ezt a humánus ténny, mely annál inkább föltűntetést kellett, mert ilyen emberséges méltányosság még nem igen mentek el a tandjelengedések terén.

Jókai Mórnak gyásza van. A magyar irodalom atyamesterének, Jókai Mórnak, gyásza van. Meghalt a bátyja, Jókai Károly, aki iránt öreg urban sok olyan vonás volt, amelyek együtt-tese világhírű, nagy íróvá emelte az öcsését. Kedves humorral tudta elmondani hosszú és tartalmas életének emlékeit a végtelenül jólelkű ember volt. Nagyon hasonlított az öcséséhez arcban is, úgy hogy gyakran megesett, hogy összetévesztették vele s egy kis parázs tüntetést csaptak jtt-ott, ha megjelent, amin ő persze nagyon jól mulatott. Kilencven esztendődt élt az öreg ur. Közgyám és ügyvéd volt Komáromban, amikor azonban megöregedett, Pápara költözött s csendes egyszerűségben és nyugalomban élte végig szép aggságát. Leánya, Jókai Jolán, Hegedűs Sándornak, a volt kereskedelmiügyi miniszternek a felesége s az öreg urnak az a kiválasztottak számára fenntartott isteni kegyi s kijutott, hogy tehetsége szerint érvényesülni látta még az unokáját is. Hegedűs Lorántot tudniillik, amikor Fényessy Ferenc főispán lett, Pápara egyhangulag választották meg képviselővé. A választás után nagy bontak volt, amin megjelent az öreg Jókai is és a sok komoly szót kedélyes tézetokban teite elvelhetőbbé a hosszú asztal mellett mulatóknak. Jókai Mórt fivérének halála annyira megrendítette, hogy ágyban fekvő beteg lett. Jókai a következő felírása koszorút küldötte Pápara: *Szeretett felejtelenül Károly bátyámnak. Mór és Beila. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a következő táviratot küldötte Jókai Mórnak: Fogadd, kérék súlyos veszteséged alkalmával fájdalom részvétem színté nyilvánítását. Darányi Ignác. Az ország különböző helyeiről érkeztek részvénytáviratok.*

A Marconi telegrámkészülék Chamberlain hajóján. Mióta Chamberlain, az angol germaügyi miniszter a „Good Hope” nevű hajón Dél-afrikába indult, tolytonos érintkezésben áll Angolországgal. Már 75 mértődnőyre a partól kapott Angliából számos drónéki táviratot, amelyekre természetesen azonnal válaszolt is. A második napon a nagy vihar ellenére is akadálytalanul érintkezett a mellettk elhaladó „Olan Graut” nevű hajóval. Harmadnap már Gibraltárral állottak élénk összeköttetésben. Chamberlain felhasználta a kedvező alkalmat s meleghangú táviratot küldött hajójáról a királynőnek születésnapja alkalmából. Később Maltánál is helyreállították az összeköttetést s ezen az uton tudták meg a legújabb angolországi híreket. Hétfőn már arról is értesítette Chamberlain Port-Saidon át az angol kormányt, hogy a rossz időjárás miatt csak egy nappal később érik el a port-saidi kikötőt.

Baptisták Wlassics miniszternél. A magyarországi baptisták felekezeteinek küldöttsége járt ma délután Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél a miniszteriumban több mint hét év óta húzódozó elismertési ügyükben. Pichler Győző képviselő adta elő a miniszter előtt a küldöttség kívánását s hangsúlyozta azokat a hátrányokat, amelyek az elismerés késedelmessége a baptistáknak minden téren okoz. Kérte, hogy miután az elismerésnek semmi törvényes akadályja nincs, oldja meg mielőbb a miniszter a kérdést. Wlassics miniszter válaszában hivalkozva előbbi ígéreire, kijelentette, hogy az iratok a belügyminiszteriumból még nem érkeztek vissza hozzá s az ügyet sürgetés nélkül is a legrovidebb idő alatt elintézte volna. Megígérte, hogy az elintézésel nem fog késmi.

A Zágrábi Magyar Kör. Zágrábban élő magyarjainknak régi vágya ment teljesebben, hogy egyívű tömörülve megalakíthaták a Zágrábi Magyar Kört, mely menten minden politikai és vallási sürölődtől, elsősorban nemzeti önézetet és a hazafias szellemet akarja fenntartani és ápolni. E hó 18-ikán tartották az alakuló gyűlést, amelyen a szép számban megjelent tagok a kört megalakítottak nyilvánítva, előnkül egyhangulag Kassics Antal magyar királyi posta- és távirat-igazgatót, a zágrábi társadalom közkedvelt emberét és az ottani magyarság agilis tagját választották meg. A körnek már eddig is körülbelül 200 tagja van, akik között mint erkölcsi testület a zágrábi irlalmas rend is alapító tagként szerepel. Most, hogy a horvát kormány a kör alapszabályait jóváhagyta, a tisztikar lázasan munkálódik azon, hogy a kör termet már február elsőjére megnyíljanak.

Angolok egy magyar tudósának. Az országos közegészségügyi egyesület szobrot emel megalkotójának, dr. Podor József egyetemi tanárnak emlékére. A kegyeletes cőra már eddig is szép összeg gyűlt össze. Most pedig a londoni világhírű *The Apolinaris Company Limited* társaság kétezer koronát küldött az egyesület elnökségének, hogy azt a szoboralap javára fordítsák. Az angolok így becsülik meg a magyar tudós emlékét, aki a cambridge-i egyetem

diszoktora és a külföldön is elismert szaktekin-tély volt.

— Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének választása minapi alakuló ülésén a szövetszedő bizottság jelentést tárgyalván, megállapította, hogy a szövetszedő bizottság munkálataiban a munka tulnag tömege folytán lényegyet érintő tövedések és alaki bibák esztek be, miért is ezuttal a választmány nem volt megalakítható, illetőleg a vezetőség megbízást nem tartotta elrendelhetőnek és megbizta az elnökséget, hogy újabb rendkívüli közgyűlést hívjon össze a választás megismérlése céljából. Egyuttal felhatalmazták az előbbi kijelölő bizottságot, mely a Magyar Köztisztviselők Országos Szövetsége és a kongresszus részéről kiküldött végrehajtó-bizottság tagjai sorából alakult meg, hogy *Vörös László* nyugalmazott államtitkár, országgyűlési képviselő elnöklése mellett összegyűlve, a kijelölést haladéktalanul tegye meg. Az új közgyűlésig az ügyeket a szövetségi iroda vezeti.

— A kegyes cőr. A cőr hatalmas. És a cőr kegyelme. Vagy talán a tanácsosai közt akad oly merész, aki szót mer emelni nála az elítéltek érdekében? Talán *Plehné*, az új belügyminiszter az, kinek német eredeti sejtje még nincsenek telítve az autokrata zarnoki gondolkodás atavizmusával? Vagy talán a cőr szokott humánusan gondolkodni, mikor államügyektől nem zavarva kis gyermekei körében tüdül s fényes terméiből kiteintve az utóara, moghatja őt az emberi nyomor? Vagy *Nikoláj* napján (mely épp a mai napra esik az ó-naptár szerint) amugy is szokás egy csomó bűnösnek megkegyelmezni s most megrit a diákokon van a sor? Mert hogy szeptemberben 62-öt már hazaeresztett Szibériából. Most ismét ötvenkét tanulókat integet a kegyelem, akik most egy esztendeje a pétervári és moszkvai tanulószavargások alkalmával annyira exponáltak magukat forradalmár magatartásukkal. Talán nem is mind zavargott, talán egy részük teljesen ártatlan, de a szent Oroszországban az „ember könnyen beleszúthat a krédóba. Aránylag nem sokáig ették a számüzetés keserű kenyerét régi jó kifejezés szerint, s most ugyanazon a „közizagatási uton”, amelyen Szibériába vitték őket, haza is mennek. A kegyelem tehát megválna, csak az a kérdés, hogy mennyit ér. Tanulmányait jó ideig nem folytathatják, mert *egyelőre* új városban szabad csak tartózkodniuk, hol főiskola nincs, ami oroszul annyit tesz, „ahol nem mételezhetik meg a többi tanulót.” Azután az *egyelőre* szó Oroszországban nagyon nyúlós, függ a rendőrség meglegedésétől, mely ha rosszkedvű, ezt az intermet évekre nyújtja ki s a tanulók kénytelenek félbeszakítani pályájukat. Legalább teljesedik a cőr óhaja, aki azt akarja, hogy az ifjak visszatérésük után családi körben éljenek, „mert az ily környezet rendhez fogja őket szoktatni”.

— Egy altábornagy halála. *Krenosz* Károly nyugalmazott altábornagy ma 74 éves korában Sopronban meghalt. *Krenosz* Károly 1848-ban soproni evangélikus liceumbeli tanulóitarsaival együtt beállt a szabadságharcosok közé, majd Világos után, bár hadnagyi rangban volt, közlegénynek sorozták be az osztrák seregbe, ahol nagyon gyorsan haladt előre és már fiatal korában érte el a tábornoki rangot.

— Főelővadás a Néprajzi Társaságban. A Magyar Néprajzi Társaság ma este *György* Aladár elnöklése alatt főelővadás-ülést tartott, melyen *Balogh* Pál tartott érdekes előadást a *Helységnevek a néprajzban* címen.

— Betegpólok kéréme. Az Országos Betegpólok és Ápolók Egyesülete ma emlékiratot nyújtott be a székesfőváros tanácsa utján a belügyminiszterhez. Az emlékiratban az kéri az egyesület, hogy állandósítsák a betegpólok szolgálatát s vegyék fel őket az állami és közhatalósági kötelekbe. Az emlékiratban még állami segélyt, közadkozásra szükséges engedélyt s minden öt napi szolgálat után egy napi szabadságot kérnek a betegpólok.

— Árvák karósonya. A székesfővárosi Mayerfiarvász igazgatója avval a kérelemmel fordul az emberbarátokhoz, hogy az árvák karósonyijához pénz-vagy egyéb adománnyal hozzájárulni sziveskedjenek. Az adományok *Somlyay* József árvaházi igazgatóhoz (I. ker. Városmajor-utca 31. szám alól) küldendők. A karósonya-ünnepélyt e hó 24-én délután öt órakor tartják meg.

— A kiszabadult rab bosszúja. *Máté* József többször büntetett géplakatos elkeseredett ellensége volt *Bodri* István börtönőrnek, aki az alkotmány-utcai fogházban szolgált, mert *Bodri*, amikor *Máté* ott el volt zárva, többször megfenyítette rendetlenkedésért. *Máté* azért bosszút forralt a börtönőr ellen. Tegnapi este megölte *Bodri* a Hold-utóban, megtámadta s úgy fejbévágta, hogy *Bodri* eszméletlenül terült el a földön. *Máté* a rendőrség letartóztatta. *Bodri* az ütés következtében megskítült.

— A virilista szociálista. A czeplédi virilisták névjegyzékében nagyon érdekes név van néhány nap óta. Az új virilistát *Urbán* Pálnak hívják, aki foglalkozására nézve földművesember, politikai pártállására nézve pedig: szociálista, sőt a szociálista propaganda egyik vezető embere. Urbán Pál a tavalyi szociálista kongresszus elnöke volt s úgy került Czepléd város virilistái közé, hogy egy munkásokból álló csoport kibérelte a homoki pusztát s miután a bérlő-csoport adója révén a városi képviselőket helyet foglalhat, maguk közül Urbán Pált küldték ki.

— Az orvosok és betegsegítő-egyletek. A Budapesti Orvosok Szövetsége ma este dr. *Elscher* Gyula egyetemi tanár elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen az orvosok nagy számmal jelentek meg és amelynek legfontosabb tárgya a betegsegítő-egyletek orvosi viszonyainak rendezése végett kiküldött bizottság jelentése volt.

Az elnök megnyitván a közgyűlést, elsőbben reiferált az Orvos-Szövetség védnöksége mellett rendezett múkiáltási eredményéről. A kiállítás, amely 400 ritka és nagybesű mőtárggyal dícselkedtet, szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt. Huszonegy-egernél több látogatója volt. A szövetség nyugdíj- és segítő-alapját a kiállítás 12.000 koronával gyarapította. A közgyűlés a jelentést örömettel vette tudomásul s köszönetet szavazott mind azoknak, akik a kiállítás sikerén büszködtak, különösen magának dr. *Elscher*nek, aki a kiállítás rendezésének nehéz munkáját egyedül végezte. Ezután dr. *Waldmann* Fülöp ismertette annak a végrehajtó-bizottságnak jelentését, amelyet a szövetség közgyűlése már régebben kiküldött a betegsegítő-egyletek viszonyainak rendezése végett. A bizottság több ízben ülésezett s beható viláki után megállapította az orvosi pragmatikát, az egyleti [tagok] censuzát, a betegsegítő-egyletek orvosiainak fizetési szabályzatát. Ezt a munkát dr. *Waldmann* Ma elterjesztette, minden egyes pontját tüzetesen megokolta s a közgyűlésnek előadásra ajánlotta. Miután a közgyűlés a végrehajtó-bizottságnak és az előadónak köszönetet szavazott, megindult a vita a tervezet fölött. Dr. *Barsi* Jenőnek az a kifogása, hogy az elaboratum rendelkezéseiből sem a gyakorló orvosoknak, sem az egyleti orvosoknak hasznuk nincsen. A jözevárosi orvostársaság nevében ny értelemű indítványt nyújt be, hogy a szövetség tagjai kötelezzék magukat beüléstszavakkal, hogy semmiféle egyletben új orvosi állást nem vállalnak. Az eddigi egyleti orvosok maradjanak meg a helyükön, s éljenek állásukkal tetszés szerint. Dr. *Lichtmann* Samu a tervezet mellett szólalt fel. Dr. *Köröcsy* Zoltán, dr. *Arányi* Zsigmond, dr. *Flesch* Nándor, dr. *Torday* Ferenc és mások hozzászólása után a közgyűlés a végrehajtó-bizottság tervezetét elfogadta. Hozzájárult egyuttal a szétküldendő reverzális következő szövegéhez:

„Alfölrött szavammal fogadom, hogy a Budapesti Orvosok Szövetségének határozata értelmében (a jogositott betegsegítő pénztárak kivételével) a budapesti u. n. jötekményi, betegsegítő és temetkezési egyletek és szövetszetek egyikénél sem vállalok ezenül orvosi alkalmazást mindaddig, amíg a Budapesti Orvosok Szövetsége ezen egyletek és az orvosok közötti viszonyt nem rendezi vagy míg a szövetség másképp nem határoz. Ha valamely egyesület ezen mozgalom következtében orvosát elbocsátaná, ezen így megüresedett orvosi állást el nem fogadom. Már meglévő egyleti orvosi állásokat azonban továbbra is megtartom mindaddig, amíg a szövetség tervezte rendezés életbe nem lép.

— Elpusztult város. *Taskenből* jelentik, hogy Andishan városát egészen elpusztította a földrendés. Több mint 150 ember halálát lelte és 300-on felül sebesültek meg. A kormány-épületeken kívül 9000-nél több ház pusztult el.

— A paksi templomrablás. *Paksról* írják, hogy a legutóbbi templomrablás ügyében *Krivácsy* Károly járásbíró erőlyesen folytatja a vizsgálatot. Letartóztatták és a szegárdi ügyesség rendeletére fogva tartják *Bogó* János sekrestyést és *Füller* Imre harangozó-legényt, akikre a vizsgálat folyamán súlyos gyanuok merültek fel.

— A gyógyszerészek sztrájkja. *Lembergől* táviratozza tudósítónk, hogy a gyógyszerészek sztrájkja a gyógyszereszekkel történt megüegyzés következtében megszünt. A megállapodás első és főfeltétele az, hogy jövőben minden elvi eltérést, amely a gyógyszereszek és gyógyszerészek között fölmerül, békeúriaggyal elé tartoznak terjeszteni. A bíróság tagjai a galioiai két gyógyszerész-egyesület két elnöke és két egyetemi tanár.

— Lakásfosztás. *Szabó* István fűszerkereskedő Rökk Szilárd-utca 17. számú lakását tolvajkolesással felnyitották s az összes szekrényeket feltörve 6000 koronát éro holmit elloptak. 2000 koronát éro fehérenemű vittek el T. S. monogrammal, 24 személyes ezüst evőeszközt, kétfelelű férfi aranyórát, vastag szemekből összeállított aranylócsat, nyolcszögletes arany medalliont, középen brilliánsal, két brilliánsal ékített arany gyűrűt, 1000—1800 korona készpénzt és *Szabó* István névre kiállított 480 koronáról szóló korona szövetkezői részvénykönyveket.

A megfagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedül szer a

„Halifax Fagybalzsam“

ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

— **Árízveszélyek Pozsonyban.** Pozsonyból jelentik, hogy a jégzajlás folytán a várost árízveszély fenyegette, különösen a város környékének alacsonyabban fekvő részeit. A városban a víz elöntötte a partot és számos pincét eldurstolt. A ligetek viz alatt állának és a lakosságot ágyúlövésekkel alarmírozták. A katonaság Frigyes főherceg parancsára az összes rendelkezésre álló pontonokkal és csónakokkal kivonult. Ejjel 11 órákor a vízállás 664 centiméter volt s azóta lassan apad.

— **Eltűnt ügyvéd.** Nagy felütést kelt a fővárosban egy ismert fiatal ügyvéd, dr. Antal Jenő eltűnése. Antal Jenő fia Antal Gyula egyetemi tanárnak. Tíz nappal ezelőtt elbucsuzott a feleségétől azzal, hogy Abbaiziába megy ideggyógykezelésre. Azóta semmi hír sem érkezett róla s feleségének Abbaiziába küldött levelei is azzal érkeztek vissza, hogy Antal Jenő ott sem tartózkodik. Antal eltűnéseivel a hír kelt szárnyra, hogy a fiatal ügyvédet nem egészségi állapota késztette az elutazásra, hanem anyagi viszonyai. Dr. Antal Jenő ezelőtt négy évvel szerzett ügyvédi oklevelet s irodája előkelő családi összeköttetései révén jól ment. Három év előtt nősült és házasságából két gyermeke született. A nagy jóvedelemmel bíró ügyvéd előkelően élt, fogatot tartott és a Márton-hegyen villát is építtetett. Három évvel ezelőtt résztvett a Fagó-gyógyító-intézet részvény-társaság megalapításában és később ez intézet ügyvezető igazgatója lett. Kölségese életmódja azonban anyagi zavarokba sodorta, amelyekből úgy akart menekülni, hogy bérzei spekulációkba, váltóleszámitolási és egyéb üzletekbe bocsátkozott, amelyek azonban veszteséggel jártak. A Fagó-gyógyintézet sem vált be és itt is elcsúszott Antal vagyonának egy része. Mindezekhez hozzájárult még, hogy Antal viszonyt kezdett egy Bigner Józsefné, született Szántó Julianna nevű asszonnyal és e viszonya csak fokozta anyagi romlását. Adósságai eközben egyre nőttek és hitelezői mindjobban szorították Antalt, aki végre is feladta helyzetét apjának, aki megígérte, hogy ügyeit rendezni fogja. Antal Jenő azonban a rendezést nem várta be, hanem az ügyvédi kamaránál bejelentette az ügyvédi gyakorlatról való lemondását, indokul azt hozván föl, hogy egészségi állapota nem engedi az ügyvédi gyakorlat folytatását. Ugyanezt mondta a feleségének is, hozzátéve azt, hogy bajának gyógykezelése végett elutazik Abbaiziába unokasöcséjéhez, dr. Fodor Gézához, aki ott főorvos. Tényleg azonban mást cselekedett dr. Antal. Mindenhonnan pénzt szerzett, a belügyminisztériumban utlevelét kért Amerikába maga és a felesége részére és elutazott, de nem a hitezlésével, hanem ennek neve alatt, *Bigner Józsefnéval*. Felesége csak ma tudta meg a valót, amikor a belügyminisztériumban értesítést kapott arról, hogy a férje Bigner né részére, az ő neve alatt kért utlevelét. Dr. Antal ellen hitelezői ezideig még semminemű eljárást nem tettek folyamata, mert úgy hírlik, hogy édesatyja az ügyeit rendezni fogja. A cserbenhagyott asszony, ügyvédje útján, holnap megindítja a válópert férje ellen.

— **Népeveléstügyi mozgalom a Felvidéken.** Besztercebányán nevezetes tanügyi mozgalom indult meg: egy oly tanügyi folyóirat alapítása, melynek ideája, mint a programszerző felirás mondia, a magyar nemzeti népevelés intenzívebb tétele a tőlajku név között és ennek útján a nép magyar nemzeti öntudásának és önbecszeretének kitépése. — Általános pedagógiai szempontból is nagy jelentősége van a vállalatnak, mivel az egész Felvidéken, eltekintve a helyierdeki tanügyi értesítőktől — egyetlen tanügyi lap sincs — amely az ottani speciális viszonyokra való tekintettel a tanítóságot nehéz munkájában utbaigazítaná. A szerkesztőség széleskörű akcióit indította, hogy a lap munkatársai közé minél több neves pedagógiai író vonjon le. E nagy nemzeti érdekeket felélelő s valóban házagpótló folyóirat havonta 16 oldal terjedelemben jelenik meg Besztercebányán, Szokolasy Rezső kir. tanfelügyelőségi tolnok szerkesztésében. Az első szám 1903. évi január 15-én lát napvilágot.

— **Lefoglalt drótnélküli táviró.** Párisból jelentik: a Popp Viktor vállalkozó vezetése alatt álló drótnélküli távirótársaság nemrég a Cap de Hagen táviróállomást állított fel. A oberbourgi államtügyésznek a posta és táviróügyi államtitkár megbízásából ez állomás készülékét lefoglaltá. Azonkívül Poppot bíróság is fogják üldözni, mert a postai kormányzat nemrég közölte, hogy a szikratáviratozás útján való levelezés is állami monopólium.

— **Siketnémák oktatása.** A siketnémák temesvári intézetében 66 növendék részvételű oktatásban. Ezek legnagyobb része azonban oly szegény, hogy nemcsak tanszerkeiről, hanem még ellátásukról is Temesvár város községének kell gondoskodnia. Pénzhiány miatt a felvételtől folyamodó szerencsétlenek nagy zömét mégis vissza kell utasítani. Hogy ez orvosolható legyen, az intézet vezetésével megbízott felügyelő-bizottság oly segélyalap létesítését tervezte, melynek kamataiból szegény szülők siketnéma gyermekei az intézetben való taníttatásuk ideje alatt alant anyagilag támogattnak. A nemesen érző emberek jórdu: ennél fogva az intézet azzal a kéréssel,

hogy a segélyalap gyarapításához jószívű adományokkal hozzájárulni sziveskedjenek. Az alapot Temesvár város házipénztárában kezelik, az adományokat — a Siketnéma-intézet segélyalap javára — cím alatt oda lehet küldeni.

— **Házasság.** Fekete Pál, a kolozsvári kereskedelmi bank pénztárnoka eljegyezte özvegy dr. E. Csiky Gergelyné született Hollóssy Emma leányát, Annuskát.

— **Rosenberg Mór** e hó 25-ikén tartja esküvőjét Berger Gyula ur leányával, Ióniával Veszprémben.

— **Sima Ferenc** azt üsente... Sima Ferenc, a szentesi néptribun másfél esztendő óta Amerikában van. Most utána ment a kenyeres pajtása, Hegyi Antal, a csongrádi plébános is. Hegyi azonban még nem volt Amerikában, amikor Sima hosszú halgatás után érdekes levelet írt haza egy szegedi ügyvédhez. A levélben sok olyan közlés foglaltatik, ami a levélíró magánügye, van benne azonban egy nagyon érdekes passzus, amiből minden olyan kaputos ember okulhat, aki Amerikában akarja megalapítani a jövődjét. A levélnek ez a része így hangzik:

... S ha azt kérdezed, hogy én mint vagyok? Erre egy hosszú, kínos, hörgő sóhaj a felelet. Mielőtt még Amerika földjét tapodta volna lábam, már sokat szenvedtem. Beutaztam Dél-Országokat, Romániát, Bulgáriát, Törökországot, Kis-Ázsiát, Észak-Afrikát, onnan vissza Görög-, Olasz-, Francia- és Angolországot, míg végre hathónapi barangolás után kijöttem Amerikába. Két esztendőre, hogy eljöttem Magyarországról s másféleztendője vergődöm Amerikában. E szabadság földjének gyönyölt, sivar, ridog világában, hoi az intelligens kivándorolt megbáthát éhen, ha angolul nem tud. Majdnem ott álltam már, hogy elmegyek gyárba, bányába dolgozni, de irtódom a nyers munkától. Mily borzasztó itt az ur ember helyzete! Főképp, ha angolul nem tud és irodai munkára nem alkalmazhatják. Tudod, hogy én angolul egy szót sem tudtam, mikor kijöttem s amily gazdag a beszéző képességem magyar nyelven, éppoly szegény, szinte érzéketlen vagyok az idegen nyelvek iránt. Névem után itt a magyarok rokonszenvvel fogadtak. Biztatnak, hogy kezdj valami üzletet. Itt az nemcsak hogy nem szegény, de természetes, hogy az ember valami üzlettel foglalkozzék. E tekintetben mesés dolgokat irhatók. Belefogtam egy-egy angolul tudó magyarral több dologba, de nem volt szerencsém, sőt nyomom kísértet hagynomny pechem. Végre lapot alapítottam. Elvezetékünk három hónap alatt három-ezer dollárt. Mert itt örült drága a munka. Egy szedő kap egy hétre 40—50 forintot. De még akkor szemtelen. Ő az ur, ő akar dirigálni és akkor teszi le a vinkelt, mikor neki tetszik. S nem szólhat nekik, mert otthagya azonnal. Itt nincs fölmondás. S a millióm és nyersmunkás az ur. Őh, ha ismernéd e két hatalom versenyét, bámulatos Fogalma erről európai embernek nincs. Tapasztalataimról könyveket irhatók, amely érdekesítőbb volna bármi érdekesítő regénynél: mert a való élet herkulesi harca és versenye itt oly eleven, oly csodálatot kelt, hogy az ember széddül bele, mint a niagarai vízesés láttára. Szóval a lappal elvezettem itt mindenem anyagilag.

— **Öngyilkos főhadnagy.** Magdeburgból jelentik, hogy Frank löhadnagy, a Bécsben állomásozó 20-ik vadász-zálogaj adjutánsa, ott agyonlőtte magát. Frankot nemrég súlyos ideggyógyulása miatt egy blankenburgi gyógyintézetbe internálták, de onnan megszökött. Blankenburgból Magdeburgba utazott s egy ottani előkelő szállalomb megölte magát.

— **Szerelmi dráma Olaszországban.** Genoból táviratozzák, hogy ott marchese Reggio, a királyi uradalmak főkormányzója, egy főnemesi tábornok fia és báró Cassiti lovaskapitány huzsonhat éves felesége, marchese Capei szárnysegéd nővére revolverrel agyonlőttek magukat. A kettős öngyilkosságnak boldogtalan szerelem az oka. Cassiti báróné három kis gyermeket hagyott árva.

— **Veszedelem robbanás.** Brandstätter Lipót Szvetenay-utca 12. számú pálinkamérésében veszedelem robbanás történt tegnapt este. A kályha mellett ugyanis egy üveg szesz felrobbant és a szerteömlő égő folyadék felgyújtotta a pálinkamérés egész berendezését. A tűz nagyon veszedelem volt, mert a sok pálinkaüveg egymásután felrobbant, folyton új tápot adva a tűznek. Oltani egyáltalában nem lehetett s így az egész berendezés elpusztult a tűzben. Brandstätter Lipót, a tulajdonos, veszedelem égési sebeket szenvedett, úgy hogy a Rókusba kellett szállítani.

— **Medikus-táncost.** Az 1903. évi medicus táncost február 7-én, szombaton lesz a Royal-szállóban. A táncostélyre az einökség József Apost főherceget is meghívja. A bizottság védnöknek dr. Thanhofer Lajos tanárt, az orvosi kar dekanját kérte fel.

— **Hirtelen halál egy éteremben.** Nagy izgalom okozott ma délután a Hungária-szálloda éteremben egy ismert fővárosi bankár hirtelen halála. Halmay Zsigmond fővárosi bankár ugyanis ma ebédközben hirtelen rosszul lett. A szálló tulajdonosa azonnal orvosot küldött, de mire az orvos megérkezett, Halmay akkor már meghalt. Halálát szívizületlenség okozta. Holttestét az orvostani intézetbe vitték. Az elhunyt bankárnak a fővárosban előkelő rokonsága volt. Halála a főváros pénzügyi köreiből életét részvétet keltett.

— **Halálozás.** Neuber Jenő, temesvár-józsefvárosi állomásfőnök, vasuti felügyelő 49 éves korában meghalt. Neuber 32 év óta áll vasuti szolgálatban. Ő felesége a buziási kir. hadgyakorlatok után a katonas-

szállítás akadálytalan lebonyolításáért a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki.

— **Az apa merénylete.** Id. Liva József 56 éves gépész már régóta elkeseredett háborúságra él a családjal. A rákospatai patakmalom ugyanis egy időben id. Liva József volt, de idővel átiratta azt a családja, azzal a kikötéssel, hogy amíg őt, a malom kezelése és a részbeni rendelkezési jog őt illeti meg. A szerződésnek ez a kikötése adott tulajdonképpen okot a háborúságra. Az őreg ugyanis elmebajos volt s ezért a malmot a család akarta kezelni. Ez annyira felbőszítette az őregt, hogy családjá tagjait sorra megtámadta. Így még a múlt év novemberében történt, hogy az őreg Liva beállított leányának, Huszár Józsefnének a patakmalom közelében lévő lakásába. Az ázgatott ember Lívára Huszárné és férje a szobába zárkóztak, de Liva vaslivala beütötte az ajtót és a lányára és vejére rontott. Huszár József erre önvédlemből felkapta vadászfegyverét és az őregre lőtt, akit a lőbél sebesített meg, úgy hogy a lábát amputálni kellett és az őregnek azóta műlába van. Később valahogyan kibékült az őreg, de azért mégis sürün fordultak elő holtai család perpatvarok. Ma újból szóváltás támadt időse Liva József és József nevű fia között a patakmalomban. A civakodás hevében az őreg revolvert rántott elő és három lépésnyi távolságból a fiára lőtt. Az első golyó nem talált, amire az őreg egymásután még négyszer lőtt a fiára. A lövések közül csak egy golyó sebesítette meg a fiatal Lívát könnyebben a combján. Az őreg a merénylet után magához vette 3000 koronás takarékpénztári könyvét és 100 koronát, azután megszökött.

— **Adakozás.** Dr. Kabdebó Jánosné Aradról husz koronát küldött szerkesztőségünkbe a *tanjénküli egyetemi halgatók részére*. Az összegget rendelkezésre helyező juttattuk. — Lapunk apró hirdetései rovatában 4521. szám alatt hirdető felső kereskedelmi iskolai tanuló részére (Kerepesi-ut 60. II. 26.) M. B. M. jelzéssel *öt koronát* kaptunk egy kértjegy társaságtól. Az illető a jótékony adományt átveheti lapunk kiadóhivatalában.

— **Egy párisi szabó szökése.** Benenson, híres párisi női szabó nagy meglepetést csinált a megrendelőinek, 600.000 frank passzívával megszökött. Pályáját úgy kezdte, hogy szabász volt a Rue de la Paix egyik első egénél. s aztán, mint ez már meg szokott történni, az előkelő rendelők jórésztét magához csalogatta s önállóvá lett. Es hirdette, hogy nála épp olyan jó ruhákat lehet kapni, mint a konkurenciánál, de jelentékenyen olcsóbban. És ez így is volt, a számlái szerényebbek voltak, mint más szabónknál. Az üzlet szépen ment is volna, csakhogy Benenson megfellekkelt arról, hogy a szállítóit, a gyárosait kifizesse. Ennek a hónapnak az elején elutazott Londonba, hogy az arisztokrácia hölgyeinek felajánlja szolgálatait s azóta nem látták Párisban. A pénztára nemcsak hogy ki nem fizette esedékes váltóit, hanem az is kislült, hogy Benenson egész tömeg drága csipkét és szövetet a zálogba vitt.

— **Budapesti előszétűnknek** lapunk mai számával küldjük meg *Az En Ujság* új folyamának szép első számát. Pósa bácsi kitűnő gyermekújságja ma már ott van minden háznál, ahol gyermekek vannak. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, képeivel, a gyermekek barátja, tanítója, szórakoztatója. Az újság negyedevre 2 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrásy-ut 10.

— **Halálos szerencsétlenség.** Bécsben ma délután a Stadtpark állomás közelében egy utas véletlenül leest a robogó vonatról és a kerek alá került. Mire a kocsit megállították, a szerencsétlen emberben már alig volt élet. Kilétté eddigre nem sikerült megállapítani.

— **Egy család nyomorúsága.** A nagy hideg beálltával egyre nagyobb lett a nyomorúság is a fővárosban. Temérdek ember és család van kenyér nélkül s kétségbeesett sorsukban ugyancsak rászorulnak a nemesszívű emberek támogatására. Ezek között felhívjuk a jótékony közönség figyelmét egy a maga hibája nélkül nyomorúságba jutott családra. A szegény asszony, akinek a férje minden kereset nélkül van, maga életveszélyes operáción ment keresztül s ilyen állapotban férjével és kis leányával együtt a jószívű közönséghez fordul támogatásért hogy végre legyen el pusztuljon családja. Mindennemű adományt szívesen fogad. Címe: Kohn Ida, Csáky-utca 6-ik szám.

— **Rendőri hírek.** Özvegy Ziegler Jakabné magánzónek a ruhája ma a Bajnok-utca 18. számú lakásán a takaréki tizhelyből kipattant szikráktól lángot fogott s a szerencsétlen asszony úgy összeégett, hogy pár óra alatt meghalt. — *László* János gyári munkás az újavásártéri légszusz gyárban forró kátrány ömlött s a szerencsétlen ember a Rókus-kórházba — ahova bevitték — meghalt. — *Altonából* értesítik a rendőrség, hogy *Rönfort* Péter Henrk 31 éves gyárvezető 25 ezer márká erejű csalást és okirat-hamisítást követett el és megszökött Elmsborsból. Valószínű, hogy Magyarország felé vette az útját.

(x) **A köszönelvelek ezrel.** A Szent-Rókus és Szent-János kórházakban megjegett kísérletek kiváló eredményei bizonyították, hogy még a legmakacsabb csusz és kövénység bajok legbiztosabb gyógyszerre is csak a Zoltán-léle kenőcs, Üvege 2 korona, Zoltán

gyógyszertárban, Budapest, V., Szabadság-tér és Sétány-utca sarkán.

(x) Uj társasjátékok Kertész Tódornál.

Vívómesterek párbaja.

— Jelenet. —

Egy olasz vívómester megsértett egy francia vívómestert, csak azért, hogy komolyan összemérhesse vele a kardját.

As olasz: Hiába, az nem ér semmit, ugy maszkal, vívókezttyével ...

A francia: Ugy van. Egyszer amugy istenigazában kellene verekednünk!

As olasz: Nekivetkőzve ...

A francia: Éles karddal ...

As olasz: Bandázs nélkül ...

A francia: Igazi vérrel ... hogy ne mi kiállsuk: „völl”, hanem a vér mutassa a vágást! Ah!

As olasz: De hogyan csináljuk?

A francia: Nagyon egyszerűen.

As olasz: Hogyan?

A francia: Sértsen meg.

As olasz: Én őnt? Hisz őn a legbecsületesebb ember a világon ... Nem vinne rá a lelmem! Hanem van egy eszmém.

A francia: Nos?

As olasz: Sértsen meg ön engemet.

A francia: Én őnt? A korrektség mintaképét? A világ első gentlemanjét?

As olasz: Hát talán mégis inkább én őnt ...

Fáj a szívem, de mit csináljak? Hiába, a sport! ...

A francia: Am legyen. Sértsen meg. Rajta!

As olasz: Ön ... Ön ...

A francia: Nos?

As olasz: Nem bírom. Nem bírom. Te édes ... (sírva fakad.)

A francia: Hídegvér. Csak bátran előre. Mondja: pimasz.

As olasz: Önnök? Hisz ön nem is pimasz.

A francia: Mindegy.

As olasz (a nyakába borul): Angyal ... de ha muszáj ... (negédes mosolytal, könnyekkel a szemében, a kezét szorongatva): Te ... te ... te kis pimasz ...

A francia: Ez már beszéd. Uram, a többit segítsejme intérik el.

(Örömmel távozik.)

— o. —

FŐVÁROS

(*) **A pénzügyi és gazdasági bizottság ülése.** A főváros pénzügyi és gazdasági bizottsága ma ülést tartott, melyen 5500 koronát szavazott meg a Vajdaszám 182. számú telek kisajátítására, 29,450 koronát pedig az országház környékének rendezésénél felmerült költségekre. Vasútvétség János tanácsos ezután előadta, hogy a legutóbbi közgyűlés a főváros szegény néposztályánál mutatkozó nyomor enyhítésére kétszáz ezer koronát szavazott meg, melynek ledézésére a vízvezetéknel mutakozó fölösleget ajánlotta. **Heltai Ferenc** a szegényügy céljaira önálló adó kivételét javasolta. **Fenyvessy Adolf** ellenzi a speciális adót, **Preyer Hugó** sem barátja a szegényügyi adónak. **Rózsavölgyi Manó**, **Ehrlich Gusztáv** és **Lamp Hugó** hozzájárulása után a bizottság előadta a pénzbeli fedezetre vonatkozó javaslatot, avval a módosítással, hogy a pénz a meglévő jótékony intézmények keretében lehet felhasználni. Ami a szegényügyi adót illeti, javasolja a bizottság, hogy a közgyűlés utasítsa a tanácsot, hogy erre vonatkozólag egy hónap alatt tessen előterjesztést, azonban nem progresszív adógyiszterület s a létminimum kimelésével. Végre kívánja a bizottság, hogy egyrészt hajtassék végre a fővárosi munkákat s intézzenek a kormányhoz föllíratot, az állami közmunkák elrendelése iránt.

(*) **Az Erzsébet-szanatórium.** Az Erzsébet királyné szanatóriumot a székesfőváros 25 százalékos vídjelkevezményben részesítette. Ezért a szanatórium igazgatóságának köszönetét fejezte ki a székesfővárosnak. A szanatórium karácsonyjára **Jósegy főherceg**, **Köbör herceg**, **Elek Pálné**, úrv. **Blau Fülöpné** élelmiszereadományokat, **Hérics Károlyné**, báró **Harikányi Frigyes** belvári **Burghard Konrád**, dr. **Pichler Grósz**, cseleti **Herzog Péter**, **Elek Pál** és neje dr. **Adler Zsigmond** pedig pénzbeli adományokat küldöttek.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Hírek a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színházban holnap, szombaton **Meilhae** vigjátéka **As ataché** kerül színre, melyet, mint régi műsordarabot a mult szezonban újítottak föl, ötvenedik előadása alkalmával. A darab ebben a szezonban most kerül színre először, a női főszerepben (Palmer báróné) **Lánczy Ilkával** és a többi szerepben **Ujháziával**, **Vizvárdival**,

Gyenessel, **Gállal Császárral**. — Vasárnap este: **Gárdonyi Géza** betlehemes játéka a **Karácsonyi álom** kerül színre a következő szereposztással: **Gáspár** — **Szacsay**. **Menyhért** — **Molnár**. **Boldizsár** — **Mihályffy**. A királyné — **Lendoványé**. **Tücsök** — **Nádai Béla**. **Karakalem** osillagász — **Vizvári**. **Abadir** — **Egressy**. **Ordas** — **Gál Bertalan** — **Gabányi**. **Boris** asszony — **Rákosi** Szidi. **Magda** — **Ligetii Juliska**. **Szuzsi** — **Török Irma**. **András** — **Gyenes**. **Máté** — **Helényi**. **János** — **Körösmezői**. **Csurka** cigány — **Bóssagegyi**. **Peti** — **Dezso**. **Gyöngyike** — **Molnár Rózi**. **Mária** — **Hegyesi Mari**. **József** — **Ujházi**. — **Hétlőn**, **Hamlet** kerül színre, a címszerepben **Mihályfi**val. **Polonius** szerepét ezúttal először fogja játszani **Nádai Ferenc**, **Opheliát Török Irma**, **Claudius** **Szacsay** **Gertrud** királynét **Jászai Mari** játssza.

** **A Hapták!** második előadására, amelyet ma tartottak meg a Vigszínházban, a nézőtér egészen megtelt. Az újdonság tarka képei jól érvényesültek és a legkedvezőbb fogadtatásra találtak. **Csillag Teréz**, **Fóthi Frida**, **Góth Sándor**, **Hegedűs Gyula**, **Tapolcsei Dezso**, **Fenyvesi Emil**, **Balassa Jenő**, **Szerémy Zoltán** alakításait sürű tepsökkal honorálták és nagyon tetszeltek a harmadik felvonásbeli katonai gyakorlatok is. Az újdonságot holnap és holnapután ismétlik.

** **A Nemzeti Színház újdonsága.** **Maeterlinck** új drámája, a **Monna Yanna** a jövő héten kerül bemutatásra a **Nemzeti Színházban** teljesen új korhű jelmezekkel és díszletekkel. A XV. század végén Olaszországban játszó darab főszerepét: **F. Márkus** **Emilia**, **Beregi**, **Mihályffy**, **Gál**, **Gyenes** játsszák.

** **A betyár kendője.** **Abonyi Lajos** népszínműve vasárnap délután újból színrekerült a Népszínházban mérsékelt helyárak mellett **Hegyi Arankával** a fő női szerepben s **Orszeg** szerepében **Alpár Irén**nel, a Vigszínház tagjával mint vendéggel.

** **A Megváltás.** **Hock János** országgyűlési képviselő **Megváltás** című darabjának holnap lesz bemutatás előadása az **Uránia-színházban**. A bemutatón maga **Hock János** adja elő gyönyörű művét. A szerző előadó művésze, a színpompás képszerző, mely az előadást illusztrálja, nagy hatást ígérnek.

** **Vendégszereplés a Nemzeti Színházban.** **László Irén**, a nagyváradi **Színház**-színház drámai hősnője, egy ottani újság értesülése szerint, e hónap vége felé vendégszerepleni fog a **Nemzeti Színházban**. A művésznő a **Vasgárod**ban lép fel vendégszereplése szerződötési céllal történik.

** **Orgona-hangverseny.** A Szent Ferenciek belvárosi templomában e hó 20-án délután 4 órakor megtartandó hangverseny iránt, melyen **Wright Gustin** világhírű orgonaművészen kívül **Korchy Dezso** gondokaművész is közreműködik, a főváros előkelő körében nagy az érdeklődés annyival is inkább, mert a hangverseny tiszta jövedelme jótékony célra, a Szt. József-internátus javára fordítatik. A hangverseny fényét emelni fogja, hogy azon egy **Klotild** főhercegnasszony, mint **Augusta** főhercegnasszony is megjelenik. **József Ágost** főherceg is kitalásba helyezte megjelenését. A mágnásvilág színe-java megvásárolta már jegyét. Jegyek ára 10, 8, 2 és 1 korona. Kaphatók Rózsavölgyi és T. udvari zeneműkereskedésében, a Katolikus Körben (Molnár-utca), **Rigler J. E.** papirkereskedésében (Kecskeméti-utca), **Kirchknopf** és **Ádám**nál (Ferenciek-tere), **Schuch** és **Edelbauer**nél (Kigyó-utca).

** **Magyar Szívűből** nóták, hangulatok cím alatt **Sztréer Alfréd** országgyűlési képviselőtől zenei füzet jelent meg ének- és zongorára, mely 26 oldal terjedelmű, 6 csoportba felosztva sok szebbnél-szebb, zamatos, eredeti magyar dalt és ezt kiegészítő halgatást, toborzást, csárdást tartalmaz. Sztréer nótáiban nemcsak az igazi magyar érzés és lelkület nyilvánul meg, de azok zeneileg is formailag is szépek, haladást képeznek a magyar zeneirodalom terén. E nótás füzet, mely eddig csak a szerzőnél volt megrendelhető, mostantól kapható Budapest zeneműrúrsainál is. Ajánljuk a magyar zene kedvelőinek figyelmébe. A zenetűzet ára 5 korona.

** **Herkules munkái.** Vasárnap délután újra színrekerült a **Herkules munkái**. A népszerű operettben ezúttal föl új szereplő is lesz: az amazont — **Lányi Edith**. **Palemont** — **Faragó Odón**, **Chryseis** — **Jancsó Valéria**, **Orpheus** — **Szomori Miklós** fogja játszani. **Szelestei Elza** (**Omphale**), **Szakiai** (**Herkules**) és **Ráthonyi** (**Augias**) megtartják régi szerepeiket.

** **Hangverseny Eperjesen.** Nagyszerű hangversenyt rendezett e hó 17-én az eperjesi Széchenyikör, amelyen **Beck Vilmos**, a m. kir. Operaház tagja, és **Beckné Kertész Ella** asszony is közreműködött. A **Fekete Sas** dísztermet nagy és fényes közönség töltötte meg, mely örömmel üdvözölte a művészeket és nagyon ünnepekte őket. **Beck** hatással öneket több több számot **Wagner**ét, **Godard**ét, **Verdít** és **Schumann**ét. Minden számát tapsviharral fogadták. **Beckné Kiss József**ét és **Endrődy**ét szavalt és leikes tüntetésben vett részt. A hangversenyen közreműködtek még **Kohut Lipót** zongorán és **Szemere Márton** gordonkán, nemkülönben a 67-ik gyalogezred zenekara. A hangversenyt a vármegyei tükzárósnak és a Széchenyikör javára rendezték. Az anyagi siker is kedvező volt. A rendezéssel járó teendőket dr. **Horváth Odón** kir. tanácsos, a kör elnöke végezte.

Bob herceg.

— Szerzők a darabjukról. —

Budapest, december 19.

I.

Hiszszük és valljuk, hogy a drámaírásnak nincsenek ugynevezett alacsonyabb rendű műfajai. Amikor operett-szöveg írására határozott el magunkat, nem szereltük le irodalmi ambíciókat. Alkalmat akarunk nyújtani egy finom ízlésű zeneszerzőnek arra, hogy kiöntse mindazt, amit évek óta tartó librettóhajszában magába fojtott, olyan szöveg keretében, amely a közönség nemesebb indutataira számít. A szerelmes, pajkos, elkényeztetett Bob királyfi trónt, dicsőséget, mindent szívesen dob oda szerelme egyedlen sóhajtásáért. Az ő tüzös szerelmi története a zeneszerzőn kívül **Fedák Sári** számára íródott.

Sakonyi Károly.

Martos Ferenc.

II.

Majdnem nyolc esztendeje annak, hogy a **Hét**-ben egy verset olvastam. A címe **Bob herceg** volt, a szerzője pedig **Martos Ferenc**. A versben egy kis királyfinak egy bájos kis polgárleány iránt való szerelme volt megírva, egyszerűen és közvetlenül. Nagyon megtetszett nekem ez a vers, amelynek hangulatából az első szerelem érintetlen, tiszta költészete áradt ki. Ez a bájos történet meggragadta a lelkemet és **Bob** herceget megzenésítettem. Melodrámat csináltam belőle.

Azóta a multak az évek, időközben a színpaddal, ezzel a veszedelmes baráttal is ismeretséget kötöttem, de ennek a kis versnek a hatása nem vesztett ki a lelkemből. És amikor elhatároztam, hogy operettet írjak, fölébredt bennem az első szerelem emléke: visszatértem **Bob** herceghöz. Ennek a történetnek az egyszerűsége, naivitása, és nem érzéges, de bájos üde romantikája már megadta az operett keretét, s a szövegíróimnak az a feladat jutott, hogy a versben megírt kis történet keretét kiszélesítsék és az én egyéniségemnek megfelelő zenei helyzeteket teremtsenek. Ezt a feladatot ők úgy oldották meg, hogy a legnagyobb kedvvel és passzióval fogtak a munkához. És most, hogy munkámat befejeztem, és a nyilvánosság ítélete alá bocsátom, olyas éle érzés rajtam erőt, mint amikor az első báljára viszünk el egy leányt, akit nagyon szeretünk. Vajjon akadémia?

Husza Jenő.

MŰVÉSZET

□ **Előadás Pál Lászlóról.** A **Nemzeti Szalonban** vasárnap este záródik **Pál László** műveinek kollektív kiállítása. Több oldalról jövő felszólításra dr. **Lázár Béla** vasárnap délután öt órakor megemlésti képmagyarázó előadását **Pál László** művészi fejlődéséről. Az előadást a közönség a fűrtal rendes belépődíja mellett halgathatja meg.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A kivándorlásról.** Bőséges gyakorlati tapasztalatai alapján dr. **Balaton Gyula** 6-becsei főszolgabíró alapos tanulmányban szól hozzá a kivándorlás kérdéséhez. Ismerteti a kivándorlás különböző okait, aztán vázolja azokat a közgazdasági reformokat, amelyek keresetet adhatnának a szegény embernek. A polgárok egyenletes megterhelése és a közközdök erősítése érdekében az adóztatásnak igazságosabb alapra való fektetését ajánlja és helyes szempontból jelöli meg a közegészségügynek a mainál szélesebb hatáskörét. Olyan szempontok ezek, amelyek komoly tanulmányra, szociális tudásra és ióképpen igen eleven szociális lelkiismeretre vallanak. A füzet érdeme arra, hogy a jelentős kérdés megoldására hivatottak foglalkozzanak vele; és nem vesztette el aktualitását a kivándorlásról szóló törvényjavaslat előadásával, mert ez a javaslat a kivándorlás szabályozására, legfeljebb bizonyos mértékben való enyhítésére van hivatva, **Balaton** javaslatai pedig a bajt gyökerében támadják meg és kiirtására irányulnak.

○ **A Magyar Történelmi Társulat** január 9-én az Akadémia heti üléstermében felolvasással egybekötött választmányi ülést tart.

○ **Üstökös.** Sok rajz, változatos tartalom és vidám ötlet tarkítja az **Üstökös** minden számát. Politikai élecek mellett sok apró humorisztikum is van benne, ugy, hogy nemcsak professzionális politikuskor hanem a politikkán kívül állók is megtalálhatják benne vidám szórakozásokat. Milyen ajánljuk a legrégibb, legdisztesebb, legdisztingváltabb élelaptop olvasóknak, amelynek ár a kedvezőre 4 korona; kiadóhivatala **Kámán-utca 2.** A hoinapi számból mutatba közöljük **Szabó Endre** ragyogó érzelmes humoru versét.

Magyar közigazgatási jog.

(A magyar közigazgatási jog kézikönyve; írta: dr. Kmety Károly. Politzer Zsigmond és fia kiadása, ára 15 korona 20 fillér.)

A tudománynak a reális élettől való káros el-
tévelyedését jelenti ama nízus, mintha a közigazgatási
jog nem tartoznék szorosan a jogtudomány s a
jogász vizsgálatának körébe. E tévedés a legelőnebb,
a legintenzívebb valóságot a töteles rendelkezések
megvalósíthatatlanságába degradálja, utját állja a
fejlődésnek és egyeduralmat biztosít az eljárásbeli
formalizmusnak. Megannyi veszedelem, amelyet meg-
szüntet, bahiedelem, amelyet kiirt dr. Kmety Károly ma-
gyar közigazgatása. A közigazgatási jogban szintén
sok az „érdekes kérdés”, mondja a szerző, egy saját-
os természetű és külön tudományt igénylő jogvidék
ez, melynek alakzatait, intézményeit a sokaktól még
ma is egyedül tödvőzítőnek hirdetett civilizált jogi
gondolkodás mellett legtöbbször térismerték. Gyakori-
lati igazság ez, amelynek éppen nálunk a legutóbbi
időben, sok minden alkotás bizonyítja az erejét. És bizony-
ítja Kmety új, harmadik kiadású könyve, amely jog-
ászai elmélettel, a dolgok mélyébe látó tudós precizitásával,
a disztinkciók élességével, a gyakorlati megkövetel-
konkretizálásai adja a magyar közigazgatás teljes és
rendszeres anyagát. Terjedelmes ez az anyag, de
nem szabad felelni, hogy e hatvan éves munka nem
egyedül tankönyv, de becses gesztusokozza a gyakor-
latnak. E mellett önálló művelése a közigazgatás tu-
dományának, amely — ahol erre szükség van —
számba veszi a külföldi alkotásokat is; így valóság-
külön monográfia a közigazgatási bíróságok nemzet-
közi ismertetése. E teljesség és rendszeresség ma-
gyarázza a tudós és munkája ama ritka gyors siker-
t, amelyet a magyar közigazgatás oimlapján az a
három szó jelez: harmadik, javított kiadás. Külföldön,
ha meghallanák, hogy egy tudományos munka öt esz-
tendő alatt ért nálunk ez állomáshoz, tudományföld
országunk tekinteténél bennünket: a siker minden-
esetre arra vall, hogy sokan olvasták és ta-
nulták ezt a könyvet, a tudós szerző pedig
közben dolgozott, bővítette és javította a munkáját.
A magyar közigazgatás széles vidékének min-
den részlete helyét talál Kmety tudományos rendsze-
rben és minden részlet a megfelelő helyen van, ami
a roppant anyagot tekintve, ugyancsak megbecsülésre
méltó. Aki nem járatos a jogi és államtudományok-
ban, éppen olyan hasznosul forgathatja ezt a kiváló
munkát, mint a szakember vagy a oupida legum iu-
ventus: jelentős érték ez különösen nálunk, ahol
a mindenkét átható politika révén oly sok az érintke-
zés a közigazgatás dolgaival. Nem is csupán tan-
könyvnek szánta a tudós szerző ezt a munkáját, jól-
lehet a mű szisztemájának világossága, a magyarázat-
ok és meghatározások könnyűsége, a stílus szintisza
magyarossága a legkiválóbb jogi tankönyvek sorába
állítja. Viszont az elmélet és gyakorlat használatára
egyaránt becses utmutató a mindenütt kidomboró
tudományos kritika, amely bevilágít a tör-
vények igazi értelmezésébe, a törvényes intéz-
kedések hiányaiba, az alkalmazás védelemébe, szó-
val a közigazgatás valóságos menetébe, ami a
holt gépezet s a szövényes szerkezet pusztá is-
mertetésével meg sem közelíthető. Mindez kiváló ér-
teket ad Kmety Károly magyar közigazgatásának,
amelynek e legújabb kiadása felüljár már az utóbbi
esztendő sok közigazgatási törvényalkotásával, ren-
deletével és a felső fórumok elvi rendelkezésével
együtt a közigazgatás egyszerűsítésének korszakos
reformját is. Az elmélet és gyakorlat céltudatos pár-
huzamosága, a beosztás világossága sok hívet jog
szerezi a magyar közigazgatás studiumának, amely-
nek Kmety könyvén kívül hasonló önálló és részle-
tes feldolgozása nincs is.

Az előbbi két kiadástól az újabb lényegesen
különbözik, a pénzügyi jogi rész ugyanis ebből tel-
jesen kimaradt. A változásnak az az oka, hogy a
pénzügyi jogi részt, amely külön előadási tárgy is.
Önálló munkában, széles, tudományos apparátussal
dolgozta fel a szerző. A külön munkában feldolgo-
zott rész kihagyása azonban nem tapasztotta az előbbi
kiadások terjedelméhez mérten a munka anyagát, ami-
ben különösen a legutóbbi sok törvénynek, rendlet-
nek, e vi döntésnek és ezek alapján interpretációjának
van része. A tudós tanár értelmezései, glosszái és
önálló állásfoglalásai a közigazgatási jog ismertetése
során is tisztá közjogi alapon épülnek, a törvény
szellemétől folyik minden következtetése s a törvé-
nyek intenciójával veti egybe minden esetben a
gyakorlati tevékenységet. Frappáns és merőben új
konkretizációk jutnak így felszínre, amelyek egy-
részt helyes törvénykritikára tanítanak, másrészt
ról megjelölik a törvényalkotásra várakozó teendőket.
A bevezetés magas nivóú összefoglalása a magyar
közigazgatási jog politikájának, amely világosan kü-
lönbséget a külföldi és a magyar közigazgatás között. A

munka három könyvre oszlik; az első közigazgatá-
sunk legfontosabb alapszerveit, a második a közigaz-
gatási ügyek jogát egyenként tárgyalja, a harmadik
a közhivatalnokai jogot foglalja magában. Mindenütt
tekintettel van a szerző a fejlődésre, az átmeneti álla-
potokra és a reformokra egyaránt. Így az első könyv-
ben törvényhatósági önkormányzatunk átmeneti stá-
diuma időserűvé teszi több helyütt az autonómiának
az adott viszonyok szükségében való megvilágítását,
ami a közigazgatási bizottság, a kormány felügyeleti
joga s az albizottsági rendszer taglása során különösen
figyelembe vételt kíván. A magyar nyelv nem eléggé
respektált jogának egyetemes érvényesüléséért küzd,
közjogi munkájában kifejtett intranzigens álláspon-
tájához híven, ebben a könyvben is tudós szerző. A
szociális rend és igazság, a polgároknak a tehervise-
lés képességéhez mért megterhelése, az etikai és mor-
ális követelések: mind oly szempontok, amelyeknek
elengedhetetlen parancsa a jólét, a katonai, igazság-
ügyi, a külügyi, de különösen a fizikai és szellemi
élet közigazgatási jogának ismertetése során erősen
kidomborodnak. A hadügyi igazgatás roppant világos
szisztemáját adja katonai szervezeteinknek s az eljár-
soknak, ami ez ügyek tömördek félremagyarázását
írja ki a tévedések rengetegéből. Az állam és polgá-
rainak érdeke igazságos harmóniában egyensúlyes
a fejlődésnek sok helyütt megjelölt kívánatos irányai
keretében, ami a törvényhozónak is ajánlja olvasásra
és okulásra ezt a magas színvonalon álló, önálló
tudományos alapozaú és minden sorában magyar
munkát.

(H-u)

Nyiltér.

Gyomorégés ellen rendszeresen használna a
ROHITSI Tempel- vagy Styria-forrás savanyvizet, megszünteti azt.

A LEGJOBB PÓTKÁVÉ, VÖRÖS KERESZT MALATA KÁVÉ

SENZÁCIÓS OLCsó

Kardosnyí ajándék célra legalkalmasabb modern laká-
díszek, képek, szalon tárgyak, bronz- és sokféle apró mű-
tárgyak, kaphatók.
HEGEDŰS ZSIGMONDNÁL
Andrássy-ut 17. szám alatt.
Az éveg- és porcellán-díszek végleges kiküldetése miatt minden előgad-
táló érben kaphatók.

(Az o rovat alatt közlölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért
nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK

— (Fogy-e a magyarság Máramarosban?)

Máramarosvármegye közigazgatási bizottsága e hó
16-én tartott rendes ülésén fontos kérdéssel foglalko-
zott. Báró Rosner Ervin főispán felhívta a bizottság
figyelmét arra a körülményre, hogy Téesó városában,
amely az öt koronaváros közül való tősgyökeres ma-
gyar város, a legutóbbi népszámlálásról szóló kimu-
tatás szerint 1890. óta ugy az általános szaporodást,
valamint a magyarság számát tekintve, erős vissz-
esést mutat. A magyarság számában 20%-nyi csökke-
nés mutatkozik. Dr. Wekerle László tanfelügyelő sz-
erint az iskola nem lehet ennek oka, mert ma-
gyarabb iskola, mint amilyen Téesón a római
katolikus, református, sőt a ruthén iskola is,
sehol a megyében nincs. Dr. Pap Tibor jogakadé-
miai igazgató szerint a magyarság létszámának apad-
ását az okozza, hogy 1890-ben a magyarul beszélő
görög katolikusokat magyaroknak írták be, ellenben
1900-ban a tulbuzgó összeírók a görög katolikus
vallású tiszta magyarokat már a ruthénséghez osztot-
ták be. Rosner főispán, aki a megyei népesedési
mozgalmat beutatón tanulmányozta, ugy találta, hogy
csakis Kricsfalván, ahol a nagy többség ruthén, hi-
bázták el az összeírást a magyarság javára, ellenben
a megye többi helyiségeiben mindenütt a magyarság
kárára történt a tévedés, még pedig legelszomorító-
ban Téesó városában. Végül elhatározták, hogy bi-
zottságot küldenek ki annak a megvizsgálására, hogy
csakugyan mefogott-e a magyarság vagy csak az
összeírásnál jelölték-e meg helytelenül a nemzetiségeket.

— (Telefon Bácsmezőben.) Latinovits Géza
országgyűlési képviselő és Grosz Herman újdíki
nagykereskedő mozgalmat indítottak megyei telefon-
hálózat létesítésére. Az intézmény egy a kereske-
delmi miniszter, mint a főispán helyesléseivel találko-
zott. Az utóbbi ez ügyben a jövő hó elején értekez-
letet hív egybe, melyen a technikai és pénzügyi intéz-
kedések kerülnek megvitatásra.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ Uj kirial bírák. A király dr. Uhylyrik Ge-
deon győri és dr. Thirring Lajos budapesti ítéletbírái
bírákat a Kuriához számlélelt bírákká kinevezte.

§§ A székiy tonogépek. Az Alkotmány tavaly
több cikkben foglalkozott a székiy tonogépek ügyé-
vel s azzal vádolta Olay Lajos országgyűlési képi-
selőt, hogy vejevel, Gyórfly Gyula országgyűlési képi-
velővel együtt ő is tolja Engel Kálmán mérnök sze-
kerét, s hogy tartani lehet attól, hogy befolyásuk
folytán a kormány belemegy az alkuba. A hatszáz-
ezer koronából, írta továbbá az Alkotmány, rendez-
endő lenne a nagy őttalálónak az Olay La-
jos vezérigazgatósága alatt álló délsomogyi takar-
ékpénztár irányában őnnálló névtanezer koronás
függő váltótarozása, melyre hozza az a morató-
riumot éppen a géppel a kormánytól illetőleg a ma-
gyar államtól való szebelés reményében élvezi már
hónapok óta. Végül megjegyzi, hogy a vádalkán első-
sorban tekintetbe vette Olay Lajos multját, mely nem
ad alapot arra, hogy Olay Lajos országgyűlési képi-
velővel a bármely panamától való érintetlenséget
őltételezze. A cikket Benitzky Odón hírlapíró, az
Alkotmány munkatársa írta, aki ellen Olay Lajos rá-
galmazásért és becsületéértéért sajtópórt indított. A
pórt ma tárgyalta a budapesti büntetőtörvényszék mint
sajtóbírószág Doleschal Aliréd elnöklésével. Benitzky
Odón uniormiosban jelent meg a tárgyaláson; Trieszt-
ből jött, ahol most mint önkéntes szolgá a második
zászlóaljnál. Védője dr. Zboray Miklós volt, mig Olay
Lajost Eötvös Károly képviselte. Benitzky Odón kije-
lentli az elnök kérdésére, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Az első pont melyet a magánvádló inkriminál,
az, hogy az Engel Kálmán mérnök szerkerét Gyórfly
Gyula és apósa, Olay Lajos tolja. Mit értett az alati,
hogy ők toják Engel szerkerét?

— Azt, hogy az ő érdekében járnak el.
— A második vádpont ez: Tartani lehet attól,
hogy a kormány mégis csak meg lesz nyerve az
ügynek, a nevezett képviselőkké békét nem hagyó s
akadályt nem ismerni akaró közbenjárása folytán.
Majd azt állítja, hogy a 600.000 korona ara leut volna
rendelne, hogy a őttalálónak a takarékpénztárral
szemben őnnálló 60.000 korona tartozása fedeztessék.
— Ez, kérem idézet a levelekből, melyek a párti-
irodához érkeztek. Ezt nem sérő szándékálk írtam.

— Tehát akkor az sem a saját állítása, hogy
Gyórfly és Olay 7000 forintos váltót zsírtáltak a tel-
jesen vagyontalan Engel Kálmánas?

— Nem.
— A következő vádpont már a saját állításait
tartalmazza. Abban azt mondja, hogy tekintetbe vette
Olay Lajosnak multját, mely nem ad alapot arra,
hogy Olay Lajos képviselőről a bármely panamától
való érintetlenséget őltételezze. Ezzel sem akarta
Olayt sérteni?

— Azzal igenis sérő szándékóm volt.
— És tud valamit a mentégeré fölhozni?
— Hallottam, hogy Oay urat évekket eze őt
uzsoráskodással vádolták, azt pedig tudom, hogy Lep-
sényi volt képviselő egy cikksorozatban szintén uzso-
ráskodással vádolta a képviselőt. Másnap hallottam,
hogy Lepsényi ur a vádaskodásért bocsánatot kért s
igy kérem a őmagánvádlót, hogy a cikkek ezt a
részét tekintse meg nem írtnak.

— Azt írta továbbá: Olay Lajos nem ugy beszél,
mint egy ur, hanem mint egy rézseg paraszt. Ezzel
sem volt sérő szándéka?

— Azzal igenis volt. Megjegyzem azonban ujra,
hogy a cikk első részét azért tettem közé, hogy a
jóhiszeműségetem igazoljam, a második részét pedig
azért, hogy a rajtam esett sértést megtoroljam.
Dr. Zboray Miklós védő: Az inkriminált cikk
nyíltan azzal vádolja Olay Lajos képviselőt, hogy
még képviselő közbenjárta a tonogépek dolgaiban.
Ezenőfogva ősszeférhetőség esete forogván őnn,
kéri a törvényszéket, hogy az ügyet az ősszefér-
hetőségi törvény 10. §. alapján az esküdtbírószághoz
utatsitani méltóztassék.

Eötvös Károly a ténybeli dolgok bizonyítására
kéri a beidézett tanuk kihallgatását. Nincs kifogása
az ellen, hogy az ügyet esetleg az esküdtzések tár-
gyalja, de azért a vádelevélben foglalt egyéb inkrimi-
nált vádpontokat itt kéri letárgyalni.

Olay Lajos: Én magam kértém a vizsgálat
során, hogy lehetőleg az esküdtzések tárgyalja az
ügyet. Nem rajtam mult, hogy nem oda utasi-
toiták. Kívánom a bizonyítást arra nézve, hogy
Benitzky Ferenc ur csak eszköze volt a néppártnak.
Mióta a néppárt lapja őnnáll, azóta én folyvást ki-
vagyok téves ebben a lapban a legszemzenedetebb
rágalmazásnak. Tudják jól azok az urak, hogy én
három esküdtzések tárgyaláson fényes elégtelét kap-
tam az uzsoráskodási vádért s mégis gyauyantának
vele. Teszik ezt Rakovszky István érdekében, akinek
egyszer a szemébe vágtam, hogy hazudik, mikor ez-
zel a váddal illett. Ő az érteimi szerzője az egész
hajszásnak s Benitzky ur csak eszköze neki. A nép-
párt lapja még azzal is vádol, hogy nem merem az
esküdtzések elé állni, holott én voltam az, aki sür-
gettem, hogy az esküdtzések tárgyalja az ügyemet. De
a bíróság másként döntött s most a néppárt lapja
ezért a bírói akutsért is engem tesz felelősé. Semmi
kifogásom az ellen, ha az esküdtzések elé méltóztatnék
tereini az ügyet.

A törvényszék a hatáskörét leszállította és az
ügyet az esküdtbírószág elé utasította. A megokolás azt

mondja, hogy az inkriminált közlemény a panaszosnak, mint képviselőnek hivatali kötelességére vonatkozik, amennyiben azt állítja, hogy közbenjárta a kormányt Engel érdekében, hogy az állami megrendelést kapjon. Enneképpa tekintettel az összehívhatósági törvényre, a törvényszék kénytelen volt a hatáskörét lezállítani s az ügyet az esküdtbíróság elé utasítani.

§§ **A gyilkos zászlórúd.** Neoschil Lajos fővárosi műszerész néhány év előtt a Gizella-téren agyonütötte egy zászlórúd, mely a Haas-palota ormáról esett le. Az üzeveg kártérítési pört indított báró Haas Fülöp és Bittermann József kárpótlásáért ellen is, aki a zászlót kitértette. A törvényszék az üzeveg kártérítési keresetét elutasította, a tábla helyét adott a keresetnek s a Kuria a tábla ítéletét, mely szerint egy a zászlót kitéző kárpótlás, mint a háztulajdonos kötelesek Neoschil Alajosnének 840 korona 60 fillér temetési költséget megfizetni, jóváhagyta; továbbá Neoschilné üzevegése idejére tartásdíj és kiskorú gyermekei neveltetési költsége címén kártérítési kötelezettséget is megállapított a Kuria és utasította a budapesti törvényszéket, hogy mindkét alperessel szemben hozzon a kártérítési összeg mennyisége és a perköltség tekintetében újabb ítéletet. Az ítélet indoklásából a következő elvi jelentőségű rész bír fontossággal: Báró Haas Fülöp palotájának felújítását s így a zászlók, különösen a leezett zászló kitézését Kramer Lipót kárpótlás, illetőleg ennek segédjei az ő megbízásából eszközölték, minthogy pedig a háztulajdonos az épületére akár általa, akár utasítására mások által elhelyezett tárgyaknak — vis major esetén kivül, ami a jelen esetben fenn nem forog. — leesése által okozott kártérítést: báró Haas Fülöp az ő utasítására palotájára, a köteles gondosság hiányával kitért zászló leesése által telperes és kiskorú gyermekeinek okozott kárt megtéríteni tartozik; semmit sem változtat ezen az körülmény, hogy az, aki a zászló kitézését teljesítette, kellő szakértelemmel bírt, mivel az esetleg csak az ő visszkéréselől a szakértővel szemben való megállapítására szolgálja alapul.

§§ **Borkereskedők harca.** Néhány héttel ezelőtt a fővárosi lapok nyilteleiben egy nyilatkozat látott napvilágot, amelyben Schulhof Adolf nagykanizsai borkereskedő azt mondta Zerkovics Lajos ugyancsak nagykanizsai borkereskedőről, hogy az ő — Schulhof — könyvvezetőivel paktált, azokat egy éven át pénzelte, amiért is a könyvvezetők kiszolgáltatták Zerkovicsnak jónőkük üzleti titkait, összekötéseit, úgy hogy Zerkovics ezeket a maga előnyére kihasználta. Schulhof a vádakat levél útján is terjesztette, mire Zerkovics az a budapesti büntető-járásbíróság előtt rágalmaszást miatt jelentette. Ez ügyben dr. Csáder Gusztáv büntető-bíró mára tüzte ki a tárgyalást, amelyen panaszost Eötvös Károly ügyvéd képviselte, terhelőt pedig, aki nem jelent meg, dr. Schaeffer József ügyvéd. Mitután szükségesnek bizonyult a terhelő személyes megjelenése, a bíróság a tárgyalást elnapolta.

§§ **Egy választás epilógusa.** Balassa-Gyarmatról táviratozzák: Az október 2-ikán lefolyt képviselőválasztásnak végső akkordjai ma hangzottak a balassagyarmati törvényszék előtt, ahol báró Jassenszky Sándor és Simonyi Dénes állottak vádlottként Baintner Arnold főszolgabíró ellen elkövetett nyilvános rágalmaszás vétsége miatt. A vádlottakra bebizonnyult, hogy az eljáró főszolgabíróval szemben rágalmaszók kifejezéseket használtak, meri szerintük még Hanzély-párti választás a Forgách-pártra kényszerítettek. A tanúk Baintner volt főszolgabíró, mostani rimaszombati pénzügyi titkár hivatalos eljárást és pártatlanságát bizonyították. A törvényszék a vádlottakat nyilvános rágalmaszásban mondotta ki bűnösnek és egyenkint 400—400 korona főt és 60—60 korona mellékbüntetésre, behajthatatlanság esetén 20 illetőleg 3—3 nap elzárásra ítélte. A vádlottak és a védő felebezték.

§§ **A körmeneti botrány.** Győről táviratozzák, hogy Mocsári Ignác körmeneti polgári iskolai tanár büntügyében a győri kir. tábla felebbezési ítéltárgyalási hatánapot tűzött ki és a letartóztatás meghosszabbítását megszüntette. Mocsári szabadlábra helyezték.

§§ **Hamis bukás.** Bécsből táviratozzák, hogy az országos törvényszék ma itélkezett Dick és Fleischer felett, akik hamis bukás által hitelezőket 360.000 koronával károsították meg. A törvényszék Dicket egy évi, Fleischert hat havi szigorított fogháza ítélte.

TÁVIRATOK

Oszták parlamenti ügyek.

Bécs, december 19. A képviselőház mai ülésén a képviselők pártkülönbség nélkül tömegesen irtak alá egy ívet, amelyen fölserdülték a kormányt, hogy sürgősen tesse napirendre a kivándorlásról szóló törvényjavaslatot és a kivándorlás ellen haladéktalanul lépjen föl rendeleti uton.

A szász király állapota.

Dreeda, december 19. A király az éjjel néhány órát nyugodtan aludt. A köhögés kevésbé zavarta álmát. Ma erősebbnek érzi magát a király. Érvérése és hőmérséklete normális.

A „Vorwärts” a német trónörökös ellen.

Berlin, december 19. A Vorwärts mai száma heves cikkben foglalkozik a német trónörökösnek a munkásokhoz intézett beszédével, amelynek az alváló elemekről szóló passzusát a Wolf-ügynökség félhivatalosan helyreigazította. A Vorwärts cikkének idevágó része így hangzik:

— A trónörökös aligha használta az alváló kifejezést, mert nyilván jól tudja, hogy ő, nem úgy, mint atyja, felelős minden szaváért és minden egyes szerkesztő becsületsértés miatt pörbe foghatja őt. Velünk szemben a trónörökösnek nagyon könnyű a helyzete, mert a Vorwärts csak szellemi eszközökkel küzd.

Don Carlos lemondása.

Róma, december 19. A Stefani-ügynökség jelenléti Velencéből: Lorente és Pradera karlista képviselők, akik idejöttek, hogy a karlista szenátorok és képviselők nevében utasításokat vegyenek át a madridi hercegtől, ma visszautaztak Spanyolországba, miután értekeztek a herceggel, aki megadta nekik az új utasításokat a legközelebbi általános választásokra. A Heraldó jelentése, hogy Don Carlos fia javára lemondott volna igényeiről, minden alapot nélkülöz.

A cár a veteránoknak.

Fétevár, december 19. Miklós cár elrendelte, hogy az orosz-török háború 25-ik évfordulója alkalmából minden tényleges szolgálatban lévő szárazföldi és tengerész-katonának, aki a háboruban résztvett, száz rubelt fizessenek ki.

Ruthén diákok akciója.

Lemberg, december 19. Az itteni egyetem ruthén hallgatóinak egy küldöttsége ma az egyetemi tanácsnak memorandumot nyújtott át, amelyben a ruthén diákok kifejtik, hogy nemzeti és becsületbeli kötelességük azt parancsolja nekik, hogy csak abban az esetben jelentkezzenek az egyetem kebelébe való felvétel céljára, ha az esküt előttük ruthén nyelven olvassák fel. Hir szerint az egyetem tiltára biztatta fel a ruthén diákokat erre a lépésre, mert azzal hitette őket, hogy újv után az egyetemi tanács újabb bekebelezést fog hirdetni s akkoraj teljesíteni fogják a ruthén diákok régi vágyát.

Kiutasított anarkisták.

Cadix, december 19. A Maria Christina transatlanti gőzös 10 spanyol anarkistával, akiket Buenos Ayresből kiutasítottak, ideérkezett. Barcelonában egy másik gőzöst is várnak, amely szintén Buenos Ayresből kiutasított 25 katalán és olasz anarkistát hoz magával.

Az elpusztult város.

Asaba, december 19. Az antisáni vasúti állomás raktárának főnöke jelenti: A földrengés elpusztította az összes épületeket az állomáson és a városban. A vízvezeték megszakadt. A személyzet hajléktalan, úgy hogy ideiglenesen a teherszobákba kellett elhelyezni. Az inséges lakosságnak sürgősen szükség van a segítségre. Eddig 510 áldozatot konstataáltak. Az áldozatok között van tíz orosz, a többi bennszülött. Az eleseteket Margelanban vásárolják. A földrengés még egyre tart.

Közgazdasági táviratok.

New-York, december 19. (Terményföldes e. (Zárlat.)
Gyapot: New-Yorkban helyben 8.70 (8.65). Decembe
8.54 (8.43). Márciusra 8.25 (8.24). New-Orleansban
helyben 8.1/4 (8.1/4). — Petroleum: Stand white New-
Yorkban 8.20 (8.20). Stand white Philadelphian
8.15 (8.15). Refined in Cases 9.60 (9.50). Credit
Balances at Oil City 161.— (161.—). — Zsír: Western
steam 10.70 (10.75). Rohe és Brothers 10.90 (11.—). —
Tengeri irányzata szilárd. Decembe 60.— (65.1/2).
Január 54.1/2 (53.1/4). — Májusra 48.1/2 (48.1/2).
Baza irányzata szilárd. — Piroz ősi helyben
79.— (78.1/4). Decembe 83.— (82.1/4). Január —.
(—). Májusra 80.1/2 (80.1/2). Jul.-ra 78.1/2 (78.1/2).
Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). —
Kávé: fair Rio 7. sz. 6.1/4 (6.1/4). — Dec- 4.45 (4.45).
Márc- 4.70 (4.75). — Liszt: Spring Wheat clears 3.05—
3.10 (3.05—3.10). Cukor: 3.1/2 (3.1/2). On: 25.50—25.65
(25.1/2—25.1/2). — Béz: 11.65— (11.65—). (A
zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, december 19. (Terményföldes e. (Zárlat.)
Baza irányzata szilárd. — Dec- 73.1/2 (73.—). —
Jan- —. — (—). — Tengeri irányzata szilárd.
— Dec- 46.1/4 (46.1/4). — Zsír: Jan- 10.22 (10.25).
Máj- 9.72 (9.70). — Szalonna short clear 8.87
(8.87—0.—). — Sertészsír: Jan- 16.45 (16.40). —
(A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Téli vers.

Adtál uram telet,
Milyen nem volt régen,
Hej de nagy köszönet
Nincsen benne éppen;
Mintha Te is csak a
Nagy urakat néznéd,
Kik könnyen vehetnek
Meleget is pénzért.

Adtál uram telet —
Van most már elég hó,
Patakon és folyón
Van kemény jég-béko;
Amennyi jeget most
Mindenféle törnek,
Fele se kell majd a
Fagyjaltnak és sörnek.

Adtál uram telet,
Melyet várva-vártunk,
De elfelejtetted
A télikabutunk;
Huhogtja körmét
Annyi pöre ember,
S akinek nem muszáj,
Kiszusszanni sem mer.

Adtál uram telet,
Didergőt, és ládát,
Elfelejtél hozzá
Adni szent és fát;
Kétségbeesetten
Nézi sok szegényed,
Hogy idestova már
Vége a sörvénynek.

Adtál uram telet,
Zord, zehir zimankót,
De nem adtál hozzá
Egy csomókész bankót;
Pedig csakis a pénz
Segíthetne — vagy mi! —
A nélkül nincs, csak egy
Menekvés: megfagyni.

Adtál uram telet —
Hiszen vártuk, kértük,
Jó is volna az, hogy
Lején ez közbűnk,
Megnugszunk abban, mit
Bölcsesség rendel,
Csak ne teremnéti
Hozzá szegény embert.

Szabó Endre.

+ **Acélkirály palotája.** Schwab, a híres amerikai acélkirály palotát épített most. Ez a palota, amely valóságos oszdamú lesz, ezerkilencszáznegyre készül el. Kisebje krémszínű gránit és rózsaszínű téglá lesz, a tető sötétzöld palából készül, mely mint egy korona ül majd a falvázon. Az épületet a blois-i chenebouseau-i, acay-le-rideau-i, továbbá trianon-i, versailles-i várkastélyok motívumából tervezte Herbort Maurice, a genialis amerikai mérnök, akinek kezei alatt harmonikus egészsze varázsolódik a sok pávaszerű ékítés. Az épület váza, mi sem természetesebb, mint hogy acél. A földszint és az első emelet a társalgó és fogadó lakosztályokból fog állani, ugyan- csak itt lesz a háromszázötven párra és száztagu zenekarra számított báterem. A második emeleten lesznek a Schwab család lakosztályai, a harmadik emeleten a könyvtár, kápolna, játéktér és sportterem, a negyedik a kilenvenöt főnyi szolgaszemélyzet lakik majd. A fejedelmi épület közepén hatalmas kupolaterem lesz, színesmárvány karzatokkal és arkádokkal. A kápolna góthstílusban épül és mintegy hét millió korona költséget terveznek osz- pán a kápolnára. A nagy ebédlőtermet XIV. Lajos- stílusban építik és a falburkolat bőrből lesz, mintegy ötszáz ezer korona értékben. A zeneteremben egy óriási káfészézer korona értékű orgonán kívül a vi- lág minden hangszere meglesz. Különösen bájos lesz a velencei szobasor, amely tizenegyet egymásbanyitól odú lesz. Körülbelül ötven millió koronára terve- zik a palota költségeit, ami még egy acélkirálynál is elég pénz.

+ A zongorkules.

Uj szobaur:
— A szobámban van ugyan zongora, de be van zárva!

Gaszasszony:

— Sajnálom, nem segíthetek a dolgon! Fordul- jon a szomszédjához, aki a zongorkulesot kibérelte.

— **Asztrikita.** Maxim Gorkij a napokban színházba ment, ahol éppen a saját darabját, *A kispolgárokat* adták. Amint a színházról távozott, egy ismerőse megkérdezte, hogy mulatoit.

— Unakoztam, alig bírtam bevárni a darab végét.

A krónika több ily kiméltlen állítólagos önkritikáról tud. *La Fontaine* is megesett egyszer, hogy a színházba betült, anélkül, hogy tudta volna, mit játszanak.

— Ki írta ezt a hülyeséget? — fordult egyik szomszédjához, ki nagyot nézett a szórakozott írónak e kérdésre.

Merimóvel is megtörtént, hogy a *Le carrosse* című darabjának első előadásakor a piszszög, fűtűlő közönséggel együtt fűtült.

— De miért fűtült ön is? — kérde egyk darabja.

— Hát lehet ilyen ostobaságra nem fűtülni!

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A jegybank osztaléka. Bécsből jelentik, hogy az Osztrák-Magyar Bank lőtanosának mai ülésén, amely a folyó igazgatás ügyének egész sorát, köztük a szokásos előléptéseket intézte el, többek között közölte, hogy a folyó évi üzleti eredmények után körülbelül 50 koronában állapítható meg az osztalék. A közgyűlés 25. rendes évi ülése, amelynek 295 (244 osztrák és 51 magyar) tagja van, 1903. február 3-ára Bécsbe hivatik össze.

A bácskai gazdaságvétség alakuló ülése január 11-ikén lesz. Ezen az ülésen terjesztik elő az alapsabályokat, melyeket *Lattonis Géza* orsz. képviselőnek Németországban és Hollandiában folytatott ezidei tanulmányutja alkalmával szerzett és a földmivélségi miniszter helyesléseivel a Bácskában ezáltal először gyakorlatilag alkalmazandó mezőgazdasági tapasztalatok alapján egy nagyobb bizottság előkészítette.

Az Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselet: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1902. dec. havában benyújtották 732 ajánlatot 4,631,251 korona biztosított összegre és kiállítottak 628 kötvényt 3,932,529 korona összegre. A január-november havi időszak alatt benyújtották 8804 ajánlatot 48,512,604 koronára és kiállítottak 7907 kötvényt 42,085,709 koronára. Károk és esedékessé vált elérés bi biztosítások iolytán eddig 236,000,000 kor. fizetett ki. — A haláleseti biztosításknál az A osztályok szerinti a nyeresémosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál a B osztályok szerinti az egyes biztosítások fennállása óta befizetett összes díjak 39%-át tehát fokozatosan emelkedőleg az egyes évi díjak 9, 12, 15, 18, 21, 24%-át fizették ki nyeresémosztalék gyanánt készpénzben. A társaság

vagyona 1901. december 31-ikén 145 millió korona. Biztosítási állomány 511 millió korona.

Szezársak. A kontingens nyerszesz ára *Buda-pestben* 37.60 korona pénzben, 38.60 korona áruban. *Bécsben* a kontingentálit kesszaru 36.20 korona pénzben, 36.60 korona áruban.

Borjűvásár. 1902. évi december hó 19-én. (A budapesti marhavásártér vásár-pénztár részvénytar-ssaságtól.) Felhajtás: Belüldi élő borju 273 drb, leült borju — db, bécsi borju — db, — db., nős-vendékmarha — darab, bárány 616 — darab, leült bárány — darab. Árjegyzések. — Belüldi élő borju I. rendű 80—92 L-ig, kivételesen 96 —, II. rendű élő borjúkét 64—78 L-ig, I kilónkint, leült borju I. r. 98—100 L-ig, II. r. — 1-61 — L-ig, kivét. I. kilónkint levonás nélkül. Rugott borjúkét — L-ig. Nyvendékmarha — 1-61 — L-ig, I. r. — L-ig, közepminőségű — L-ig, alarendelt — L-ig, I kilónkint. Bárány élő — k., leült bárány — k. kivételesen ár — k-ig páronkint. — Az irányzat élénk, az árak 4 fillérral kilogrammonkint emelkedtek.

Sertésüzemvásár. (A székeslővárosi sertés-vásár és közvágóhid intézősége.) December 19-én. Felhajtás: Zeirsértés, egymint öreg I. rendű 860 kilo-grammon felül 185 darab, II. rendű 280—350 kilo-grammig 96 darab, kanló — darab, silány 143 darab, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül — darab, közép 220—300 kilogrammig 143 darab, könnyű 220 kilo-grammig — darab, süldő 80 darab, malac — kilo-grammig 90 darab. Összesen 597 darab. Hússértés egymint — nehéz 800 kilogrammon felül 180 darab, könnyű 250—300 kilogrammig 292 darab, süldő — da- rab, malac 40 kilogrammig 108 darab. Összesen — darab. Felhajtás Összege 1127 darab. Előző napi ma- darvány 265 darab, összesen 1382 darab. Eladottak 851 db. Maradvány 581 db. A vásár irányzata közepes. Az árak hanyatlóban. — Következő árak jegyzettek: Zeirsértés: Öreg I. r. 360 kgr.-on felül — fillérig, II. rendű 280—350 kilogrammig 80—85 fillérig, selej- tezett — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 800 kilogrammon felül 88—95 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogrammig 82—90 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogrammig 72—78 fillérig, süldő 88—90 fillérig, malac — fillérig. Hússértés: Nehéz 800 kilo-grammon felül — fillérig, könnyű 140—300 ki- logrammig — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogrammig — fillérig. Árak minden je- vonás nélkül kilogrammonkint, élőszulyban.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, december 19.

3/4 centig olcsóbb Amerika és tavaszi langyos idő befolyása alatt ma az üzlet igen lanyha volt. A malmok állandóan tartózkodnak a bevásárlástól; ezzel szemben a kínálat sem nagy, de ami mégis eladásra kerül, azt csak árengedménnyel lehet elhelyezni. Így a ma 'orgalomba került 8000 métermázsza buza 5 fillérral olcsóbb áron kelt el.

A hozatalok állandóan nagyon kicsinyek, így a mai 14.781 m. liszt 2169 m. korpaelvitellel á l szemben, ami a malmok jó lisztüzletét bizonyítja. A mostani enyhe időjárás inkább szilárdító momentum, mert az utak járhatatlannokká váltak és így majd a vasúti

hozatalok sem nagyobbodnak; azonkívül nem szabad ellejelelnünk, hogy az új vetéseknek az esetlegesen bekövetkező fagyok árthatnak, ha a földet borító hóréteg elolvad. A többi cikk is 5 fillérral gyengült. Eladottak:

Buza. Tiszavíedki: 400 mm. 81 k. 8 K. 55 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 60 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 55 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 50 f., 800 mm. 81 k. 8 K. 47 1/2 f., 800 mm. 80 k. 8 K. 50 f., 150 mm. 80 k. 8 K. 60 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 60 f., 400 mm. 80 k. 8 K. 47 1/2 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 250 mm. 80 k. 8 K. 47 1/2 f., 1000 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 25 f. feladó.

Fejérmegyei: 100 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 500 mm. 78 k. 8 K. 17 1/2 f., 500 mm. 87 k. 8 K. 10 f.

Pestmegyei: 500 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 45 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 42 1/2 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 15 f. sárga, 100 mm. 79 k. 8 K. 12 1/2 f., 400 mm. 76 k. 8 K. 20 f.

Kalocsa: 400 mm. 76 k. 8 K. 30 f. **Maros:** 100 mm. 78 k. 8 K. 8 K. 35 f.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 78 k. 8 K. 15 f., 200 mm. 78 k. 8 K. 10 f., 500 mm. 76 k. 8 K. — f. sárga.

Bácskerei: 1050 mm. 78 k. 8 K. 15 f. **Mind három hónapra.**

Arpa: 200 mm. 6 K. 70 f. **Zab:** 100 mm. 6 K. 62 1/2 f., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f.

Késcsényieké mellett. A kesszaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktözsde s-akási szerint késcsényben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

B u z a	Kilo	Kilogramm ára		Kilo	Kilogramm ára	
		K.-100	K.-ig		K.-100	K.-ig
Tiszavíedki uj	10	0,—	0,—	40	8.25	8.4
"	77	0,—	0,—	81	8.38	8.50
"	78	8.20	8.25	82	—	—
"	79	8.32	8.36	—	—	—
Fejérmegyei	78	0,—	0,—	80	8.15	8.25
"	77	8,—	8.10	81	8.25	8.40
"	78	8.18	8.20	82	—	—
"	79	8.28	8.32	—	—	—
Pestvidéki	76	7.8	7.90	80	8.25	8.35
"	77	8.0	8.10	81	8.30	8.40
"	78	8.05	8.15	82	—	—
"	79	8.15	8.25	—	—	—
Bácskai	76	7.8	7.90	80	0,—	0,—
"	77	7.90	8.00	81	0,—	0,—
"	78	7.95	8.05	82	—	—
"	79	8.05	8.15	—	—	—
Bácskai	76	7.90	8.00	80	0,—	0,—
"	77	8.05	8.15	81	—	—
"	78	8.20	8.30	82	—	—
"	79	—	—	—	—	—

Egyéb gabonafajták		Kiló	Kilogramm ára		
Rona	uj		K.-100	K.-ig	
—	előrendelt	—	70—75	6.60	6.75
—	malacrendelt	—	—	6.40	6.60
Arpa	takarvény	—	90—95	9.80	9.95
—	ásvai való	—	90—94	6.80	6.75
—	szőlőszára való	—	94—96	0,—	0,—
Zab	—	—	39—41	6.70	6.80
Tengeri	bánási	—	—	0,—	0,—
—	malmos	—	—	0,—	0,—
Ropos	uj káposzta	—	—	10,—	10.50
—	bánási	—	—	0,—	0,—
Köles	—	—	—	5.70	0,—

REGÉNY

A sötét titok.

— Bűnügyi regény. —

(30)

De Frida ezt nem vette észre, szempilláit mélyen lesütve, megállt atyja előtt. Forró vér szökött arcába, keble viharosan emelkedett és hirtelen térdreerogyott atyja előtt és égő arcát kezébe rejtve, megvallotta neki boldogságát, fiatal szívének ujjongó örömét.

Az öreg orvos egyetlen gyermekének e vallomásra még jobban összereszkadt, egész testében megremegett, majd szomorúan megszólalt.

— Tehát eltasztott magadtól a te öreg atyádat... El kell tehát veszítenem még az utolsót is, ami még az élethez köt engem? — kérde halkán reszkető hangon.

— Frida felugrott, beleült az agasztán ölébe, megsimogatta arcát és csókolgatta homlokát és kezét.

— Ön tasztanálek el magamtól! Mily kedves ostoba atyuska vagy te! Hát elhagynálak-e én téged?

— Soha; bárholat megyek, neked is ott kell lenned.

Wegener mélyen felsóhajtott és a nagy bánat hangján megjegyezte:

— Mira a ti esküvőtök meglesz, akkor én már rég... anyád mellett nyugszom, édes gyermekem!

Zokogva szorította Frida atyja kizsott arcához könnyűlő ázott orrátját.

— Ne sirj gyermekem! Öreg vagyok, nagyon szenvedésem... inkább kin, mint áldás rám nézve már az élet. Meg leszek elégedve, ha szemem örökre lecsukódnak, amikor még te mellettem vagy. Hiszen te tudod, hogy az életnek

csak addig az óráig volt rám nézve értéke, amelyben te kiválasztottad magadnak azt a férfit, aki helyettem megöltalmazni fog az élet viharában! Ez az óra elérkezett. Bizom Sandessben, tetőtől talpig becsületes ember... de nem hirtelenkedtetek-e el a dolgot?... Hiszen csak rövid ideje ismeritek egymást.

— Már több mint két hete, apuskám, — szólt Frida az ifju szerelen édes naivságával.

— Olvastad azt a füzetet, amelyet átadtam neked?

— Olvastam.

— Es megszivelted mindazt, ami benne állott?

— Igen, apuskám, mindent! És hidd meg, Artura a könyv kemény vadjainak egyike sem illik. De ha úgy volna is, akkor sem tudnék róla lemondani!

Mint szent eskü, mint ünnepélyes fogadalom hangzottak e szavak a leány ajkáról.

— Nem féltékeny természetű-e, gyermekem?..

— Nem tudom, atyám... Ma nem tudok semmi rosszat... Sokkal boldogabb vagyok... Hagyd meg nekem édes, csudás álmodat. Ha Arturnak hajlandósága lenne féltékenységre, nem fogok neki alkalmat nyujtani, hogy az legyen.

— Oh gyermekem... egy megmondolatlan szó... egy félreértett tekintet...

— Nem fogok egy megmondolatlan szót sem kiejteni és egyetlenegy pillantást sem fogok vetni, amit Artur félreérthetne.

Wegener hosszan nézte leányát, aztán kezét áldog rátette szőke fejére.

— Igen... igen... külsőleg egészen olyan vagy, mint anyád volt... de a szíved világosabb, tisztább. Mert te szabadságban és szeretetben nevelkedtél, míg anyád közönyben és szolgaságban. Ez makacsos tette, nem tohottadacos természetéről, a szegény... És aztán... ő tizenhét... én negyven esztendő... öreg voltam számára... ez nem vezethetett jóra.

— Hogy mondtad, édes atyám? — szólt Frida, aki áhítattal csüngött atyja ajkán.

Wegener dr. fölzezett.

— En... én semmit sem mondtam... csak álmodtam, gyermekem. Hagyjuk ezt.

Az öreg orvos aztán felkelt és lassan íróasztala mellé ment.

Nemsokára egy szolgáló ezüst tálcán egy névjegyet hozott be.

Frida azt hitte, hogy Artur jött meg. Hiszen még nem is beszéltek egymással, pedig bizonyára sok mondanivalója lett volna számára. Hogy miért kellett ma este oly hirtelen elutaznia és hová?... De nem Artur névjegye volt, hanem Boroviecki Szaniszló Vladimir porosz királyi törvényészi jegyző, tartalékos hadnagy stb. jelentette be magát.

— Vezesse be az urat a szalonba, Gusztáv, — szólt Frida kedvetlenül.

A szolgáló mélyen meghajolt és kiment.

— Ki jött, gyermeke? — kérde dr. Wegener, az íróasztaltól hátrétkintve.

— Boroviecki ur!

— Az... a lengyel... Eredj gyermekem, fogadd őt. Örülök, ha nem látom. Eljegyzésed publikálása után remélhetőleg békében hagy bennünket látogatásaiért.

Wegener Frida átment a szalonba. Beléptekor Boroviecki felugrott a sárga selyem rokokó székről és mélyen meghajtotta magát. Aztán nagy robajjal a leány felé sietett, hevesen megragadta kezét és oly hosszú és forró csókot nyomott rá, hogy Frida csaknem kénytelen volt ujjait visszahazuzni.

Boroviecki nagy diszben jelent meg, frakkban, fehér keztűvel, fehér nyakkendővel és hangja szinte ünnepélyesen hangzott, amikor a kisasszony állapotáról és arról tudakozódott, hogy mint érezte magát a tegnapi kerti ünnepélyen.

Frida azonnal rájött, hogy Boroviecki azért jött, hogy megkerje a kezét. Ő sem szivelté ugyan a lengyelt, de kikoszorazni még sem akarta, nehogy kínos helyzetbe hozza őt; tréfás hangon így szólt:

— Köszönöm, Boroviecki ur, az ünnepély

Határidő-üzlet. Buza a délelőtti folyamán vala-mivel javította árfolyamát, 7.70 után 7.74 is kóttetett. Tengeri erősebb kínálatra effektív árúiban csendesebb. Zab forszirozott eladásokra lanya.

Déli zárlat:

Table with 2 columns: Item (Októberi buza 1903., Áprilisi buza 1903., etc.) and Price range (7.80-7.84, 7.78-7.74, etc.).

Délután az üzlet a coulisse fedezéseire meg-zsárdult.

Esti zárlat:

Table with 2 columns: Item (Buza októberre 1903., Áprilisi buza 1903., etc.) and Price range (7.84-7.87, 7.77-7.78, etc.).

A budapesti értéktőzsde.

Magasabb bécsi árfolyamok a mai előzsidést kedvezően befolyásolták és különösen államvasuti rész-vezény árfolyamát javultak. A déli tőzsde is szilárdan indult meg s csak bécsi realizációira gyöngült el. A helyi piac csendes volt, valanték és devizék változatlanok. Az utótszde üzletellen és külföldi jegyzésekre az árfolyamok újabb csökkenést szenvedtek.

Előzsidés előfordult kölések: Magyar hitelrés-vezény 709.-710.25. Leszámítolobank részvény 446.-447.- Rimamurányi vasműrészvény 466.50-467.- Osztrák hitelrészvény 671.-672.- Osztrák-magyar államvasuti részvény 673.-675.50. korona.

Délután 1 óra 30 perckor záródott: 4/90-os magyar koronajáradék 17.95 Magyar bányarészvény 710.75-707.75. Magyar Ipar és Kereskedelmibank 21.- Magyar Leszámítolob- és Pénzváltobank részvény 447.-446.60. Osztrák hitelrészvény 672.-669.60. Városi villamos vasut részvény 327.-326.60. Osztrák-Magyar államvasut 675.50-674.- korona.

Az utótszdei zárlat: Osztrák hitelrészvény 668.75, Magyar hitelrészvény 708.25. Osztrák-magyar állam-vasuti részvény 673.50. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a termény-üzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-olymokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 52.-53.- korona, vörös aprószemű 54.-57.- korona, vörös erdélyi 57.-korona, vörös bánási 57.-korona, közepesemű 59.-62.-korona, nagyszemű 65.-68.-korona. Disznózsír: budapesti 69.60-70.-korona, vidéki 69.-korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki 69.-korona, városi 4 darabos 55.-55.60. korona, 3 darabos 58.60-57.-korona. Üstölt 69.-korona. Szilva: boszniai,

szokás szerinti minőség 14.50-15.-korona. 120 darabos 14.-korona, 100 darabos 15.50-16.-korona, 85 darabos 19.-19.50 korona. Azonnal szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.-13.50 korona. 100 darabos 14.50-15.-korona, 85 darabos 18.50-19.-korona. Szilvai: slávnói 17.-17.50 korona, szerbiai 16.50-16.-korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 19. (A Budapesti Napló teleio-jelentése.) A készáru-piacon teljes osndn uralkodott. Buza tavaszra 7.88-7.81-7.82, rozs tavaszra 6.95-6.96 zab tavaszra 6.71-6.72 K.

A bécsi értéktőzsde.

Bécs, 1902. december 19. (Saját tudósítónktól.) Dacára a parlamentáris viszonyok kedvezőtlen megítélésének, a mai előzsidés elég szilárdan indult meg, különösen államvasuti és déli vasuti részvények-ben volt nagyobb kereslet. A déli tőzsde berlini jegy-zésekre szilárd maradt. Magyar hitelrészvényki budape-sti vásárlásokra emelkedtek, míg alpesi részvények realizációjá követeztében hanyatlottak.

Bécs, december 19. (Magyar értékek zárlata.) 4/90-os aranyjárdék 120.10. Izsai és szegedi kölcson-sorsjegy 156.50. Magyar vasuti kölcson ezüstben 100.- Magyar keleti vasuti állami kötvény 445.- Magyar leszámítolob- és pénzváltobank 445.- Rimamurányi vasműrészvény 448.- Magyar ko-ronajárdék 97.90. 4/90-os magyar bányarészvény 673.50. Magyar hitelbank részvény 708.60. Magyar nyercemény kölc-son sorsjegy 201.- Kassa-oderberg vasuti részvény 377.75. Magyar keresk. bank 2573. Magyar cukoripar 1340.

Bécs, december 19. (Osztrák értékek zárlata.) 4/90-os papírjárdék 101.35. 4/90-os osztr. aranyjárdék 120.70. 1890-os sorsjegy 151.30. Osztrák hitelrészvény 424.- Angol-osztrák bank 100.- Bécsi bankjegyzetlet 448.- Osztrák-magyar bank 1550. Déli vasut 63.50. Dunajohánbányászati részvény 875.- Dohányrészvény 331.- Csaaszár és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.65. 4/90-os ezüst járdék 101.20. Osztrák koronajárdék 100.40. 1864-iki sorsjegy 250.- Osztrák hitelintézet részvény 69.25. Unionbank 631.- Osztrák Lánderbank 334.- Osztrák-magyar Államvasut 673.- Elbavölgyi vasut 451.50. Alpesi bányarészvény 326.- 20 irank. arany 19.07.- Londoni váltóár 239.90 Bécsi iramway Litt B. - Bécsi Tramway Litt A. - Lapót kohó 316.- Az irányzat nyugodt.

Bécs, december 19. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 699.25. Magyar hitelrészvény 707.- Angol-Osztrák bank 369.- Bécsi bank-egyesület 428.50. Union bank 631.50. Lánderbank 284.- Osztrák-magyar Államvasut részvény 673.25. Déli vasut 63.- Elbavölgyi vasut 452.- Északnyugati vasut részvény 331.50 Dohányrészvény 469.- Rimamurányi vasmű 100.- Alpesi bányarészvény 326.- Májusi járdék 101.35. Magyar korona járdék 97.90. Török sorsjegyek 110.75. Német birodalmi márká 111.80.- Napoleon'd'or 19.06 Nyugodtabb, gyöngült.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 19. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde ma sem mutatott nagyobb veredveket. Az ünnepek közelege nyomászatban hatott. A newyorki tőzsde szilárdaságra csak Kanada-Pacific-részvények javultak. Bankok csendesek, bányá-

értékek ingadozóak az időjárás hírtelen változására. Belföldi járdékok szilárdak. Vasutak csendesek. Később a forgalom csendes maradt és az árfolyamok nem változtak. Magánkamat-lab 3/4/90. Ultimopénz 5/90.

Berlin, december 19. (Zárlat.) 4/90-os papírjárdék 101.35. 4/90-os osztrák aranyjárdék 103.- Elbavölgyi vasut 451.50. Magyar koronajárdék 98.50. Osztrák-magyar Állam-vasut 145.- Kassa-oderberg vasut 377.75. Bécsi váltóár 239.90. Magyar vasuti beruházási kölcson 100.- Alpesi bányarészvény 326.- Disconto-Commandit 189.75. Állalkans vilá-mossági Edison 175.- Gelsenkircheni 175.- Laura-kohó 205.10. 4/90-os ezüstjárdék 101.75. 4/90-os magyar arany járdék 101.25. Osztrák hitelrészvény 211.30. Déli vasut 17.25. Károlyi Lajos vasut 100.- Orosz bankjegyek 216.25. 4/90-os új orosz kölcson 97.40. Török dohányrészvény 326.- Olasz járdék 101.- Magyar hitelbank 708.60. Dynamit Trust 161.- Harpeni 165.80. Az irányzat csendes.

Berlin, december 19. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4/90-os magyar aranyjárdék 101.40. Magyar koronajárdék 97.95. Osztrák hitelrészvény 111.25. Osztrák-magyar Államvasut 117.10. Déli vasut 19.07. Északnyugati vasut 451.- Elbavölgyi vasut 451.- Orosz bank-egy közepénz 100.- Buschthradri 100.- Orosz bankjegy 100.- (Ultimo.) Lombard 100.-

Páris, december 19. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam-vasut 100.- 4/90-os osztrák aranyjárdék 103.- Osztrák Lánderbank 425.- 3/90-os francia járdék 69.25. Ottoman-bank 696.- 3/1/90-os francia járdék 69.- Alpesi bányarészvény 326.- Déli vasut 17.25. 4/90-os magyar arany-járdék 103.85. Párisi bankrészvény 1095. Olasz járdék 104.12. Francia törleszt. járdék 100.- Osztrák földmész-területi részvény 100.- Török dohányrészvény 326.- Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 19. (Zárlat.) 4/90-os papír-járdék 101.70. 4/90-os osztrák aranyjárdék 103.- Magyar koronajárdék 98.50. Osztrák-magyar bank 111.90. Déli vasut 13.20. Elbavölgyi vasut 451.50. Londoni váltóár 239.90. Bécsi bankjegyzetlet 448.- Vilamos részvény 290.00. Magyar aranykölcson 97.85. 4/90-os osztrákjárdék 101.55. 4/90-os magyar aranyjárdék 101.30. Osztrák hitelrészvény 211.80. Osztrák-magyar Államvasut 145.20. Északnyugati vasut 111.- Bécsi váltóár 853.93. Párisi váltóár 812.33. Uno bank 100.- Alpesi bányarészvény 326.- Az irányzat csendes.

Frankfurt, december 19. (A Budapesti Napló tudó-sítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 211.20. Német bank 100.- Disconto 159.10. Berlini kereskedelmi bank 156.60. Gelsenkircheni 100.- Harpeni 162.25. Laura-kohó 205.75. Olasz járdék 104.- Az irányzat csendes.

Hamburg, december 19. (Zárlat.) 4/90-os ezüst-járdék 101.50. 1890. sorsjegy 151.- Déli vasut 17.05. 4/90-os osztrák aranyjárdék 103.40. Osztrák hitelrészvény 211.25. Osztrák-magyar Államvasut 145.- Olasz járdék 103.- 4/90-os magyar aranyjárdék 101.10. Az irányzat csendes.

Budapest-kőbányai sertéskezelési csarnok jelentése.

December 19. A sertésüzlet irányzata: csöndes. A Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (paronk 400 kilogramm felül súlyban) 108-110 fillérig. Oreg közép (paronk 300-340 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. Fiatál nehéz (paronk 320 kilogramm felül súlyban) 113-115 fillérig. Fiatál közép (paronk 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 112-114 fillérig. Fiatál könnyű (paronk 250 kilogramm terjedő súly-ban) 108-110 fillérig. II. Magyar szedett: Nehéz (paronk 280 kilogramm felül súlyban) 108-110 fillérig. Közép (paronk 240-260 kilogramm súlyban) 108-110 fillérig. Könnyű (paronk 240 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. III. Romániai: Nehéz (paronk 320 kilogramm felül súlyban) 108-110 fillérig. Közép (paronk 250-320 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. Könnyű (paronk 250 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. IV. Romániai eredetű (Stancu): Nehéz (paronk 240 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. Könnyű (paronk 240 kilogramm terjedő súlyban) 108-110 fillérig. V. Szerbiai: Nehéz (paronk 280 kilogramm felül súlyban) 109-111 fillérig. Közép (paronk 240-260 kilogramm terjedő súlyban) 107-109 fillérig. Könnyű (paronk 240 kilogramm terjedő súlyban) 105-107 fillérig.

Sertésüzlet száma 1902. dec. 17. napján volt készlet 25,885 orah. - 1902. dec. 18. napján elhajtá-tott 411 orah. - 1902. dec. 18. napján elszállított 703 orah. 1902. december 19. napjára maradt készletben 25,543 orah.

Vizálla.

Table with columns: Name, Date (Dec. 19, Dec. 18), and other details. Includes names like Inn, Dana, Passau, etc.

Kivonat a hivatalos lapból. - December 19. -

Kinevezés. A kereskedelmiügyi miniszter Hoór Lajos tengerészeti hatósági titkár, berlini szaktudósított valóságos miniszteri titkárként nevezte ki. A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Sipos József végzett joghallgató a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületi bírósági joggyakorlókká nevezte ki. Az igazságügyminiszter Radó Benő komáromi járásbírói igaz-jegyzői a komáromi járásbíróshoz jegyzővé nevezte ki.

az én számomra pompásan sikerült és pedig oly pompásan, hogy ma boldog menyasszony vagyok! Boroviecki meglétszott, hogy e válasz nagyon kinosan érinti, de összeszedte magát és hebegett:

- Tehát későn... minden el van veszve - és támolygó léptekkel a szalon közeli ablakához ment. Ott állt, profilban Frida félt fordulva, egy jó ideig lehajtott fevel és sötét tekintete kint révedezett a verőfényes nyári napon.

A fiatal leányt nagyon kinosan érintette ez a jelenet és azt a benyomást merítette belőle, hogy ez a férfiuboz nem illő kétségbeesett visel-kedés csak komédia.

Ugy is volt. Csak bosszantotta, hogy szá-mítáiban csalódnia kellett. Akkor, amiódn már azt hitte, hogy könnyű szerrel le fogja venni összes vetélytársait, jelent meg Sellin, a rendőr-kém - ahogy magában nevezi szokta - és hal-lomra döntötte terveit. A ravasz ember hamar észrevette, hogy Sellint Wegener Frida előnyben részesíti fölötté és a tegnapi kerti ünneplényen kétségtelenül meggyőződött arról, hogy a leány szerelmes Sellinbe. A két fiatal szív szerelméről a társaságban is beszélgettek már s mindez egy éjszaka alatt arra az elhatározásra bírta, hogy Sellint minden áron kiszorítsa kedvező helyzetéből, ha becsületes eszközökkel nem lehet, hát beestelenekkel. Nem szerette a leányt, de kíváncsiának találta, még inkább azonban ap-jának vagyonát, mely becsülése szerint öt millió márkára rugott. És ez a rengeteg vagyon az öreg orvos közel jövőben várható halála esetén egészen róa esnék. Pokoli tervet eszelt ki agyában, fő-képp azért, mert gyűlölte Sellint, aki most hir-telen fellépésével leleplezte galád számításait. De azért nem ágyított.

Hogy újabb csalódás ne érhesse, mindenek-előtt tudnia kellett, vajjon Fridának elárulta-e már véglegény az igazi kiletét, vagy sem. A jegyző egy pompásap színlelt sóhajtással elment az ablaktól és arcán oly sápadtság üt,

amely kitűnően illett egy boldogtalan szerelmes szerepéhez.

- Bocssásson meg, nagyságos kisasszonyom, - szolt halk, reszkető hangon, - ha nem tudom el-nyomni nagy fájdalommat, - Aztán egy lépéssel közelebb ment Fridához és emelkedett hangon kérdezte:

- Es szabad tudnom, ki az a boldog, aki-nek kedvéért ön nyomorult lettem?

- Jegyesem Sanders Artur főhadnagy Sta-rocinból, - válaszolt nyíltan a leány, aki szinte sajnálkón kezdett már a lengyelen.

Boroviecki visszahökent:

- Ugyan... mondja... - hebegett, mintha keresné a szavakat. - Sanders ur - Sanders gyakornok - Starocinból.

Frida úgy érezte, mintha keblét és torkát egy borzasztó érzés szorítaná össze. Mit akart ez az ember tulajdonképpen?

- Igen... Sanders gyakornok! - vála-szolt, erősen részegreze tekintetű vendégére. - Nem értem, miért remül meg ön ettől oly nagyon.

A lengyel egy székbe dől és fehéreztetés kezeivel eltakarta arcát.

- Szegény, szerencsétlen leány, - nyögte. Főlegyesedve, ziháló kebelrel, heves nyug-talanságtól kinezva, kérdezte a leány:

- Nem értem önt, Boroviecki ur. Tud ön valami rosszat Sanders főhadnagyról?

A képmutató ember tovább színlelte lelki szenvedését, majd felült és mély meghatottsággal nézte a leányra, így szolt:

- Ön ezt az urat csak Sanders néven ismeri. - Csakis ezen a néven.

- Nem mondta önnek soha, kicsoda ő tu-lajdonképpen?

- Hogy érti ezt?

- Ont, menyasszonyát, meghagyta abban a hitében, hogy Sandersnek hívják és gazdasági gyakornok?

(Folytatása következik.)

A miniszterelnök Beke Lajos számellenőrt sz. vizsgálgatóvá nevezte ki.
Berendelés. Az igazságügyminiszter dr. Perczel István budapesti törvényszéki albrórt a Kuriához tanácsjegyzővé rendelte be.
Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vitéz Traján udvari és Petenyő János nyírségi állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen athelyezte.
Pályázat. A szegedi törvényszéknek gondnoki állásra január 12-ikéig, a szombathelyi pénzügyigazgatásnak irodafőtiszt, esetleg gyakornoki állásra január 20-ikéig, a tordalmai fogalmatörvényszéknek, a zalaibányi pénzügyi szemléző állásra két hét alatt lehet a folyamodásokat benyújtani.

N a p i r e n d.

Naptár. Szombat, december 20. Római-katholikus: Amnon. — Protestans: Adél. — Görög-orosz (december 7.) Ambrus. — Zsidó: Kislev 20. Sabbath Wajeschev. — Nap két: 7 óra 31 percek. — Nyugszik: 3 óra 53 percek. — Hoid két: 10 óra 47 percek este. — Nyugszik: 10 óra 51 percek délelőtt.
A miniszterek nem fogadnak.
A képviselőház hármaga legdélelőtt 11 órától 12-ig. **Téli kiállítás a Múcsarnokban.** Nyitva 9 órától 4 óráig. Belépődíj 1 korona.

Padl László-kiállítás a Nemzeti Szalonban. Látható délelőtt 9 órától este 8 óráig. Belépődíj 50 fillér.
Az sparnművészeti írsulat téli kiállítása nyitva 9 órától esti 8-ig. Belépődíj nincs.
Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám alatt). Nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig.
Mezőgazdasági Múzeum (Kerpesi-ut 72. sz.) délelőtt 9-10 óráig.
A földtani intézet múzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 10-1-ig. Belépődíj 1 korona.
Szabócsalim levtár (Krisztófal-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-8-ig.
Statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10-1 óráig.
A fővárosi könyvtár (Károly-körút 28.) mindennap nyitva van, kőnapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünneppapokon 9-12-ig.
Allatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Vác-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: dél-

előtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség arisztokratáit is eszközöl) a városi ipar-csarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külügyi kirendeltségek közötti üzlet-vezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Vác-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— **Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése.** —
Budapest, december 19.
 A délnyugati magas levegőnyomás Anglia felé terjeszkedett, az alacsony nyomás pedig északra fel Európát borítja. Európában az idő igen enyhe, viharos és különösen Közép-Európában esős.
 Hazánkban az idő enyhe, csapadékos és több helyütt szeles volt. A nyugati melegekkel zivatárokat is jelentettek.
Kiállítás. A hőmérséklet súlyos csökkenéssel változókéony és még szeles idő várható. Helyenkint, főleg Északon meg Keleten csapadékkal.

Egy forintos Áruház

IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 6.

Játék-árak **Levélpapírok**
Háztartási-cikkek **Disztárgyak**
Üveg-és porcellánárak **Ékszerék**

KARÁCSONYI KIÁLLITÁSA.

Legrégibb, legelterjedtebb magyar élcslap.

46-ik évfolyam.

Mutatvány számot bír ki ingyen és bérmentve kap.
 Lapunk magaalóelőzetői ide nem érve kaszínók, kávéházak, vendéglők, stb. nyegedévre 4 kor helyett 2 kor-ért rendelhetik meg.
 Cim egy-zerden: ÜSTÖKÖS Budapest.

Fáratlan, rendkívül kedvezményben részesíti előfizetőit. Előfizetési ára negyedévre 4 korona.

!FONTOS SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK!
 Sérültek ne mulasszák el!
 prospektust kérni a Magyar Orvost Műszertár
 Budapest, VII., Kerepest ut 32. (A Hókusz-körház templomával szemben.) legújabb szabadalm.
Univerzális sérvkötoröl.
 Fáratlan eredmény! Kenyel-mes, könnyű kis szomszággal a legnagyobb sérv is elszűnik. Ugyanott jóállással készülnék; műlábak, műkezek, lábfejek, fűzők fordón-útközök, egy-esztartók, harkók és gummi-lariznyák szerkezt. — A betegápoláshoz szükséges cikkek a valódi gazdaságosságú és nőt óvóak. Orvosi rendeltetésre kaphatók. Általános árjegyzéket bármikor ingyen és bérmentve titoktartással.

Legszebb és legpraktikusabb karácsonyi ajándék!
 A legjobb magyar és olasz vivószerék
 1 olasz Parise vivó-álca legjobb kivitelben — K. 12.-
 1 olasz Barbasetti vivó-kard — K. 5.-
 1 olasz vivó-keztü — K. 4.-
Kaphatók:
Tiller Mór és Társa
 es. és kir. udvari szállítóknál
 Budapest, IV. Váci-utca 35. szám.
 Egyenruhákról, polgári ruhákról és vivószerékről külön nagy árjegyzékkel szolgálunk.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság kiadásában megjelent:
Karácsonyi ajándékek alkalmas UJDONSÁG! * UJDONSÁG!
Az Iparművészet Könyve
 A Magyar Iparművészeti-Társulat megbízásából szerkeszté: **Ráth György.**
 Megjelenik három díszesen kiállított kötetben. Eddig az I. kötet jelent meg 97 műmelléklettel és 287 szöveggel.
 Egy-egy kötet ára díszes vászonkötésben 16 kor.
 Az „Iparművészet Könyvének” beosztása és munkatársai:
 I. kötet: A művészi stílusok fejlődése. Gróh Istvánól. — Az iparosított fejlődése Magyarországon. Marczali Henrikől. — Az órom. Ráth Györgyöl. — A pecsét. Dr. Áldásy Antaltól. — A mozaik. Lyka Károlytól. — A sok-sorosított művészet. Dr. Éber Lászlótlól és Csakó Elemértől. — II. kötet: A miniatúra. Varju Elemértől. — A gyptika. Dr. Ráth Istvánól. — Az agyagművészet. Wartha Vincétől. — Az üveg. Wartha Vincétől. — Az üvegfestés. Lyka Károlytól. — A butor. Gaul Károlytól. — A fafaragás. Divald K-tól. — A csontfaragás. Diner-Dónes Józseftől. — A lakk. Divald Kornéltól. — III. kötet: A fémek az iparművészetben. Edvi Ilés Aladártól. A vas. Edvi Ilés Aladártól. — A bronz. Dr. Éber Lászlótlól. — Az ötvös-ég és zománc. Mihalik Józseftől. — A fegyverek. Nagy Gézátlól. — A szövőipar. Radisch Jenőtől. — A könyvkötés. Dr. Dézsi Lajostól. — A sok-sorosított modern eljárásai. Szőlőssy Mihálytól. — A modern iparművészet. Dr. Moller Simontól.
Kapható az ATHENAEUM r.-t. könyvkiadóosztályában Budapest, VII., Kerepest-ut 51. és minden könyvkereskedésben.

Thierry's Balsam
!TIG DIEN!
 Allein echter Balsam aus der Schatzkammer-Apothek
 A. Thierry in Pregrada
 bei Fiume-Schischew.

Miert szenved? mikor önnek a biztos gyógyulásra a legregibb behek-nél is kílátása van és majdnem mindig elkerülheti a fájdalmas operációt vagy amputációt, ha Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi **centifolia-kenőcsét** használja, mely a sebek gyógyításában rendkívül jó hatással van, a fájdalmas enyhítésben pedig elérhetetlen. Valódi centifolia-kenőcs használtatik: a gyermekek-ágyasok mellbajainál, a tovjálasztás akadályainál, melkemenyedésnél, vörheny-nél, mindenféle régi bajnál, nyit sebeknél lábakon és csontokon, sebeknél, sós-csusz, dagadt lábakkál, sőt eszantszánál is: ütött, szurt, lőtt, vágott és roncsolt sebeknél; az idegentestek kiválasztásánál, mint üveg- és faszálak, homok, darab-törés stb.; mindenféle dagaszt, kínóvós, karbunkulus, új képződmények valamit ráknál, körömméregnél, hörgődaganatnál, hólyagnál, menéltél kiécsesedett lábák, nyakon lámadt dagasztot, vándragasztot, fülbajt és a gyermekok sebességét stb. Székletlőcs csak az őszeg előző-ea beklőlése ellenében 2 fillér csomagolásal, postaköltséggel és szállítóval együt 8 kor. 50 fillér. Számtalan oltsmerő bizonyítvány eredetben megtekinthető. Mindenkit övek hamisítványaitól és kérem vizsgálni, hogy minden tégléyen a cég: „Orangyal-gyógyszertár Thierry (Aolif) Limited Pregrada” bégejete legyen.

Thierry A. gyógyszer. balzsama és centifolia-kenőcs.
 E két gyógyszerelőben felhullmáltatlan szer, seholsem romlik el, ellenben minél régebb lesz, annál erősebb és hatékonyabb, és nem a meleg, sem pedig a hideg nem ért nekik, így tehát az éb bármely mezezetesen nem szabad hamisítványokat vagy cölve sokszorosan ajánlt hasonló, de hatástalan szorek-et használni, melyekért csak legfeljebb a pénz dobunk ki, hanem maradjunk csak a hatástalan szorek-eknél, jó, olcsó, megbízható, amellét teljesen ártatlan, világábrú szernek, melyeknek minden csodálatl találmányok közt is van. A hol a font ismerttéltet védjegyekkel valódián kapni nem lehet, tessék figyelmesen rendelni és cimezni:
 Thierry (Aolif) Limited Orangyal-gyógyszertára. Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Közp. rakár Budapest: Török J. gyógyszerész. Zágrábban: Mitobach J. gyógyszerész és Bécsben: Brady C. gyógyszerész.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Ördög Róbert.

Opera 5 felvonásban. Zenejét szerzte Meyerbeer. Szövegét írta Scribe F. Fordította Asztalos Károly.

Személyek:
 Szilágyiné Reimbaum Kiss
 Prévost Alice Vasquezné
 Bertram Ney D. Alberti Várady
 Kézdeje 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Az atkché.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta: Meilhac, Fordította: Knyaskó L.

Személyek:
 Ujházi Esztiac Gál
 Nagy Ib. Frondville Gyenes
 Császár Maceray Náday B.
 Lángay Feigel titkár Virvári
 Pálfi Ramsay Horváth
 Kézdeje 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Hapták!

Vígjáték 3 felvonásban. Írták Schönthan és Schlicht Magyarosította Hazai Hugó.

Személyek:
 Hegedüs Tomorfalvi Fenyvesi
 Tapolcai Sövegs Balassa
 Csillag Liseri Kürti
 Góth Jeannette Kész R.
 Póthi Farikas Győző
 Vendrei Huszár Szerény
 Kézdeje 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Előszór:

Bob herceg.

Rogénus nagy operett 3 felvonásban. Írták Martos Ferenc és Bakonyi Károly. Zenejét szerz. Huszka J.

Személyek:
 Kerecsányi Táncmester Ujvári
 Fedák Sári Tom bátya Szerdahelyi
 Dóri Annie, lánya Ledofszky
 Raskó Plumpudding Nyárai
 Kovács M. Gipsy Kiss M.
 Solymsi Pickwick Németh J.
 Kézdeje 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Pálmay Ilka asszony vendégfellépével.

Niniss.

Énekes bohóság 3 felvonásban. Írta Hennequin és Millaud. Fordította Csepregy Ferenc.

Személyek:
 Korniszky Faragó Narcisz Dely
 Niniss Pálmay Pincér Lenkeffy
 Gregoire Sziklai Vadász Szabó
 Anatol Ráthonyi Amanda Abelowszky
 Desabotte Giróth Silleryné Sziklainé
 Dupiton Hidvéghy Georgine Aklássy
 Kézdeje 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Előszór:

A megváltás.

Írta és felolvassa Hoek János országgy. képviselő. Kézdeje 7 1/2 óraker.

VÁRSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. december hó 20-án.

Clemenceau.

Színmű 5 felvonásban. Írta Dumas Sándor és D'Artois Armand.

Személyek:
 Clémenceauné Prielly Iza, leánya Márkus
 Pierre Mihály Vojnov Derső
 Ritz Szacsavay Cassagnol Hetényi
 Constantín fia Náday Foucher Körösmeyzi
 Grófné Helvey François Paulay
 Kézdeje 7 óraker.

Egyetlen fényképezési műterem
 Budapestban, hol a legskizellőbb feltételek minden este 10 óráig készülnek.
RIVOLI, Kerepesi-ut 30.

Köruti Furdo Gőz- és porcelán-kádfürdők, fedett téliuszoda hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, isszástócsa soványító-kurák.
 Erzsébet-körút 51. A pónosdás gyaran és pontosan teljesíti megbízásait

FŐVÁROSI ORFEUM

Waldmann Luise igazgató Nagymező-utca 17.

Ma új betanulással: Luna asszony
 berlini burleszk-fantaszitika kiállítással operett; írta Lincke Pál.

Személyek:
 Pusebach Wohlgemuth Róza
 Marie Ester Róza
 Stoppka Kálmán Gusztáv
 Lammermayer Baumann Károly
 Pannocke Roland Otto
 Luna Deor Jeny
 Sternsuppe hercegné Wilhelmi Károly
 Teofil Hanno Edmund
 Stella Linden Liseri

Továbbá: Tarka Szinpad és a nagy különlegességi program
 Az előadás 9 óraker kezdődik. A télikerben reggel 5 óráig Városi Elek cigányzenekara hangverseny.

A t. hölgyközönség b. figyelmébe ajánljuk a december 1-én megkezdődő

karácsonyi vásárt

Schreier Victor és társa

menyasszonyi kelengyék áruházában
 — IV., Váci-utca 26. —

Különlegességek: Blonsok, pongyolák és jouponokban. zsebkendőkben
 a legolcsóbb árak mellett.

Élő- és művirágból

legszébb

Karácsonyi ajándékok

kapthatók:

Dominics Katalin

élő- és művirág-teremben

17. József-körút 17.

Szabadalom értékesítés.

A 18184. számú „Önműködő bricquettes” című magyar szabadalom tulajdonosa Edouard de Saint Hubert iparos Orp-Le-Grandban szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, illetve gyártási engedélyeket kíván önjai. Felvilágosítást szolgál a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Pásztor cég
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Telefon 24-20.

BÉRLETJEGYHEZ

szükséges fényképekkel a leggyorsabb idő alatt készült tartás és 10 kivételben

SINA FERENCZ
 2325. A. A.
 fényképészi műterem
 Kézdeje 51.

Legelőnyösebben vásárolható

karácsonyi ajándéknak

városi bunda, télikabát, hálóköntös, gyermekruha, gyermektélikabát, leánykaruha és télikabát

NEUMANN M. cégnél

cs. és kir. udvari szállító

Budapest, Múzeum-körút 1. szám.

Magy. kir. államvasutak Üzletvezetőség Aradon. 37402 I. szám.

Pályázati hirdetmény.
 (Tüzifa szállítása iránt.)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalrai szükségleteinek fedezésére 1903. évtelen szükséges mintegy 11,150 köbméter hasab és 1600 köbméter dorongfa, esetleg puha vagy kemény szálteszka szállításának biztosítására ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetőségénél megszerzethet.

Az ajánlatok fölötti határozathozatal, illetve a szállítás oda itelése az ajánlat felbontásától számított 26 nap alatt vartható, míg a lelet óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutatlatni.

Az ajánlatok külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendők.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvénybevéő s anyagok vonatkozó 122291/96. sz. általános, valamint tüzifa szállítási szabályzatok 65405/92. száma különleges feltételek értelmében eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig előírt üzletvezetőség anyag-és lőtárbeszerzési osztályánál, valamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivenkint egy koronás magy. okmánybőlyeggel ellátott ajánlatok ezen ezen alábbi külccimel: „Ajánlat tüzifa szállítása iránt 37,402/902. sz. hoz.” 1903. évi január hó 8-ikának déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján beküldendők. Bánatpénz gyantán az ajánlati mennyiségek értékének megfelelő 5% köszpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1903. évi január hó 7-ikéi déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőosztályánál letesendő esetleg posta útján oda beküldendők.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyekben javítások, vakarások fordulnak elő, nemkülömben, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy pótlólag, esetleg barátratlalag tételnek, végre olyanok, melyekre névze az előírt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Aradon, 1902. december havában.
 Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjazt)

Télikabát 32 kor., szőrme sacó 40 kor., városi bunda, shawlgallérral 135 kor. mindég raktáron van Rothberger Jakab esasz. és kir. udvari szállítónál Budapest, Váci-utca 6.

KÉZIMUNKÁK

hímző-, kötő-, horgoló-pamutok és selymek, namkülömben hímzőszövetek rendkívül nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók

Bérczi D. Sándor
 kézimunka nagyparasnál
 Budapest, Király-u. 4.
 264 oldalú képes árjegyzékem 2666 eredeti kézimunka rajzzal ingyen és bérmentve küldöm.

Viktória - hímzőegyetim elő-
 Point-Lace szalagok rendkívül nagy választékban vannak raktáron. Mintákál szivesen szolgátok.

CIMBALMOK.

Legújabb acélszerkezetű, 5 évi garanciával, legjobbn hanggrú, részeltételeire is kaphatók. Saját gyártermény hangszerek, u. m. cimbalnok, hegedűk, harmonikák, fuvolák, okkardók, bőgők stb. Külön magyar harok 16 mm. kitűzetés és elismerés a 5 munkáért. Nagy lépten árjegyzékét ingyen és bérmentve küldök meg.

Mogyoróssy Gyula
 magy. hangszeriar telp. BUDAPEST, VIII., Kerepesi-ut 71. sz.

Vegyünk csak

Derby melasse erőtakarmányt

Nincsen benne tőzeg.
 Nem tartalmaz emészthetlen anyagokat

A „DERBY” melasse erőtakarmányt csak magy. cukor-és protein-tartalmú takarmányokat tartalmaz és 70% tőze áll minden más hasonló erőtakarmányok. Bevezetve a in. kir. honvédségnek, őrszere versenyfutókban, Budapest-Bécs minden nagyobb fuvarozási vállalatánál.

Különösen alkalmasabb állatok etetése körli, különösen lizók, tohenek, lovak, sertések stb.-nél. — Tartalmaz: melassét, korpát, szárlított repaszeleteket.

Egyéki eltartható, romlanak nincn kőve.
 Főforja a zabot, tengerit stb. és egyéni tápegyég mellett sokkal olcsóbb.
 Minden kísérlet egy-egy elcsőret!

Megrendelhető:
 Erőtakarmány-gyár Részvénytársaságnál
 azelőtt Darvas József és Társa.
 Budapest, Üllői-ut 117. sz. (Telefon 51-32).

Használaton Kerpel-főte

Kézfinomító

folyadékot, mely a kezét 3 nap alatt bársónyomással és hófehérre teszi. I üveg 90 fillér. Kerpel gyártár, Budapest, V., Lipót-körút 28. 4 üveg rendelésnél franc.

Színházak heti műsora.

	M. kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
d. u. Vasárnap este	Berlíchingeni Götz	Ibolyafaló Karácsonyi álom	A doktor ur Hapták	A betyár kendője Bob herceg	Herkules munkái Ninis

WOLF JAKAB férfi-szabó

elsőrendű kész férfi- és fiuruha áruháza

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Kereskedelmi Bank mellett.)

Ajánlom a téli idény beálltával a t. vásárló közönség b. figyelmébe, az alant felsorolt, kitűnő minőségű divat különleges ségemet:

Téli kabát

fekete, kék- és szürke színben 28 kor-tól 150 korona-ig.

Sacco öltöny

minden színben 24 kor-tól 70 kor-ig.

Valouli dän borkabát

minden nagyságban 50 kor-tól 140 kor-ig

Városi bunda

különféle szőrmebél-essel 70 kor-tól 500 kor-ig.

Gazdasági kabátok

különféle szőrmebél-essel 36 kor-tól 120 kor-ig.

Alapított 1875.

Külön osztály mértékeszerinti megrendeléseknek.

Telefon 118

A 10829 számú

„Forgó pneumatikus sokszorosító gép“ a

10830 számú

„Eljárás és készülék fényképészeti papír több fűrdőn és többféle oldatokon való vezetésére“ a

10631 számú

„Másoló készülék kétoldalú fényérzékeny papiros számára“ a

10832 számú

„Fényképfejlesztő-gép“ a

10833 számú

„Fürdő fényképészeti papír tömeggyártásához“ és a

10972 számú

„Pneumatikus sokszorosító-gép“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítés céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad.

Felvilágosítás nyerhető:

Kálmár J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő Irodájában

Budapest, VII. Kerepesi-ut 44. sz.

A 8311. számú

„Hócipő“ (Ski)

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

KÁLMÁR J. mérnök, hites szabadalmi ügyvivő Irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

Férfi és Női Nemi Betegségeket

ugyszintén

Vér, Bőr- és Idegbajokat valamint

Férfi gyengésséget (Impotentia)

Rendelő intézetében gyógyít biztos sikerrel a lerövidebb idő alatt, foglalkozási zavar nélkül, 26 év óta szerzett orvosi tapasztalatok alapján kiváló gyógyászerrel általánosán elismert szakorvos

Dr. Kajdacsy József

v. os. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Budapest, IV., Kigyó-utca 5. I. em. (Klotild-palota.)

Rendel 9-4-ig, este 7-8-ig. Levelekre díjmentesen válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

FÉRFIAK ÉS NŐKNEK

egmakcsebb honvgy és idült folyásoknál befecskendezés nélkül a legbiztosabb gyógyszernak a

„Sanid labdacsek“

bizonyultak. Egy doboz 100 labdacsek tartalommal és pontos használati utasítással 6 korona. Vidékre utánvétel díj nélkül ad.

„Magyar Király“ gyógyszerár Budapest, V., Marokkó-utca 3/a sz. (Kereskedő-tér sarok)

Legújabb levelező.

Legújabb levelező, öngyógyító és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghívások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára füve 2 kor., köve 2 kor., 40 fill. Az őszeszel előzetes bekiel-ítés esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Károly (Woldman F. és Fial) os. és kir. udvari könyvkereskedésben, Budapest, Andrássy ut 21. szám.

!!! FELHÍVÁS !!! BUTOR-

raktáronom készletben levő összes asztalos- és kárpitozott butorokat átköltözés miatt minden elfogadható áron eladom!

Dósa Kálmán

Budapest, Erzsébet-tér 18., sas-utca sarok.

DÓCZI MÓR czipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Sekel jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jöhrnovü cégénél.

Férfi:
Postó, cugos, bőrrrel 3.20, oroszlaakkal 3.50
Borjúbőr, borjúbőr angol bakancs . . . 3.50
Borjúbőr v. vixos, fűzős 3.20, cugos . . . 3.50
Elegáns francia sevró-cipők . . . 4.50
Amerikai box-bőrcipők . . . 3.50
Lakk vagy box angol bakancs . . . 4.50
Szalon- vagy oroszlaakkal . . . 4.50

Női:
Postó, cugos, bőrrrel 3.50, oroszlaakkal 3.40
Zergo, fűzős vagy cugos 3.50, gombos . 3.50
Amerikai box, fűzős, gombos v. cugos . . 4.50
Sevro, fűzős, gombos vagy cugos . . . 4.50
Szalon v. oroszlaakkal fűzős v. cugos . . 3.40
Lakk, kivágott L.30, karosszabatos . . . 2.50
Gyermekcipő L.-, Fiu- vagy leánycipő 2.50

Oszmák, teljesen vízmentesek

Hálinából, körüli bőrrrel, dupla talppal . 5.50
Vadász-cizma, hálinából, bőrrrel körüli . 6.50
Bogartárbőrű, erős háromszoros talppal 7.50
Gyermek-cizma bór- v. lakkal 20-30. 2 ft. 31-36. 2 ft. 40.

Elsőrendű gummi-szál-cipők: férfi 1.50, női 1.30, gyermek 1.50. Képes nagy árjegyzék, csomagolás és szállítóléví ingyen. Vidéki rendelések pontosan és lelkiismeretesen eszkezköztetnek. 10 irton felüli bérmentve. Nem megfelelő árut készséggel kiadózik

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel. 31,500,000
Kivuttal nyereményrészek 170,000,000
Vagyon 249,300,000
Halálesetek folytán kifizetve 500,000,000

A Standard kötvényeinek nevesesebb előnyai:

Kétszegtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad vilámkötvények. A kötvények érvényben tartása díjfelzetek elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási étek. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás nyelpekkelő részere.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

és hálhólyag, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosi ajánlv, feltétlen biztos és ártalmatlan!! Árak koronáértékben!

Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Ered. amerikai újdonság! „Newerrip“. Felülmulhatatlan! Ruganyos! Elvitáztatlanul a jelenkor legjobb övszere!!!

Diana-öv (havi kötszer) 8-11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, feeskendők, suspensoriumokban stb. Női övszer: „Pessarium oclusivum“. Menziga tanár szerint orvosi rendelre adatik ki. Ára 3-5 korona.

UJ! „Auto Vaginal Spray“! a UJ! legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség. Ára kor. 15.—

Figyelemreméltó!!! Legújabb os. és kir. szabad. Keleti-féle sérvtűtő pneumatikus gummi- vagy gycerin töltéssel.

Legújabb képes árjegyzéket, zárt borítékban, titoktartás mellett küld:

KELETI J. orvos-sobészti mű-és 1876.

Budapest, IV., Koronaherceg-u. 17.

ALAPITTOTT 1874.

ÓRÁK,

ARANY-EZÜST-ÉKSZER

ÉS CHINA-EZÜST TÁRGYAK

6 ÉVI JÓTÁLLASSAL

RÉSLET FIZETÉSRE IS.

REICH MÓR és FIA

ÉKSZERESZEKNEL

„SZEGEDEN.“

JAVÍTÁSOK PONTOSAN

ESZKÖZTÉLENEK.

NEM TETSZŐ TÁRGYAKAT

KICSERELJUK ESÉLIG A PÉNZT

VISSZA KÜLDJÜK.

MAGY KÉPES ÁRJEYZÉK INGYENEN BÉRMENTVE

„Caritas“ önségélyző és jótékonyági egyesület Budapest.

Hirdetmény.

F. év december hó 31-ével a szabályszerű 6 évet már kitéltött 80 egyesületi képviselő mandátuma lejár s így az alapszabályok értelmében a képviselő testület teljes számú kiegészítéséhez 80 egyesületi képviselő választása válik szükségessé.

E célból a választás határnapján a f. é. december hó 29-ik napja, választási helyül pedig a „Caritas“ egyesületi helyisége (V. Váci-körút 46. sz.) kitértetett, miről a „Caritas“ rendos tagjai az alapszabályok értelmében avval értesítetnek, hogy a szavazás a fent kitért napon és helyen délelőt 10-12-ig és délután 3-6-ig, csakis személyesen beadott szavazatlapon által történhetik.

Az egyesületi képviselő választását vezető küldöttség.

